

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3234/2020. (VII. 1.) AB határozat	utólagos normakontroll-indítvány elutasításáról	1310
3235/2020. (VII. 1.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1323
3236/2020. (VII. 1.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1330
3237/2020. (VII. 1.) AB határozat	alkotmányjogi panaszok elutasításáról	1336
3238/2020. (VII. 1.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1346
3239/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1353
3240/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1355
3241/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1358
3242/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1363
3243/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1367
3244/2020. (VII. 1.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	1371
3245/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1375
3246/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1379
3247/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1382
3248/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1385
3249/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1388
3250/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1392
3251/2020. (VII. 1.) AB végzés	határozat kérelemre történő kijavításáról	1396
3252/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1397
3253/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1401
3254/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1405
3255/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1407
3256/2020. (VII. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1411
4/2020. (VI. 18.) elnöki utasítás	a koronavírusos járvánnyal összefüggő elnöki utasítások hatályon kívül helyezéséről, valamint a további megelőzéssel és a testületek működésével kapcsolatos átmeneti intézkedésekről.....	1414

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3234/2020. (VII. 1.) AB HATÁROZATA

utólagos normakontroll-indítvány elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálata tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Juhász Miklós, dr. Schanda Balázs, dr. Szalay Péter és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet 4. §-a nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet 4. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) és f) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése, valamint 32. § (1) és (2) bekezdése alapján 54 országgyűlési képviselő fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 4. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatályú megsemmisítését kérték. A Korm. r. 4. §-a alaptörvény-ellenességét az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és XIII. cikk (1) bekezdése sérelmére alapozták, valamint a támadott szabályozásnak a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájába mint nemzetközi szerződésbe ütközését is állították.
- [2] 2. Az indítványozók álláspontja szerint az önkormányzatok működéséhez szükséges vagyoni feltételekre tekintettel juttatott források, legyenek azok ingatlanok vagy más jogok, a juttatástól kezdve már alapjogi védelemben részesülnek. Az államnak a mozgásteret abban áll, hogy eldöntse, hogy milyen forrásokkal kívánja biztosítani az önkormányzatok működését, azonban, amennyiben ezt a döntést már meghozta, abban az esetben az átadott vagyonelemek, vagy az önkormányzatnak juttatott jogok alapjogi védelemben részesülnek. Ez, a működéshez szükséges önkormányzati vagyon feletti tulajdonjog jelenti az önkormányzatok mint tulajdonosok szempontjából a tulajdonjoguk lényeges tartalmát – áll az indítványban.
- [3] Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 37. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a települési önkormányzatokat illeti meg a gépjárműadóról szóló törvény alapján a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzat által beszedett adó 40%-a, mivel a törvényt 2019. július 23-án hirdették ki, így az önkormányzatoknak jogos igénye keletkezett a gépjárműadó 40%-ára, mint a költségvetési törvény szerinti „kétségtelenség” követelmé-

nyének megfelelő vagyonjuttatásra. Mivel az önkormányzatok működéséhez szükséges forrásokat az Országgyűlés jelentős részben a gépjárműadóból akarta finanszírozni, így a gépjárműadó 40%-ára mint vagyoni értékű jogra az önkormányzatokat tulajdonjogi védelem illeti meg, hiszen a saját éves költségvetésüket (ami a gazdálkodásuk alapja) is ennek ismeretében tervezték meg, majd fogadták el, illetve kötelezettségeket a nekik törvényben biztosított gépjárműadó terhére is vállalhattak. Az indítvány szerint a helyi önkormányzatokat a költségvetési törvény alapján illeti meg a gépjárműadó meghatározott része, amelynek elvonása a jelen beadvány által támadott Korm. r.-el történt, így az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében meghatározott hatáskörkorlátozás formailag nem terjed ki a Korm. r. vizsgálatára, mivel a rendelkezés kizárólag az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti törvények alkotmánybíróági felülvizsgálhatóságát korlátozza.

- [4] 3. Az indítványozók hangsúlyozták, hogy a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Gjt.) preambuluma szerint a gépjárműadó funkciója a közúthálózat karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges források bővítése. A közúthálózat települési része a helyi, fővárosi önkormányzat tulajdonában van. Így tehát a gépjárműadó átengedett része, a Gjt. rendelkezései alapján, nemcsak mint a működéshez szükséges vagyoni alap kerül biztosításra, hanem mint az önkormányzati tulajdon használatával kapcsolatos költségek megtérítése is, amely a gépjárműadó átengedett részének egyfajta visszterhességet kölcsönöz. Ez alapján a gépjárműadó átengedése az önkormányzati tulajdonban lévő úthálózat vonatkozásában a tulajdonosi részjogosítványok használatához is szükséges, amelyből következően az állam a gépjárműadót teljességében egyébként sem vonhatná el az önkormányzatoktól.
- [5] Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése alapján a tulajdonjog különleges jogrendben az I. cikk (3) bekezdés szerinti mértéken túl is korlátozható. Álláspontjuk szerint a „mértéken túliságnak” az alkalmazására a jelen helyzetben csak az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározottak esetén (élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében) van lehetőség, nemzetgazdasági stabilitási szempontból nincs. Ezt az értelmezést támasztja alá a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 2. § (2) bekezdése, amely az alapjogok 2. § (1) bekezdése szerinti korlátozásához a szükségesség és arányosság követelményének megtartását követeli meg. A nemzetgazdaság stabilitásához szükséges kormányzati döntések jogalapját a Tv. 2. § (1) bekezdése határozza meg. Ezekre a szabályokra azonban az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében meghatározott, tágabb korlátozási lehetőségek azért nem alkalmazhatóak, mert az azt eredményezné, hogy a Tv. az Alaptörvény rendelkezéseit nagymértékben kibővítő, alkotmányos szintű szabályokat tartalmazna, amely az Alaptörvény posztambulumban megfogalmazott egységes Alaptörvény követelményével ellentétes volna – áll az indítványban. Erre tekintettel a Tv. rendelkezéseire az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében meghatározott „megengedőbb” alapjog-korlátozás, álláspontjuk szerint, nem terjed ki.
- [6] Az indítvány szerint a gépjárműadóból származó bevétel 40%-a az önkormányzatok túlnyomó többsége számára az egyetlen jelentős, és gazdasági válság esetén is biztos költségvetési forrásként jelentkezik. Ez a központi adónem ugyanis vagyonadó típusú, vagyis relatíve független a gazdaság ciklikusságától. A Kormány a koronavírus-járvány kezelése céljából szükséges és másként meg nem valósítható, továbbá a lehető legenyhébb eszközként értékelte a gépjárműadó helyi önkormányzatokat megillető része 100%-ának elvonását. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a Kormány rendeleteiben több, a veszélyhelyzet kezelésével kapcsolatos feladat ellátását az önkormányzatokra telepítette: többek között a hatósági karanténba helyezett állampolgárok ellátásáról, és az ahhoz szükséges anyagi fedezetéről a helyhatóságoknak kell gondoskodniuk. A közterületek fokozott tisztítása, a szociális intézmények egészségügyi előírásainak szigorítása, az idős lakosokról való fokozottabb gondoskodás stb. mind a helyi önkormányzatok feladatait növelik.
- [7] Az indítványozók kiemelték, hogy a Kormány jelen beadvánnyal támadott Korm. r.-t 2020. április 6-án hozta, és az április 7-én lépett hatályba. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 25. § (1) bekezdése a helyi önkormányzatok költségvetés-elfogadásának rendes határidejét március 15. napjában állapítja meg. Ezt követően a költségvetés csak átmeneti lehet. Az Áht. rendelkezései alapján tehát a rendes, elfogadott költségvetéssel számoló önkormányzatok megalkotják az erről szóló rendeletet az adott év március 15. napjáig. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 111. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. Tekintettel arra, hogy az Áht. szerinti határnap és a rendelet hatálybalépése között közel egy

hónap telt el, így az önkormányzatok kidolgozott, éves költségvetéssel rendelkeztek, amelyben a kötelező és önként vállalt feladatok ellátása érdekében kötelezettségeket vállaltak, amely kötelezettségek fedezetére részben a gépjárműadó szolgált. Ezek alapján az önkormányzatok feladatellátásával kapcsolatos, jelen beadvánnyal érintett forrás elvétele az önkormányzatok által tett kötelezettségvállalásokat is érinti, amelynek alapja az éves költségvetés, amelyet az Áht. alapján március 15-ig elfogadtak. Az indítvány szerint ez önmagában a tulajdonjog korlátozásának szükségességét kérdőjelezi meg, azzal, hogy a szükségesség mellett az arányosság követelményét sem teljesíti a Korm. r. támadott szakasza.

- [8] Összefoglalóan az indítványozók a tulajdonjog sérelmét abban látták megvalósulni, hogy az önkormányzatok számára juttatott források konkrétan meghatározott, jól körülhatárolható jogosultságok voltak. Ezeket a forrásokat számukra a Kvtv.-ben biztosították, amelyre tekintettel (az Áht. rendelkezései alapján) az önkormányzatok 2020. március 15-ig elfogadták az éves költségvetésüket, és rendelkeztek a kötelező és az önként vállalt feladatok ellátásáról. Álláspontjuk szerint a Korm. r.-el elvont, az alkotmányos tulajdonvédelem alá eső tulajdonjog teljes és végleges – határozatlan idejű és később sem visszatérítendő – elvonása az arányosság mércéjének nem feleltethető meg, különös tekintettel arra, hogy a Kormány rendeleteiben maga határoz meg többletfeladatokat az önkormányzatok számára a járvány kezelésére, ráadásul az önkormányzatok a költségvetéseik alapján már kötelezettségvállalásokat tettek, amelyek vagyoni alapjától vonja meg őket a Kormány a jelen beadvánnyal támadott rendelettel.
- [9] 4. Az indítványozók a támadott Korm. r. nemzetközi szerződésbe ütközését is állították. Ebben a körben arra hivatkoztak, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1997. évi XV. törvény (a továbbiakban: Charta) hirdette ki Magyarország a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját.
- [10] A Charta 3. cikke meghatározza a helyi önkormányzás fogalmát. A 3. cikk 1. pontja szerint a helyi önkormányzás a helyi önkormányzatoknak azt a jogát és képességét jelenti, hogy – jogszabályi keretek között – a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében. Azt, hogy ennek a fogalomnak milyen tartalmi követelményei vannak, az Európa Tanács keretében működő *Institutional Committee of the Chamber of Local Authorities* (a továbbiakban: Bizottság) 2002. április 7-én elfogadott, „*Part II on Municipal Property in the Light of the Principles of the European Charter of Local Self-Government*” című kiadványában (a továbbiakban: Kiadvány) részletesen bemutatja. Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy megjegyezte ebben a Bizottság, hogy a 3. cikk 1. pontjában meghatározottak szerinti „képesség” követelményéből az következik, hogy a helyi önkormányzatoknak rendelkezniük kell azokkal a forrásokkal, amelyek lehetőséget biztosítanak számukra arra, hogy egyrészt a kötelezettségeiket teljesíteni tudják, másrészt pedig a számukra megadott jogokkal élni tudjanak. A Bizottság felhívta a figyelmet arra is, hogy a Charta 9. cikkében szereplő követelmények a 3. cikk 1. pontjában meghatározott fogalomra tekintettel értelmezendők és megjegyezte azt is, hogy a 3. cikk 1. pontjában meghatározott fogalomból a helyi önkormányzatok tulajdonhoz való joga is következik – áll az indítványban.
- [11] A Charta 9. cikke több rendelkezést is tartalmaz a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak vonatkozásában. A 9. cikk 2. pontja meghatározza, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak arányban kell állniuk az alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladatokkal, a 4. pont pedig előírja, hogy a feladatok megvalósításához szükséges tényleges költségek alakulásával arányban kell állnia az önkormányzatoknak juttatott pénzügyi forrásoknak. Az indítványozók szerint a Bizottság állásfoglalásából és az Alkotmánybíróság Charta rendelkezéseit értelmező határozatából [3383/2018. (XII. 14.) AB határozat] az alábbiak következnek. Először is a helyi önkormányzatok számára biztosítani kell azokat a költségvetési forrásokat, amelyek a kötelező feladatok ellátásához elengedhetetlenek (Charta 9. cikk 2. pont). Másodsor, a Bizottság által kiadott értelmezés alapján, a helyi önkormányzatok számára olyan és annyi forrást kell biztosítani, ami nemcsak a kötelező feladatok ellátását, hanem a helyi közügy körében értelmezhető szabadon választott jogok (önként vállalt feladatok) gyakorlását is biztosítja számukra. A fenti két rendelkezésből adódóan a gépjárműadó elvonása a Charta rendelkezéseivel ellentétesnek minősül, hiszen az önkormányzat kötelezettségei teljesítésének és jogai gyakorlásának alapját képező fedezetet vonja el, ez pedig ellentétes a Charta 3. cikk 1. pontjával, a 9. cikk 1., 2. és 4. pontjával. A jelen beadvánnyal támadott Korm. r. nemzetközi szerződésbe ütközik arra való tekintettel is, hogy a Charta 9. cikk 6. pontja követelményként írja elő az állam számára, hogy az önkormányzatok véleményét kikérjék az őket érintő források meghatározása során. Tekintettel arra, hogy a vélemények vizsgálata nem történt meg, és egyébként a Kormány arról szóló tanulmányt sem publikált, amely a források elvonásának önkormányzati

feladatellátásra vonatkozó hatását vizsgálta, így a Charta 9. cikke által előírt követelmények az indítványozók szerint nem teljesültek.

- [12] 5. Az indítvány alapján indult eljárásban az Alkotmánybíróság elnöke az Ügyrend 16. § (5) bekezdés a) pontja alapján elrendelte az ügy soron kívüli elbírálását.

II.

- [13] 1. A Charta érintett rendelkezései:

„3. Cikk 1. pont A helyi önkormányzás a helyi önkormányzatoknak azt a jogát és képességét jelenti, hogy – jogszabályi keretek között – a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében.”

„9. Cikk 1. pont A helyi önkormányzatok a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül megfelelő saját pénzügyi forrásokra jogosultak, amelyekkel hatáskörük keretein belül szabadon rendelkeznek.”

„9. Cikk 2. pont A helyi önkormányzat pénzügyi forrásainak az Alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladataikkal arányban kell állnia.”

„9. Cikk 4. pont Azon pénzügyi rendszerek, amelyeken a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai alapulnak, legyenek eléggé sokrétűek és rugalmasak ahhoz, hogy lehetővé tegyék – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást.”

„9. Cikk 6. pont A források rájuk eső részének meghatározása során megfelelő formában ki kell kérni a helyi önkormányzatok véleményét.”

- [14] 2. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

- [15] 3. Az indítvány által támadott Korm. r. rendelkezései:

„4. § (1) A Kvtv. 37. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottaktól eltérően a gépjárműadóról szóló törvény alapján a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg, az a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételét képezi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti gépjárműadónak az e rendelet hatálybalépéséig beszedett, a központi költségvetést megillető, de a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) által megjelölt fizetési számlára el nem utalt összegét a rendelet hatálybalépését követő 10 napon belül kell a központi költségvetés javára teljesíteni.

(3) Nem kell alkalmazni az Áht.-nak a belföldi gépjárművek után beszedett adónak a települési önkormányzat és a központi költségvetés közötti megosztására és a megosztás Kincstár általi ellenőrzésére vonatkozó szabályait.”

III.

- [16] Az indítvány nem megalapozott.

- [17] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja, és az Abtv. 24. § (1) bekezdése alapján az indítvány az arra jogosultaktól származik, azt a parlamenti képviselők több mint egy-egyede terjesztette elő. Az indítványozók az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet terjesztettek elő; megjelölték az Alaptörvény, illetve az Abtv. azon rendelkezéseit [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont, Abtv. 24. § (1) bekezdés] amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Előadták az eljárás megindításának az indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], továbbá megjelölték az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést (Korm. r. 4. §) [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény, valamint a Charta megsértett rendelkezéseit [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés, I. cikk (3) bekezdés, Charta 3. cikk 1. pont, 9. cikk 1., 2., 4. és 6. pont] [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozók indokolták, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miatt ellentétes az Alaptörvény és a Charta indítványban felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont] és kifejezett kérelmet terjesztettek elő a támadott jogszabályi rendelkezés *ex tunc* hatályú megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] Az Alkotmánybíróság az absztrakt utólagos normakontroll-indítvány kapcsán vizsgálta, hogy hatásköre korlátozás nélkül fennáll-e a Korm. r. 4. §-ának az alkotmányossági vizsgálatára. Az indítványozók szerint a vizsgált ügyben nem áll fenn az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésben foglalt hatásköri korlát, mivel a Korm. r. 4. §-a nem az itt megjelölt pénzügyi tárgyú törvények körébe tartozik, hanem azoknál alacsonyabb kormányrendeleti jogforrási szinten elhelyezkedő jogszabály.
- [19] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében: „Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermek felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.”
- [20] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében a hatásköri korlátozás az absztrakt utólagos normakontroll-indítványok esetében is fennáll [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont].
- [21] A Korm. r. Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól rendelkezik. A Korm. r.-t annak preambuluma értelmében a Kormány az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében, az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében foglalt eredeti jogalkotó hatáskörében eljárva alkotta meg, figyelemmel a koronavírussal szembeni védekezésről szóló Tv. rendelkezéseire. A Korm. r. 1. §-a értelmében „[a] veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet által elrendelt veszélyhelyzet megszűnéséig a [...] Kvtv. és az [...] Áht. rendelkezéseit, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alapra irányadó jogszabályi rendelkezéseket az e rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.” A Korm. r. 2. § (1) bekezdése értelmében a járványügyi védekezés és a gazdaság újraindítása érdekében szükséges hazai, illetve esetleges európai uniós források és kiadások elszámolására a központi költségvetés fejezetrendjében a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap, a XLVII. Gazdaságvédelmi Alap és a XLVIII. Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja jön létre, amelyek központi kezelésű előirányzatokat tartalmaznak.
- [22] Az indítványozók által támadott Korm. r. 4. § (1) bekezdése értelmében, a Kvtv. 37. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottaktól eltérően, a Gjt. alapján a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg, az a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételét képezi. A Korm. r. 4. § (2) bekezdése alapján az (1) bekezdés szerinti gépjárműadónak a Korm. r. hatálybalépéséig beszedett, a központi költségvetést megillető, de a Kincstár által megjelölt fizetési számlára el nem utalt összegét a rendelet hatálybalépését követő 10 napon belül kell a központi költségvetés javára teljesíteni. A Korm. r. 4. § (3) bekezdése alapján nem kell alkalmazni az Áht.-nak a belföldi gépjárművek után beszedett adónak a települési önkormányzat és a központi költségvetés közötti megosztására és a megosztás Kincstár általi ellenőrzésére vonatkozó szabályait.
- [23] Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdés alapján a Kormány veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat. A Korm. r. alaptörvényi felhatalmazás alapján a Kvtv. szabályozási tárgykörében, a Kvtv.-től való eltéréseket szabályozza. A Korm. r. támadott 4. §

- (1) bekezdése ennek megfelelően a Kvtv. 37. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi szabályozástól való eltérést szabályoz akkor, amikor egy, a központi költségvetés bevételeit képező a települési önkormányzatokkal megosztott központi adónem, a gépjárműadó vonatkozásában kimondja, hogy a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg, az a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételeit képezi.
- [24] A Gjt. az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésben megjelölt központi adónemet szabályozó törvény, a Korm. r. támadott szabályozása szintén az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésben szereplő központi költségvetésről szóló törvényt, közelebbről a Kvtv.-ben szabályozott 2020. évi központi költségvetés bevételi oldalát érinti. A Korm. r. 4. § (1) bekezdése a Gjt. alapján 2020-ban a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzat által beszedett adó, mint a központi költségvetéssel megosztott adó önkormányzatnak átengedett 40%-át vonja el és helyezi át veszélyhelyzetben a települési önkormányzattól a központi költségvetés Járvány Elleni Védekezési Alapjába.
- [25] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében meghatározott egyes pénzügyi tárgyú törvényeknek az Alaptörvényre való összhangját az Alkotmánybíróság kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.
- [26] A fentiekben foglaltak alapján az absztrakt utólagos normakontroll-indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az az Alaptörvény 53. § (2) bekezdése alapján a Kormány által a költségvetési törvény szabályozási tárgykörében megalkotott, ahhoz szorosan kapcsolódó gépjárműadó mint központi adónem vonatkozásában a Kvtv. 37. § (1) bekezdésnek a) pontjától való eltérést engedő, ekként a 2020. évi központi költségvetés bevételi oldalát érintő jogszabályi rendelkezést támadott, az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésben nem szereplő alaptörvényi rendelkezések alapján.
- [27] Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Abtv. 24. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tekintetében hatáskörének hiányát állapította meg, és azt a rendelkező rész 2. pontjában foglaltak szerint az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.
- [28] 2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta a nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítására irányuló indítványt is. Az Alaptörvény hatásköri korlátozást előíró 37. cikk (4) bekezdése az Alkotmánybíróság Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjaiban foglalt hatáskörei tekintetében állít fel korlátozást. Mivel az indítványozók az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában foglalt nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata hatáskörben is kérték a Korm. r. támadott szabályozásának az alkotmányossági vizsgálatát, amely nem esik a hivatkozott hatásköri korlátozást előíró alaptörvényi rendelkezés alá, ezért az alkotmánybíróság érdemben vizsgálta az erre irányuló indítványt.
- [29] A Charta indítványban felhívott 3. cikke a helyi önkormányzás fogalmát határozza meg. A 3. cikk 1. pontja értelmében „[a] helyi önkormányzás a helyi önkormányzatoknak azt a jogát és képességét jelenti, hogy – jogszabályi keretek között – a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében”.
- [30] Az indítványozók hivatkoztak arra, hogy a fogalom tartalmi kereteit az Európa Tanács keretében működő Bizottság 2002. április 7-én elfogadott Kiadványában részletesen bemutatja. A Bizottság rámutatott arra, hogy a Charta 3. cikk 1. pontjában meghatározottak szerinti „képesség” követelményéből az következik, hogy a helyi önkormányzatoknak rendelkezniük kell azokkal a forrásokkal, amelyek lehetőséget biztosítanak számukra arra, hogy egyrészt a kötelezettségeiket teljesíteni tudják, másrészt pedig arra, hogy a számukra biztosított jogokkal élni tudjanak. A Bizottság felhívta a figyelmet arra is, hogy a Charta 9. cikkében szereplő követelmények a 3. cikk 1. pontjában meghatározott fogalomra tekintettel értelmezendők és megjegyezte azt is, hogy a 3. cikk 1. pontjában meghatározott fogalomból a helyi önkormányzatok tulajdonhoz való joga is következik.
- [31] Az indítványozók hivatkoztak továbbá arra, hogy a Charta 9. cikke több rendelkezést is tartalmaz a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásaira vonatkozóan. A Charta 9. cikk 2. pontja meghatározza, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak arányban kell állniuk az Alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladatokkal, a 4. pont pedig előírja, hogy a feladatok megvalósításához szükséges tényleges költségek alakulásával arányban kell állnia az önkormányzatoknak juttatott pénzügyi forrásoknak.

- [32] Az indítványozók hivatkoztak továbbá arra, hogy az Alkotmánybíróság a Charta egyes rendelkezéseit a 3383/2018. (XII. 14.) AB határozatban már vizsgálta. A felhívott határozatában az Alkotmánybíróság arra jutott, hogy a Charta 9. cikkének rendelkezései a nemzeti gazdaságpolitika által meghatározott kereteken belül értelmezhetők, a helyi önkormányzatok nemzetközi szerződésben meghatározott gazdálkodási szabadsága emiatt nem teljes, azonban „nem foszthatóak meg attól a szabadságuktól, hogy maguk határozzák meg a kiadási prioritásaikat” (Indokolás [23]).
- [33] Az indítványozók szerint a Bizottság állásfoglalásából és az Alkotmánybíróság felhívott határozatának az indokolásából egy több elemű követelményrendszer adódik, az alábbiak szerint. A helyi önkormányzatok számára biztosítani kell azokat a költségvetési forrásokat, amelyek a kötelező feladatok ellátásához elengedhetetlenek. A helyi önkormányzatok számára olyan és annyi forrást kell biztosítani, ami nemcsak a kötelező feladatok ellátását, hanem a helyi közügy körében értelmezhető szabadon választott feladatok gyakorlását is biztosítja számukra. Az indítványozók szerint a fentiekben hivatkozott követelményekből eredően a gépjárműadó elvonása, ami az önkormányzatok 2020. évi kötelezettségvállalásainak az alapját is „képezhet”, a Charta 3. cikk 1. pontjával, továbbá a 9. cikk 1., 2. és 4. pontjaival ellentétes, mivel az önkormányzat kötelezettségeinek teljesítése és jogainak gyakorlása alapját képező anyagi fedezetet elvonja. Ezen kívül az indítványozók szerint a Korm. r. támadott szabályozása ellentétes a Charta 9. cikk 6. pontjával is, mivel az állam nem kérte ki az önkormányzatok véleményét az őket érintő források meghatározása során, és a Kormány arról szóló tanulmányt sem publikált, amely a források elvonásának önkormányzati feladatellátásra vonatkozó hatását vizsgálta.
- [34] A Charta 3. cikk 1. pontja annak I. részében található, és a helyi önkormányzás egyezményi értelemben vett fogalmát határozza meg. A Charta 9. cikke ugyancsak annak I. fejezetén belül, a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásairól rendelkezik általánosságban meghatározva azt, hogy a helyi önkormányzatok milyen pénzügyi forrásokkal gazdálkodhatnak. A 9. cikk 1. pontja a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül a megfelelő saját pénzügyi forrásokhoz való jogot rögzíti, mely forrásokkal – hatáskörük keretein belül – a helyi önkormányzatok szabadon rendelkeznek. A 9. cikk 2. pontja az arányosság követelményét írja elő, azt, hogy a helyi önkormányzat pénzügyi forrásainak az Alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladataikkal arányban kell állnia. A 9. cikk 4. pontja azon pénzügyi rendszerekre vonatkozóan, amelyek a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai alapulnak, előírja sokrétűség és a rugalmasság követelményét annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást. A 9. cikk 6. pontja pedig azt írja elő, hogy a források helyi önkormányzatokra eső részének meghatározása során – megfelelő formában – ki kell kérni a helyi önkormányzatok véleményét.
- [35] Az Alkotmánybíróság az indítványozók által hivatkozott 3383/2018. (XII. 14.) AB határozatban az Abtv. 24. § (1) bekezdésben foglalt hatáskörében eljárva, már vizsgálta a költségvetési törvény egyes rendelkezéseinek nemzetközi szerződésbe ütközését, és a Charta 9. cikk 1. és 2. pontja tekintetében, az indítványt elutasító határozatának indokolásában az alábbiakra mutatott rá: „A 9. cikk 1. pontja rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok nem korlátlanul, hanem a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül jogosultak megfelelő saját pénzügyi forrásokra, amely azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai nem függetleníthetőek a nemzeti gazdaságpolitika által meghatározott keretektől. Tekintettel arra, hogy a 9. cikk 3. pontja értelmében a pénzügyi források részét képezik a helyi adók és díjbevételek, ezért a Charta szóhasználatában pénzügyi források alatt nem csupán a költségvetési támogatásokat, hanem a helyi önkormányzatok saját bevételeit is nyilvánvalóan érteni kell. A 9. cikk 1. pontja szerinti pénzügyi forrásokkal történő szabad rendelkezés követelménye a Magyaró jelentés szerint még a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül sem jelent azonban teljes függetlenséget, hanem azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok nem foszthatóak meg attól a szabadságuktól, hogy maguk határozzák meg a kiadási prioritásaikat. A 9. cikk 2. pontja értelmében a pénzügyi forrásoknak a helyi önkormányzatok feladataival arányban kell állnia, mely arányossági követelménynek a Charta szóhasználatából következően nem a költségvetési támogatások, hanem a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai egésze tekintetében kell teljesülnie.” (Indokolás [23]–[24])
- [36] Az Alkotmánybíróság a Charta indítványban megjelölt egyes rendelkezéseinek tartalma, az indítványban a nemzetközi szerződésbe ütközés alátámasztására felhozott indokok alapján, figyelemmel a 3383/2018. (XII. 14.) AB határozat indokolásában kifejtettekre, a jelen ügyben az alábbi megállapításra jutott. Az Alkotmánybíróság szerint a Korm. r. támadott szabályozása, ami az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján vesélyhelyzetben, a Kvtv. 37. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi rendelkezéstől való eltérést szabályoz akként, hogy egy központi adónemet szabályozó törvényben foglalt, az állam által a helyi önkormányzatnak részben átengedett – az állam és a helyi önkormányzat között százalékosan megosztott – központi adó helyi

önkormányzat által már beszedett részét áthelyezi a központi költségvetés Járvány Elleni Védekezés Alapjába, nem hozható alkotmányjogilag értékelhető, és ekként érdemi elbírálást lehetővé tevő kapcsolatba a Charta indítványozók által felhívott, a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásaira vonatkozó általános, alapelvi szintű, az önkormányzatok pénzügyi forrásainak egészére vonatkozó rendelkezéseivel. A tartalmi, az érdemi alkotmányossági vizsgálatot lehetővé nem tevő kapcsolat hiánya miatt, a Charta felhívott rendelkezéseinek sérelme a vizsgált ügyben nem volt megállapítható. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [24]; 3190/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [30]; 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [74]; legutóbb megerősítve: 3050/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [31]}. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a rendelkező rész 1. pontjában foglaltak szerint elutasította a Korm. r. 4. §-a nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványt.

[37] 3. Az Alkotmánybíróság határozatának elvi tételeként az alábbi megállapítását emeli ki.

[38] Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján veszélyhelyzetben a folyó évi költségvetésről szóló törvény tárgykörében megalkotott, annak szabályozásához szorosan kapcsolódó, és a 37. § (1) bekezdés a) pontjától való eltérést előíró Korm. r. 4. §-a az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt hatásköri korlátozás alá tartozik. A Korm. r. támadott rendelkezését az Alkotmánybíróság csak az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptörvényi rendelkezések alapján vizsgálhatja.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s.k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[39] Egyetértek a rendelkező rész 1. és 2. pontjában foglaltakkal is. Az indítvány visszautasításával összefüggésben ugyanakkor fontosnak tartom hangsúlyozni a következőket.

[40] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy „[m]indaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való össz-

hangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg.”

- [41] Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a korlátozás kifejezett célja a központi költségvetés bevételi forrásaira vonatkozó törvényi szabályok alkotmányossági kontrolljának átmeneti szűkítése {34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [35]; 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [42] Fontosnak tartom ugyanakkor hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint „az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi szerepéből és funkciójából következően a hatáskörkivételt megszorítón kell értelmezni” {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [20]; lásd még: 3157/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [29]; 8/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [40]}. Az Alkotmánybíróság a 37. cikk (4) bekezdésének értelmezésével összefüggésben hangsúlyozta azt is, hogy „[a]z Alaptörvény hatáskört korlátozó szabályáról is azt kell feltételezni, hogy az a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgál (28. cikk)” {27/2017. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [29]–[34]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság a megszorító értelmezés elvére tekintettel rámutatott arra, hogy az eljárási természetű felülvizsgálat a pénzügyi tárgyú törvények esetében is lehetséges, a hatáskör-korlátozás a tartalmi vizsgálatra vonatkozik {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [8], lásd még: 20/2015. (VI. 16.) AB határozat; 3334/2019. (XII. 6.) AB határozat}.
- [44] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint „[a]z adójogi normák közül az esik a hatásköri korlátozás alá, amely tartalmilag, azaz anyagi jogi értelemben hozzátartozik valamelyik adónem törvényi tényállásához függetlenül attól, hogy melyik jogforrásban található {lásd például: 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [8]–[9]}. Az adótényállás azokat az elemeket, törvényi szabályozási egységeket öleli fel, amelyek megvalósulása esetén anyagi jogi adókötelezettség keletkezik” {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [16]}.
- [45] Az Alkotmánybíróság a 2/2016. (II. 8.) AB határozatban egy jogegységi határozat vonatkozásában állapította meg, hogy „központi adó-, és járulék nemek alkalmazására vonatkozóan állapít meg szabályokat a bíróságok számára”, az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének értelmezése során mégis – a hatáskör-korlátozás megszorító értelmezése alapján – arra a következtetésre jutott, hogy az érdemi vizsgálatnak nincs akadálya, mert: „Az Alaptörvény e rendelkezése a törvényeket (törvényi rendelkezéseket) veszi ki az alkotmányossági vizsgálat alól” (Indokolás [25]).
- [46] A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése tekintetében következetesen érvényesíti a megszorító értelmezés elvét.
- [47] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság, úgy gondolom, hogy hivatkozott gyakorlatának megfelelően jutott arra a következtetésre, hogy az indítvány egy, az Alaptörvény 53. § (2) bekezdése alapján a Kormány által a költségvetési törvény szabályozási tárgykörében megalkotott, ahhoz szorosan kapcsolódó gépjárműadó mint központi adónem vonatkozásában a Kvtv. 37. § (1) bekezdésnek a) pontjától való eltérést engedő, ekként a 2020. évi központi költségvetés bevételi oldalát érintő jogszabályi rendelkezést támadott, amely az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében meghatározott hatáskör-korlátozás hatálya alá tartozik.
- [48] Az indítvánnyal támadott jogszabály vonatkozásában ugyanis – figyelemmel a tartalmi vizsgálat elvére is – nemcsak annak van jelentősége, hogy törvényi szabályozás körébe tartozó jogviszonyokat érint, hanem annak is, hogy veszélyhelyzet idején – az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése értelmében – törvénytörő jellege van. Különleges jogrendben ezért úgy kell tekinteni, mint a költségvetési törvény törvénytörő szabályára.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [49] 1. A határozattal egyetértek. Véleményem szerint ugyanis – tartalmi megközelítésben – a helyi önkormányzatok kötelező feladatainak ellátásához elegendő forrás biztosítása alkotmányos, avagy a Chartából, azaz nemzetközi szerződésből fakadó követelmény. Ugyanakkor egy-egy adónemre (az adóévbeli megosztás mértékére) e követelményből számszerűsíthető következtetés nem vezethető le.
- [50] A rendelkező rész 2. pontját azonban részben eltérő indokokra vezetem vissza.
- [51] 2. A hatásköri korláttal [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés] kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlat az utóbbi években kikristályosodott {lásd legutóbb összefoglaló jelleggel: 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [33]–[41]}. A szabályozás értelmezésének megközelítési módja a kezdetektől fogva az, hogy a hatásköri korlátot megszorítóan kezeli az Alkotmánybíróság. A vonatkozó döntések sarkalatos pontja, hogy a hatásköri korlát a zárt listába foglalt törvényekre terjed ki. E fő szabály alól egyetlen kivételt tett eddig a testület (744/B/2010. AB végzés, ABH 2011, 2871).
- [52] 3. A rendkívüli jogrendben hozott norma felülvizsgálata a hatásköri korláthoz kapcsolódó „állandó” gyakorlatot nem változtatja meg. Ebben az ügyben ugyanis olyan sajátos alaptörvény-értelmezési kérdés merült fel, amelynek középpontjában az áll, hogy miként viszonyul egymáshoz a sérelmezett norma tartalma és formája. Tulajdonképpen jogforrástani levezetésre van szükség. Ennek lényege úgy foglalható össze tömören, hogy a támasztott rendelkezés nem kiegészíti vagy értelmezi a központi költségvetési törvényt, hanem felülírja azt, amire egyebekben alaptörvényi felhatalmazása van a Kormánynak [lásd: Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdés]. A megismerés formája tehát a kormányrendelet, a megismert tartalom pedig a központi költségvetés egyik szabálya. Következésképpen olyan törvényhozási tárgykört érintő központi költségvetési szabályról van szó, amit különleges jogrendben – az Alaptörvény értelmében – nem az Országgyűlés, hanem a Kormány alkothat meg. Ezért különleges jogrendben az ilyen tartalmú szabályra alakisága ellenére úgy kell tekinteni, mint a költségvetési törvény költségvetési szabályára, amely kétség kívül benne foglaltatik a hatásköri korlát zártkörű felsorolásában, azaz vonatkozik rá a hatásköri korlát.
- [53] 4. Szükséges emlékeztetni az Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdésére. Eszerint „[k]ülönleges jogrendben az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható”. Ennek értelmében az Alkotmánybíróság különleges jogrend idején is gyakorolja hatásköreit. A különleges jogrend idején azonban a hatásköri korlátozás mellett felértékelődik az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének utolsó mondata, amelyet – az egyéb feltételek fennállta esetén – véleményem szerint a törvényalkotási tárgykörben megalkotott kormányrendeletekre is alkalmazni kell.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

- [54] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

[55] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [56] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, ugyanakkor úgy vélem, hogy ugyanilyen következtetésre lehet jutni, ha a jogforrási hierarchia oldaláról közelítjük meg a kérdést.
- [57] A vizsgált kormányrendelet kibocsátására veszélyhelyzet idején, az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján került sor. A támadott kormányrendelet ezért minőségileg különbözik a „rendes” jogrendben alkotható kormányrendeletektől, még ha – az Alaptörvény sajátos megoldásának köszönhetően – formájában, megnevezésében nem is tér el azoktól (szemben a Honvédelmi Tanács rendeletével, vagy a köztársasági elnök rendeletével).
- [58] A Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján kibocsátott rendeletei sarkalatos törvényben meghatározottak szerint törvények alkalmazását felfüggeszthetik, törvényi rendelkezésektől eltérhetnek. Azaz az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése olyan szabályozási tárgykörök kormányrendeleti formában történő megjelenítésére ad felhatalmazást, amely „rendes” jogrendben törvényi szintű jogalkotás körébe tartoznak.
- [59] Álláspontom szerint az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése miatt a különleges jogrend időszakában – kivételesen – nem úgy érvényesül a jogforrási hierarchia, ahogyan a rendes jogrendben. A veszélyhelyzet időszakában a különleges jogrendi felhatalmazás alapján született olyan kormányrendelet, amely egyébként törvényi szabályozás körébe tartozó jogviszonyokat érint, *quasi* törvényi szintű jogforrás.
- [60] A jelen esetben olyan törvényhozási tárgykört érintő központi költségvetési szabályról van szó, amit különleges jogrendben – az Alaptörvény értelmében – nem az Országgyűlés, hanem a Kormány alkotott meg. Ezért az ilyen tartalmú rendeletre alakiséga ellenére úgy kell tekinteni, mint a költségvetési törvény költségvetési szabályára, amelyre vonatkozik az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése, s amely benne van az itt rögzített hatásköri korlát zártkörű felsorolásában.
- [61] Ennek megfelelően a Korm. rendelet 4. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt – nem vitatva a határozatban megjelenő többségi álláspontot – ezen indok miatt is vissza lehetett volna utasítani.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [62] A határozat rendelkező részének 2. pontjához, valamint a határozat indokolásának III/1. pontjához (Indokolás [17] és köv.) – az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt hatásköri korlátozás értelmezése kapcsán – az alábbi kiegészítést kívánom fűzni.
- [63] Az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése sorolja fel a jogszabályokat, külön említve a törvényt és a kormányrendeletet. A 15. cikk (4) bekezdése értelmében a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. Az 53. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a Kormány veszélyhelyzetben alkotott rendelete egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.
- [64] Elfogadhatónak és megalapozottnak tartom azt a megközelítést, amely szerint ezen alaptörvényi rendelkezések *lex generalis – lex specialis* viszonyban állnak egymással. Az 53. cikk (2) bekezdése világosan és egyértelműen

kimondja, hogy a kormányrendelet, amely a rendes jogrendben nem lehet ellentétes törvénnyel, különleges jogrend idején, kivételesen mégis felülírhatja azokat. Természetesen ugyanezen bekezdés alapján ilyen, veszélyhelyzetben alkotott kormányrendelettel a 37. cikk (4) bekezdésében felsorolt, pénzügyi tárgyú törvényeket is lehet módosítani.

- [65] Meglátásom szerint azonban ennek a tisztázásához képest egy további, különálló lépés annak az értelmezése, hogy ezek a kormányrendeletek az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében törvénynek minősülnek-e, és így vonatkozik-e rájuk az ott írt hatáskör-korlátozás. A Kormány ugyanis különleges jogrend idején sem törvényt alkot, hanem kormányrendeletet; és éppen azért van szükség az 53. cikk (2) bekezdésének *lex specialis* szabályára, hogy az ennek a törvénytől különböző jogforrásnak a jellegét meghatározza. Így véleményem szerint az Alaptörvény szövegpozitívista értelmezése alapján az említett *lex generalis* – *lex specialis* viszonyból (pontosabban éppen amiatt) nem következik automatikusan az, hogy a kormányrendelet akár anyagi, akár alakai értelemben törvény volna, különösen az Alkotmánybíróság által megszorítóan értelmezett 37. cikk (4) bekezdése szempontjából.
- [66] Erre figyelemmel a határozat rendelkező részének 2. pontjában és az indokolás hozzá kapcsolódó részében foglaltak számomra csakis annak a nyomatékosításával tekinthetők teljesnek, meggyőzőnek és az Alaptörvény szövegével összhangban állónak, hogy a rendes jogrend a különleges jogrendtől élesen elhatárolandó; és míg az itt vizsgált Korm. r. az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésére tekintettel, kivételesen beletartozhat a 37. cikk (4) bekezdésének „törvények” kitételébe, rendes jogrend idején – mivel nem lehet egy kormányrendeletet törvénynek tekinteni – nem vonatkozna rá e hatásköri korlátozás annak ellenére sem, hogy tartalmilag a költségvetés bevételi oldalát, illetve központi adónemet érint, mert hiányozna a hatásköri korlátozás fennállásának megállapíthatóságához megkövetelt másik feltétel, a törvényi jogforrási szint.
- [67] Végezetül a határozat kapcsán általánosságban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a helyi önkormányzatok kötelező feladatainak ellátásához elegendő forrás biztosítását alkotmányos, illetve a Chartából fakadó követelménynek tartom, ugyanakkor egy-egy adónem átengedésének mértékére ebből nem vezethető le számszerűsíthető következtetés.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

- [68] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

- [69] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[70] A határozatot támogattam, annak indokolásához az alábbi észrevételt fűzöm. Az Alaptörvény T) cikkének és 53. cikkének együttes értelmezése szerint a Kormány veszélyhelyzet idején alkotott rendelete nem törvény. A rendelet ugyanakkor átmenetileg – a különleges jogrend idejére – a törvénnyel azonos helyet foglal el a jogforrási hierarchiában – törvénnyel ellentétes rendelkezéseket is tartalmazhat. A különleges jogrend idején megalkotott kormányrendelet törvényt módosító szabályai tehát beépülnek a törvény átmenetileg – a különleges jogrend idején – hatályos szövegébe. Következésképpen ezek a törvény rendelkezésének minősülnek, így kiterjed rájuk az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében írt hatásköri korlátozás.

Budapest, 2020. június 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: II/822/2020.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3235/2020. (VII. 1.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.547/2018/12. számú végzése és a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353./2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy elítéltként 2010. június 23-tól 2018. február 23-ig megszakítás nélkül töltötte szabadságvesztés büntetését a Budapesti Fegyház és Börtönben, a Veszprém Megyei Büntetés- végrehajtási Intézetben és a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben. Mivel ezen időszak alatt mindvégig az alapvető jogait sértő fogvatartási körülményeket tapasztalt, 2017. december 21-én a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § alapján kártalanítási kérelmet terjesztett elő.
- [3] Kérelmét a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2019. április 26-án kelt 28.Bv.547/2018/12. számú végzésével, részben érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a fogvatartás megszakítás nélküli időtartamából a 2017. január 1. napját megelőző időszakra vonatkozóan az indítványozó kérelmét a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pontja alapján kellett vizsgálnia, tekintettel arra, hogy korábban az indítványozó az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is kérelmet nyújtott be azonos – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből fakadó – sérelmei miatt. Sérelmezte az indítványozó, hogy a kérelmet a 2017. január 1. napját megelőző időszak vonatkozásában a bíróság érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A további indítványozói kifogások értelmében a kérelem 2017. január 1. napját követő időszakot érintő részét pedig a bíróság azért utasította el, mert az indítványozó a kérelem előterjesztését megelőzően nem teljesítette a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti feltételt, nem terjesztett elő panaszt.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzése ellen az indítványozó által bejelentett fellebbezés alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2019. szeptember 18-án hozott 7.Bpkf.353/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.
- [5] Az indítványozó szerint a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. számú másodfokú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk 1. bekezdésében rögzített azon jogát, hogy a jogai és kötelezettségei tárgyában meghozott bírósági határozat megfelelő indokolást tartalmazzon. A másodfokú végzés ugyanis csak formailag tartalmaz indoko-

lást. Tartalmilag ugyanakkor az indokolás hiányos, mert adós maradt az alkalmazandó jogszabályok ismertetésével, az azokból levont jogi következtetéssel, és abban a bíróság fellebbezésében foglaltakra sem reagált.

- [6] Másodsorban az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai közül az észszerű időn belüli eljárás sérelmét állította. Előadta, hogy a 2017. december 21-én előterjesztett kártalanítási kérelme tárgyában a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 28.Bv.547/2018/12. számú elsőfokú végzést csak 2019. április 26-án hozta meg, holott az adott eljárásra 15+30 nap, azaz összesen 45 nap volt az irányadó eljárási határidő.
- [7] A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 28.Bv.547/2018/12. számú végzése és a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. számú másodfokú végzése ezen felül az indítványozó szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseiben, továbbá az EJEE 14. cikkében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Álláspontja szerint a bíróság a terhére értékelte, hogy korábban az EJEB-nél is előterjesztett kérelmet az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. Ennek következtében pedig hátrányos helyzetbe hozta őt a bíróság azon egyéb – vele összehasonlítható helyzetben lévő – fogvatartottakkal szemben, akik hasonló körülmények között töltötték a fogvatartásukat, de az EJEB-hez nem fordultak kérelemmel.

II.

- [8] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [9] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [10] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban úgy nyilatkozott, hogy a másodfokú bíróság végzését 2019. szeptember 30-án vette kézhez. A végzés kézbesítését igazoló kézbesítési ív hiányában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány előterjesztése 2019. november 20-án határidőben történt.
- [11] Az indítványozó jogi képviselője eljárási jogosultságát az indítványhoz csatolt meghatalmazással megfelelően igazolta, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (6) bekezdése szerinti előírásnak is megfelel.
- [12] Eleget tesz továbbá az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatokat, okfejtést tartalmaz azok alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.
- [13] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [14] Az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. Az indítvány a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. számú végzése tekintetében tesz eleget ennek a feltételeknek, mivel az az indítványozó kártalanítási kérelme

- alapján indult eljárást lezáró jogerős határozat. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány befogadhatóságát a továbbiakban a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353./2019/2. számú végzése alapján vizsgálta.
- [15] Megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntést érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért határozatban a bíróságok a kártalanítási kérelméről hoztak határozatot, nyilvánvalóan érintett is.
- [16] 2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint az EJEE 6. cikk 1. bekezdésében rögzített azon jogát, hogy a jogai és kötelezettségei tárgyában meghozott bírósági határozat megfelelő indokolást tartalmazzon. Másodsorban az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai közül az észszerű időn belüli eljárás sérelmét állította, mivel kártalanítási kérelmét az elsőfokú bíróság az irányadó 45 nap helyett mintegy 16 hónap alatt bírálta el. Végül az indítványozó kifogásolta az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseiben, továbbá az EJEE 14. cikkében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának a bíróság általi megsértését. Álláspontja szerint a bíróság a terhére értékelte, és hátrányos helyzetbe hozta őt azon egyéb – vele összehasonlítható helyzetben lévő – fogvatartottakkal szemben, akik nem fordultak EJEB-hez kártalanítási kérelemmel.
- [18] Ezen indítványozói kifogások közül az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolt bírói döntéshez való jogot és az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésére alapított hátrányos megkülönböztetés tilalmát érintő kifogásokat minősítette összességükben olyan súlyúnak, amelyek felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért az indítvány befogadása mellett döntött {3031/2020. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [19] 3. Már a befogadási eljárás során megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítványnak az EJEE 6. cikk 1. bekezdése és 14. cikke megsértését állító részei nem tekinthetők önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető. Ilyen kérelmet továbbá csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör terjeszthet elő {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]}. Nincs hatásköre ezért az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [20] 4. Nem tartotta továbbá érdemi vizsgálatra alkalmasnak az Alkotmánybíróság az indítványnak az észszerű idő követelménye megsértését állító elemét az alábbiak miatt.
- [21] Az Alkotmánybíróság az észszerű idő követelményével kapcsolatos gyakorlatát a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) az alábbiak szerint foglalta össze (Indokolás [54]–[58]). Az Alaptörvény hatálybalépése után lehetőség nyílt arra, hogy az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszaikban az annak alapjául szolgáló bírósági eljárás elhúzódására és emiatt az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joguk megsértésére hivatkozzanak. Az Alkotmánybíróság azonban ezen alapjogi részjogosítvány sérelmére alapozott panaszokat általában visszautasította. Ennek egyik indoka az volt, hogy az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Abban az esetben tehát, ha a bírósági eljárás elhúzódása nem hatott ki az ügyben hozott bírói döntés érdemére, akkor az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt nem fogadta be {pl. 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]}. Visszautasítás alapját képezték egyéb okok is, például a kifogás mint jogorvoslat kimerítésének hiánya {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}, vagy a hatáskör hiánya {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]–[21]}. Az Alkotmánybíróság rögzítette mindezekon felül azt is, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként a tisztességes eljáráshoz való jog részelemét képező észszerű határidőn belüli elbírálás alaptörvényi rendelkezéséhez kapcsolódó

alapjogvédelmi feladatát nem tudja hatékonyan ellátni {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [20]}. Nem áll ugyanis az Alkotmánybíróság rendelkezésére olyan törvényi lehetőség, amelynek alkalmazása révén egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket enyhíteni vagy orvosolni tudná. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján folytatott eljárásban az alkotmányjogi panasz alapján megállapíthatja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét abból az okból, hogy nem felel meg az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének, és ekkor az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint a bírósági határozatot meg kell semmisítenie. A támadott határozat megsemmisítése azonban nem alkalmas minden esetben arra, hogy az eljárás elhúzódsából eredő sérelmeket orvosolja, és azt is eredményezi, hogy a már indokolatlanul hosszúra nyúlt eljárás tovább folytatódik és tovább elhúzódik. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzódo eljárásból eredő sérelmek orvoslására elsősorban az eljáró bíróságok rendelkeznek a megfelelő jogi eszközökkel. Ezen eszközök alkalmazásakor azonban szem előtt kell tartaniuk azokat az alkotmányos szempontokat, amelyek alapján megítélhető, hogy egy bírósági eljárás milyen feltételek mellett tesz eleget az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének.

- [22] Az indítványozó kifogását az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel értékelte. Annak eredményeként megállapította, hogy a konkrét esetben a bírósági eljárás elhúzódsága nem hatott ki az ügyben hozott bírói döntés érdemére. Az indítványozó kártalanítási kérelmét ugyanis a bíróságok – részben érdemi vizsgálat nélkül – törvényben rögzített okokra hivatkozva, mérlegelés nélkül elutasították.
- [23] Tényszerűen megállapítható ugyan, hogy az indítványozó kérelme alapján indult eljárásban az elsőfokú bírósági határozat meghozatalára az irányadó eljárási határidő sokszorosát kitevő időtartam elteltével került sor, ugyanakkor az elutasítási indokok megállapítását a döntéshozatal időtartama nem befolyásolta. Annak következtében pedig, hogy a bírósági eljárás elhúzódsága a konkrét esetben nem hatott ki a döntés érdemére, fel sem merült a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége. Az Abtv. 29. §-ában foglalt ezen törvényi feltétel teljesülése hiányában pedig nem volt helye az adott indítványi elem érdemi vizsgálatának.
- [24] 5. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a testület elé. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [25] Az indítvány nem megalapozott.
- [26] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványainak a köréből elsődlegesen az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét kifogásolta. Álláspontja szerint a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. számú másodfokú végzése az adott részjogosítványból fakadó követelményeket nem elégíti ki, mivel csak formailag tartalmaz indokolást. Tartalmilag ugyanakkor az indokolás hiányos, mert adós maradt az alkalmazandó jogszabályok ismertetésével, az azokból levont jogi következtetéssel, és abban a bíróság fellebbezésében foglaltakra sem reagált.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszerén belül azonosított részjogosítvány, az indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban rögzítette. Ezen értelmezés szerint az indokolt bírói döntéshez fűződő jog kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezi a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. „Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. [...] Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]} [...]”
- Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezete-

- sen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indoklási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]}
- [28] Ezen követelmény az indítványozó kártalanítási kérelme alapján folyt eljárásban is irányadó volt. A követelmény megsértését az indítványozó kizárólag a másodfokú bírósági végzés indokolásával összefüggésben állította. Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a másodfokú bíróság az ügyben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyó határozatot hozott. Ebből következően a másodfokú bírósági végzés indokolásában szereplő érvek nem pusztán önmagukban, az elsőfokú bírósági végzésben foglaltaktól függetlenül, hanem azokkal együttesen értékelendők. Ezt a megközelítést alkalmazza az EJEK is az EJEK 6. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelmények teljesülésének a vizsgálatakor. Az EJEK értelmezése szerint a döntés indokolására vonatkozó igény nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak minden évrre részletes választ kell adniuk [EJEK *Van de Hurk kontra Hollandia* (16034/90), 1994. április 19., 61. bekezdés]. Így a fellebbezés elutasításakor elegendő lehet, ha a fellebbviteli bíróság egyszerűen elfogadhatja az alacsonyabb szintű bíróság határozatában foglalt indokokat [EJEK *García Ruiz kontra Spanyolország* (30544/96), 1999. január 21., 26. bekezdés].
- [29] Jelen ügyben a másodfokú bíróság feladata az irányadó büntetőeljárás szabályok értelmében a fellebbezéssel sérelmezett elsőfokú határozat – és azzal együtt az elsőfokú eljárás – felülbírálata volt. A másodfokú bíróság szerint a konkrét esetben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és vont le abból jogi következtetést, így az elsőfokú bíróság által kifejtett érveket a másodfokú bíróság elfogadta és azokat fenntartotta. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 605. § (4) bekezdése kifejezetten előírja, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása esetén a határozat indokolásának a helybenhagyás indokait röviden kell tartalmaznia. A másodfokú bíróság határozatának az indokolása ilyen esetben az elsőfokú bíróság határozatának az indokolásával együtt kezelendő, mivel együttesen adnak választ a jogvita során felmerült kérdésekre. Az Alkotmánybíróság a másodfokú bíróság végzésének indokolásával szemben támasztott kifogást erre figyelemmel értékelte.
- [30] Annak eredményeként pedig úgy ítélte meg, hogy az indítványozó kifogásai – a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban rögzített követelmények alapján – nem támasztják alá alapjogi sérelem megállapítását. Az elsőfokú és a másodfokú bíróság határozatai az Alkotmánybíróság szerint eleget tesznek a bírói döntésekkel szemben támasztható azon minimális elvárásnak, hogy a döntés indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adniuk. Az indítványozó a kifogásolt végzések indokolásából választ kaphatott arra, hogy az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit a bíróságok milyen szempontok alapján vizsgálták, és azokat a döntéshozatal során miként értékelték.
- [31] Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozó kifogásait az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részeként megjelenő indokolt bírói döntéshez fűződő jog vonatkozásában elutasította.
- [32] 2. Az indítványozó másodsorban az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseire hivatkozással a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértésére hivatkozott. Álláspontja szerint a bíróság a terhére értékelte, hogy korábban az EJEK-nél is előterjesztett kérelmet az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. Ennek következtében pedig hátrányos helyzetbe hozta őt a bíróság azon egyéb – vele összehasonlítható helyzetben lévő – fogvatartottakkal szemben, akik hasonló körülmények között töltötték a fogvatartásukat, de az EJEK-hez nem fordultak kérelemmel.
- [33] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés első mondatának (amely szerint „[a] törvény előtt mindenki egyenlő”) pozitív irányú megközelítést tartalmazó egyenlőségi klauzulája (ún. „általános egyenlőségi szabály”) és a (2) bekezdés szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma (negatív irányú megközelítés, amely az alapjogok tekintetében és egyúttal védett tulajdonság alapján tett különbségtételt tiltja) az egyenlőséghez, egyenlő bánásmódhoz való jog két, szorosan összetartozó aspektusát jelentik. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő – homogén

- csoportba tartozó – jogalanyok között [lásd: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; lásd legutóbb: 3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [34] Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozó kifogásai kapcsán elsőként azt vizsgálta, hogy az állított megkülönböztetés a szabályozás – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás – szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő, homogén csoportba tartozó jogalanyok között tekinthető-e fennállóknak.
- [35] Ennek eredményeként megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az EJEB-hez is az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, az abból fakadó sérelmei orvoslására nyújtott be kérelmet, így annak tárgya azonos volt a kártalanítási kérelemmel. Az indítványozó tehát sérelmei orvoslását két fórumon is kezdeményezte. Ehhez képest nyilvánvalóan és a jogalkotó kifejezett, a szabályozásban megnyilvánuló szándékának megfelelően eltérő helyzetben vannak azok az elítéltek, akik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti sérelmeik orvoslását kizárólag hazai, vagyis csak egy bírói fórum előtt kezdeményezték. Homogén csoport hiányában pedig a hátrányos megkülönböztetés további vizsgálatának nem volt helye.
- [36] Rámutat ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozót a bíróság az EJEB-hez előterjesztett kérelme miatt nem zárta el az igényérvényesítéstől. Az elsőfokú bíróság határozatának a tanúsága szerint a kártalanítás iránti kérelem érdemi vizsgálatára a konkrét esetben nem azért nem került sor, mert az indítványozó korábban az EJEB-hez fordult, hanem azért, mert a kérelem előterjesztésére a törvényben biztosított határidőt elmulasztotta. Végzésében az elsőfokú bíróság kifejezetten utalt rá, hogy a 2017. január 1. napja előtti fogvatartási időszak tekintetben az elítélt kártalanítási kérelmének a jogalapja a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének *b*) pontja volt, mivel 2014. november 20. napján az elítélt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet. A Bv. tv. 436. § (11) bekezdés értelmében azonban a (10) bekezdés esetén a kártalanítási kérelem előterjesztésére nyitva álló – a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott, hathónapos – jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával, vagyis 2017. január 1-jén kezdődött. Az indítványozó kérelmét a bíróság azért utasította el érdemi vizsgálat nélkül, mert ezt az igényérvényesítési határidőt elmulasztotta, a kérelmét csak 2017. december 21-én nyújtotta be. Mivel tehát a bíróság érdemi vizsgálat nélkül elutasító rendelkezése nem a kérelem előterjesztésének a jogalapján alapult, hanem az elutasításra egyéb törvényi okból – a kérelem elkésztése miatt – került sor, a bíróság bizonyosan nem hozta hátrányos helyzetbe az indítványozót azért, mert korábban kártalanítási kérelemmel az EJEB-hez fordult.
- [37] 3. Megjegyzi végül az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által sérelmei megalapozottságának az igazolására felhívott 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) a jelen ügyszó képest egy igen lényeges pontban eltérő tényálláson alapul. Az Abh2. alapjául szolgáló ügyben az indítványozó fogvatartási körülményei miatt 2017. március 24-én nyújtott be kártalanítás iránt kérelmet az illetékes bírósághoz, miután 2014. október 29. és 2016. március 10. között büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Az indítványozó fogvatartása tehát 2016. március 10-én, a Bv. tv. kártalanításra irányadó új rendelkezéseinek a hatályba lépését, 2017. január 1-jét megelőzően véget ért.
- [38] Az Abh2. indokolásában az Alkotmánybíróság az alábbiakat emelte ki. „A jogalkotó a Bvtv. Átmeneti rendelkezéseinek Módtv. [a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény] általi kiegészítésével a kártalanítási igény lehetőségét kiterjesztette – mások mellett – azokra az elítéltekre, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottakra is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül megszűnt [lásd: Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *a*) pont]. E különleges esetekre a kártalanítás általános szabályaihoz képest bizonyos körben – értelemszerűen – eltérő rendelkezések megállapítására volt szükség, így a jogalkotó egyértelművé tette, hogy utóbbi esetkörben az igény benyújtására nyitva álló jogvesztő határidő egységesen a módosítás hatálybalépésének időpontjától, azaz 2017. január 1. napjától kezdődik. Ezen kívül ezekben az esetekben – magától értetődően – nem előfeltétele a kártalanítási igény bejelentésének a korábban említett és kizárólag a módosítás hatálybalépésével egyidejűleg megteremtett panaszlehetőség kimerítése sem [lásd: Bv. tv. 436. § (11) bekezdés].” (Indokolás [33])
- [39] Az Alkotmánybíróság a konkrét esetet vizsgálva az Abh2.-ben megállapította, hogy az indítványozó 2016. március 10-én szabadult, tehát a Bv. tv. 436. § (10) bekezdése *a*) pontja alapján volt jogosult kártalanítási igényét bejelenteni és azt a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében előírt határidőn belül meg is tette. A másodfokú bíróság ugyanakkor a kifogásolt döntésében egyértelműen a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének utolsó mondatában talál-

ható értelmező rendelkezést alkalmazva döntött a kérelemről. Felróta az indítványozónak azt, hogy elmulasztotta a kártalanítási igény benyújtására nyitva álló határidőt, hiszen a fogvatartása során egyszer harminc napot meghaladóan megszakadtak az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények. Így tehát a megszakadás előtti időszak vonatkozásában – az irányadó hat hónapos határidőre figyelemmel – 2016. április 25-ig lett volna lehetősége az indítványozónak kártalanítási igény bejelentésére (Abh2., Indokolás [36]). A bírósági határozat alaptörvény-ellenességét érintően az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – a Bv. tv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával olyan körülményt értékelt az indítványozó terhére, amelynek 2017. január 1. napját megelőzően nem tehetett eleget. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. A másodfokú bíróság tehát az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről, és ezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát (Abh2., Indokolás [39]).

[40] Tekintettel arra, hogy a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló esetben az indítványozó fogvatartása nem ért véget 2017. január 1-jét megelőzően, és az indítványozó – 2010. április 23-a óta folyamatos fogvatartását követően – 2018. február 23-án szabadult, az Abh2. szerinti megközelítés a bíróságok jogalkalmazásának a vizsgálatára bizonyosan nem volt alkalmazható.

[41] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353./2019/2. számú végzése sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből, sem az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseiből fakadó követelményt nem sértett. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1916/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3236/2020. (VII. 1.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja Bv.604/2018/12. számú végzése és a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bpkf.352/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Visontai Csongor ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja Bv.604/2018/12. számú végzése és a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bpkf.352/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, a XXIV. cikkének (1) bekezdését és a XXVIII. cikkének (1) bekezdését.
- [2] 1. A támadott bírósági határozatokban foglaltak alapján az alkotmányjogi panasz előzménye a következőképpen foglalható össze.
 - [3] 1.1. Az indítványozó a 2009. június 26. napjától tartó fogvatartásának körülményei miatt 2016. augusztus 16. napján kártalanítási kérelmet terjesztett elő az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB), amely azonban azt 2017. december 7. napján visszautasította.
 - [4] Az indítványozó 2017. június 14. napján előterjesztett kártalanítási kérelmét a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2018. április 16-án elkesétség miatt elutasította. A végzéssel szembeni indítványozói fellebbezést követően a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. május 24-én kelt végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A másodfokú bíróság megállapítása szerint ugyanis az indítványozónak az alapvető jogokat sértő elhelyezésből eredő sérelme a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) módosításának hatálybalépése (2017. január 1.) előtt egy éven belül (2016. január 4. napján) szűnt meg, ezért naponkénti bontásban vizsgálni kell, hogy a fogvatartás körülményei alapvető jogokat sértettek-e, avagy sem.
 - [5] 1.2. Az ezt követő eljárásban a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja az indítványozó elhelyezési körülményeit 2009. június 26. napjától a kérelem keltéig, azaz 2017. június 14. napjáig vizsgálta.
 - [6] Ennek során megállapította, hogy a 2015. március 15. napja és 2015. szeptember 9. napja közötti, 30 napot meghaladó időszakban a jogszabály szerinti mozgástér az indítványozó számára biztosított volt, és mivel az indítványozó az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnése szempontjából irányadó 2015. március 15-i időponthoz képest 6 hónapon túl, 2016. augusztus 16-án nyújtotta be az EJEB-hez a kérelmét, így a bíróság – a Bv. tv. 10/A. § (1) és (4) bekezdése, valamint 436. §-a (10) bekezdésének b) pontja alkalmazásával – a kártalanítási kérelmet a 2009. június 26. napjától 2015. március 15. napjáig terjedő időszakot illetően elutasította. Ennek eredményeképpen a bíróság a Bv.604/2018/12. számú elsőfokú végzésével a 2015. szeptember 10. napja és 2016. február 28. napja közötti időszakra vonatkozóan – 106 nappól 99 napot figyelembe véve – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 158 400 Ft kártalanítást állapított meg az indítványozó részére.

- [7] 1.3. Az indítványozónak az Alkotmánybíróság „IV/1833/2017. szám alatti határozatára” [a hivatkozott döntés száma: 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat, továbbiakban: Abh.] is hivatkozó fellebbezését követően a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság a Bpkf.352/2019/3. számú, 2019. augusztus 6-án meghozott végzésével az elsőfokú döntést helyben hagyta.
- [8] A másodfokú bíróság kimondta, hogy amennyiben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények 30 napnál hosszabb időre megszakadnak, az azt megelőző – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött – időszak utolsó napját az alapvető jogokat sértő körülmények megszűnésének kell tekinteni, amelynek azért van jelentősége, mert a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése erre az időpontra alapítja a kártalanítási kérelem érvényesíthetőségének 6 hónapos (jogvesztő) határidejét.
- [9] A másodfokú végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság az indítványozó ügyében a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja alapján – figyelembe véve az EJB-hez történő 2016. augusztus 16-i benyújtást –, helyesen állapította meg azt, hogy az indítványozó kártalanítási kérelme a 2009. június 26. és 2015. március 15. napja közötti időszak vonatkozásában elkésett.
- [10] 2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésére, XXIV. cikkének (1) bekezdésére és XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy az ügyében eljáró elsőfokú és másodfokú bíróság – azzal, hogy az indítványozó kérelmét a 2009. június 26. és 2015. március 15. napja közötti időszakot illetően elkésettnek nyilvánította –, tévesen értelmezte a Bv. tv. rendelkezéseit, amely téves törvényértelmezés sértette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmát is. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a bíróságok nem kérhettek volna számon rajta olyan kötelezettséget, amelynek 2015-ben nem tehetett eleget, hiszen az igényérvényesítésre nyitva álló határidő akkor még nem is létezett, nem volt ugyanis hatályban. Az indítványozó véleménye szerint a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének a) pontja két feltételt támasztott az igényérvényesítéshez, egyrészt a sérelmezett körülményeknek a módosítás 2017. január 1-i hatálybalépésétől számított 1 éven belüli megszűnését, másrészt a kérelemnek a hatálybalépéstől számított 6 hónapon belüli benyújtását. Az indítványozó álláspontja szerint mindkét feltételnek megfelelt, hiszen egyrészt a sérelmezett körülmények az ő esetében 2016. január hó 4. napján szűntek meg, másrészt a kérelmét 2017. június 14-én előterjesztette. Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy az Alkotmánybíróság a IV/1833/2017. ügyszámú ügyben az ő ügyével lényegében megegyező tényállás mellett szintén arra a következtetésre jutott, hogy a jogalkotó kiterjesztette a kártalanítást azokra az elítéltekre is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt 1 éven belül szűnt meg. Az indítványozói álláspont szerint tehát az a bírói jogértelmezés, amelynek értelmében a 2015. március 15. napját követő 6 hónapon belül érvényesíthette volna a 2015. március 15. napját megelőző időszakra vonatkozó igényét –, figyelembe véve a Bv. tv. átmeneti rendelkezései módosításának 2017. január 1. napján történő hatálybalépését – a visszaható hatályú jogalkalmazás révén megalapozza a sérelmezett bírói döntések alaptörvény-ellenességét.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[12] 2. A Bv. tv. ügyben érintett rendelkezései:

„10/A. § (1) Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak helye nincs, de az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni.

(3) A kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, de legfeljebb ezerhatszáz forint.

(4) A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.”

„436. § (10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEH-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEH a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEH-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11) A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.”

III.

- [13] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [14] Az indítványozó a Szombathelyi Törvényszék másodfokú jogerős végzését 2019. szeptember 6-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2019. október 31-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz a B) cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmazza az alaptörvény-ellenesség indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban – elítéltként – kártalanítás megállapítása iránti kérelme alapján vett részt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljárást illetően alkotmányjogilag releváns indokolást nem terjesztett elő.
- [15] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.

- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmével összefüggésben állított alapjogi sérelem a bírói döntést érdemben befolyásolhatta, ami felveti a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [17] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [18] Az indítvány megalapozott.
- [19] 1. Az Alkotmánybíróság korábban – hasonló ügyben eljárva – megállapította, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt igénybe vehető kártalanítás lehetőségét a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) teremtette meg, a Bv. tv. szabályainak kiegészítésével. A rendelkezések 2017. január 1. napjától léptek hatályba, ezt követően lehet tehát kártalanítási igényt előterjeszteni (lásd: Abh., Indokolás [27]–[28]).
- [20] A leglényegesebb szabályok értelmében kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek, a határidő elmulasztása jogvesztő. Nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt [Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés]. Ebből az is következik, hogy a kártalanítási igény megállapítása szempontjából – az ismertett rendelkezés tekintetében – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének minősül, ha az több mint harminc nap időtartamra azért szakad meg, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt számára. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban azonban azt is hangsúlyozta, hogy a rendelkezés természetesen nem azt jelenti, hogy a kártalanítási igényt a megelőző időszakra ne érvényesíthetné az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott. Az értelmező rendelkezés csupán annyit mond, hogy amennyiben a fogvatartás során harminc napot meghaladó időszakra olyan körülmények között volt az érintett elhelyezve, hogy a jogszabályban előírt élettér biztosítása következtében nem sérültek az alapvető jogai, akkor az azt megelőző időszakra vonatkozó kártalanítási igény érvényesítésére biztosított hat hónapos jogvesztő határidő ettől az időponttól veszi kezdetét, a további fogvatartás időtartamától és az elhelyezési körülmények további alakulásától függetlenül (lásd: Abh., Indokolás [29]–[31]).
- [21] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta azt is, hogy a jogalkotó a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseinek Módtv. általi kiegészítésével a kártalanítási igény lehetőségét kiterjesztette – mások mellett – azokra az elítéltekre, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottakra is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül megszűnt [lásd: Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) pont]. E különleges esetekre a kártalanítás általános szabályaihoz képest bizonyos körben – értelemszerűen – eltérő rendelkezések megállapítására volt szükség, így a jogalkotó egyértelművé tette, hogy utóbbi esetkörben az igény benyújtására nyitva álló jogvesztő határidő egységesen a módosítás hatálybalépésének időpontjától, azaz 2017. január 1. napjától kezdődik (lásd: Abh., Indokolás [33]).
- [22] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságoknak az alkotmányjogi panaszban támadott végzései – a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglaltak mellett – sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, mivel a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköznek annak következtében, hogy a bíróságok olyan követelményeket állítottak az indítványozó jogainak érvényesítéséhez, amelynek megfelelni nem tudott, hiszen a bírósági döntésekben felhívott és terhére értékelt, az igényérvényesítésre előírt jogvesztő határidő a vizsgált időszakban még nem is létezett, nem volt hatályban. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság indokoltan látja a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával kapcsolatos gyakorlatát a következők szerint összefoglalni.
- [23] 2.1. Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy az *ad malam partem* visszaható hatály tilalma elsősorban a normaalkotással szemben megfogalmazott elvárás, hiszen a jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott azon tilalom adja,

mely szerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megállapította azonban azt is, hogy alaptörvény-ellenesség nemcsak a jogalkotással, hanem a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben is felvethető, ha a jogviszony vagy a jogvita létrejöttékor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [24] 2.2. Az Alkotmánybíróság korábban az Abh.-ban kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó. Ez a jogszabály szövegéből is egyértelműen következik, hiszen az értelmező rendelkezés alkalmazási körét egyértelműen a 10/A. § (4) bekezdés – a rendelkezés szóhasználata szerint: „E bekezdés” – vonatkozásában állapítja meg. A Bv. tv. – jelen ügy indítványozójára is – irányadó átmeneti szabályai, így a 436. § (10) és (11) bekezdései azonban nem tartalmazzák a fenti, megszakadásra vonatkozó előírást, sőt kifejezetten rögzítik, hogy a jogvesztő határidő 2017. január 1. napjától indul. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. Amennyiben tehát az eljáró bíróság a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával dönt a kérelmező számára hátrányosan a kártalanítási igényről, abban az esetben ezzel a jogértelmezéssel megsérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát (lásd: Abh., Indokolás [37]–[39]).
- [25] 3. A bíróságok megállapítása szerint a 2015. március 15. napja és 2015. szeptember 9. napja közötti, 30 napot meghaladó időszakban a jogszabály szerinti mozgástér az indítványozó számára biztosított volt, és mivel az indítványozó az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnése szempontjából irányadó 2015. március 15-i időponthoz képest 6 hónapon túl, 2016. augusztus 16-án nyújtotta be az EJEB-hez a kérelmét, így a bíróságok – a Bv. tv. 10/A. § (1) és (4) bekezdése, valamint 436. §-a (10) bekezdésének b) pontja alkalmazásával – a kártalanítási kérelmet a 2009. június 26. napjától 2015. március 15. napjáig terjedő időszakot illetően – mint elkésettet – elutasították.
- [26] Ezzel szemben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) pontja szerinti feltételnek megfelel, hiszen a módosítás 2017. január 1-i hatálybalépését megelőző egy éven belül – 2016. január 4. napjával – szűntek meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményei, és igényét a hatálybalépéstől számított 6 hónapon belül – 2017. június 14. napján érvényesítette.
- [27] Az Alkotmánybíróság jelen eljárása során megállapította, hogy a bíróságok a kifogásolt döntéseikben egyértelműen a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének utolsó mondatában található értelmező rendelkezést alkalmazva döntöttek az ismertetett módon, annak ellenére, hogy – amint ezt az Alkotmánybíróság korábban megállapította – a szóban forgó értelmező rendelkezés nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó (vesd össze: Abh., Indokolás [37]).
- [28] A másodfokú bíróság – annak ellenére, hogy az indítványozó fellebbezéséhez csatolta is az Abh.-t – indokolásában nem adott magyarázatot továbbá arra, hogy az előtte alapul fekvő ügyben az Alkotmánybíróság Abh.-ban kifejtett – az Alaptörvénnyel összhangban álló – jogértelmezése miért nem volt figyelembe vehető.
- [29] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró bíróságok – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – a Bv. tv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával olyan körülményt értékeltek az indítványozó terhére, amelyet 2017. január 1. napját megelőzően nem ismerhetett, annak eleget nem tehetett. Az eljáró bíróságok említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.
- [30] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja Bv.604/2018/12. számú végzése és a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bpkf.352/2019/3. számú végzése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményező jogértelme-

zést fejtett ki, ezért az említett végzéseket – az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglaltakat is alkalmazva – megsemmisítette.

- [31] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az ügyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét megállapította – állandó gyakorlatának megfelelően – a támadott bírói döntések alkotmányosságát az Alaptörvény további, sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben nem vizsgálta.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1768/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3237/2020. (VII. 1.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panaszok elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panaszok tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 2.Kpk.670.263/2017/2. számú, 2.Kpk.670.264/2017/2. számú, 2.Kpk.670.265/2017/2. számú, 2.Kpk.670.284/2017/3. számú, 2.Kpk.670.286/2017/3. számú, valamint 2 Kpk.670.288/2017/3. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 102. § (1) bekezdés *h*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az Alkotmánybírósághoz több alkotmányjogi panasz érkezett jogi képviselőjük (dr. Rózsa Dániel ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)–d)* pontja, továbbá az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján egyrészt a Fővárosi Törvényszék 2.Kpk.670.263/2017/2. számú, 2.Kpk.670.264/2017/2. számú, 2.Kpk.670.265/2017/2. számú, 2 Kpk.670.284/2017/3. számú, 2.Kpk.670.286/2017/3. számú, valamint 2.Kpk.670.288/2017/3. számú végzései; másrészt a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 102. § (1) bekezdés *h*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésekben megállapított tényállás és az indítványozók előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozók az Országos Örmény Önkormányzat (a nemperes eljárás kérelmezettje; a továbbiakban: OÖÖ, illetőleg kérelmezett) képviselői voltak. A nemzetiségi önkormányzat 2017. február 8-án kelt határozatával az indítványozók mandátumának megszűnését állapította meg az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja alapján, tekintettel arra, hogy az indítványozók a közgyűléseken egy éven át nem vettek részt. Az indítványozók a határozatok felülvizsgálata iránt bírósághoz fordultak, és azok hatályon kívül helyezését, valamint annak megállapítását kérték, hogy az OÖÖ jogszabálysértő működése, üléseinek jogszabálysértő és a Szervezeti és Működési Szabályzatnak (a továbbiakban: SZMSZ) meg nem felelő összehívása vezetett a támadott határozatok meghozatalához. Az indítványozók arra hivatkoztak keresetükben, hogy az OÖÖ jogszabálysértő működése akadályozta őket a 2016. január 28. és 2017. február 8-a közötti időszakban képviselői jogaik gyakorlásában és kötelezettségeik teljesítésében. A Fővárosi Törvényszék az indítványozók kérelmeit elutasította. Indokolásában rámutatott, hogy a közgyűléseken való részvételi kötelezettség folyamatos nem teljesítésének jogkövetkezményét az Njtv. 102. § (1) és (2) bekezdése egy év időtartamban meghatározott rendszeres mulasztás esetére mondja ki. Az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja egyértelmű: a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik, ha egy éven át nem vesz részt a közgyűlés ülésén. A törvény szövegéből a bíróság szerint az következik, hogy az egy évi távollét olyan objektív tény, amely folytán igazolásnak nincs helye. Az indítványozók esetében az egy éves mulasztás általuk sem vitatottan megvalósult, ezáltal képviselői megbízatásuk a törvény erejénél fogva megszűnt. A bíróság szerint a kérelmezett a kifogásolt határozataiban csak ezt a tény állapította meg.
- [4] 3. Az indítványozók ezt követően fordultak a külön, de egymással azonos tartalommal benyújtott – hiánypótlásra történt felhívásukra tekintettel kiegészített – alkotmányjogi panaszaikkal az Alkotmánybírósághoz,

kérve egyrészt a Fővárosi Törvényszék végzéseinek, másrészt az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontjának az alkotmányossági vizsgálatát. Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy az OÖÖ mandátumok megszűnését megállapító határozatai és a bíróság végzései sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való jogot, a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogot, a XV. cikk (1)–(3) bekezdés szerinti diszkrimináció tilalmát, a XXIII. cikk (8) bekezdés szerinti közhivatal viseléséhez fűződő jogot, a XXIX. cikk (1) bekezdés szerinti nemzeti önazonosság szabad vállalásához és megőrzéséhez való jogot, továbbá a XXIII. cikk (1) bekezdés szerinti passzív választójogot.

- [5] 3.1. Az indítványozók előadták, hogy az Njtv. – a nemperes eljárás idején hatályos – 106. § (6)–(7), valamint (9) bekezdése értelmében a közgyűlési határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül kérhetik a törvényszéktől, mely a kérelemről – annak beérkezésétől számított harminc napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. Az indítványozók maguk sem vitatták, hogy a nemperes eljárás alkalmazása az adott esetben nem alaptörvény-ellenes. Az indítványozók álláspontja szerint ugyanakkor sérült a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való joguk, mert az eljáró bíróság a támadott végzésekben nem vizsgálta, hogy a képviselői mandátum megszűnésének feltételei valóban fennálltak-e; nem került sor az érintettek személyes meghallgatására, ami az egész eljárás kiüresedéséhez vezetett. Sételmeztek, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy képviselői jogaik gyakorlásának és kötelezettségeik teljesítésének elmulasztására milyen okból került sor. Ennek körében előadták, hogy a (rendes) közgyűlések összehívása – annak helyét, idejét, módját illetően is – a vonatkozó jogszabályi és SZMSZ-rendelkezések figyelmen kívül hagyásával, visszaélészerűen történt, így a közgyűléseken nem tudtak részt venni; szerintük az OÖÖ elnöke a képviselői munkájukat ellehetetlenítette. A fentiekben túl az előadott bizonyítékok és nyilatkozatok mérlegelését is hiányolták a végzések indokolásából. Az indítványozók sérelmesnek tartották azt is, hogy az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja az anyagi igazság érvényre juttatását kizárja, ugyanis nem lehetséges az eset körülményeinek valódi vizsgálata, és a megszűnés kizárólag formális módon állapítható meg. Szerintük, ha az ehhez hasonló ügyekben csak az eltelt idő kiszámítása lenne a jogalkalmazó feladata, akkor az rendkívül formalizálttá és fölöslegessé tenné a bírói út igénybevételét.
- [6] Utaltak az indítványozók arra is, hogy – az Njtv. 102. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére – nem kaptak a mandátumuk megszűnését deklaráló határozatban megfelelő tájékoztatást a jogorvoslat lehetőségéről, valamint a felügyeleti szerv is tévesen tájékoztatta az indítványozókat. Előadásuk szerint a határozatok nem tartalmazták, hogy milyen határidőn belül melyik bírósághoz lehet jogorvoslattal élni, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való joguk is sérült.
- [7] 3.2. Az indítványozók szerint a támadott bírósági végzések sértik az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdését. Álláspontjuk szerint ugyanis a kizárt képviselők a nemzetiségi önkormányzat más képviselőivel homogén csoportba tartoznak: mindannyian a 2014-es választáson szereztek mandátumot, és nemzetiségi képviselőként azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeztek. A megbízatás megszüntetése csak a nemzetiségi képviselők egy csoportját érintette; az OÖÖ kizárásról döntő tagjai pedig minden fórumon nyilvánosan kétségbe vonták azt, hogy a kizárt tagok akár kulturális, akár etnikai értelemben örményeknek lennének tekinthetők.
- [8] 3.3. Az indítványozók az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének vélt sérelmével összefüggésben – utalva az Alkotmánybíróság közhivatal viseléséhez való joggal összefüggésben kialakított gyakorlatára – előadták, hogy esetükben az OÖÖ felróható magatartása miatt került sor mandátumuk megszüntetésére, ami közhivatal viseléshez való joguk szükségtelen és aránytalan korlátozását jelenti. Szerintük az OÖÖ képviselő-testülete és a bíróság alkotmányos indok nélkül korlátozta alapjoguk lényeges tartalmát.
- [9] Álláspontjuk szerint az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja is sérti az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdését: azt a képviselőt ugyanis, aki önhibáján kívül nem képes eleget tenni megbízatásából fakadó jogai gyakorlásának és kötelezettségei teljesítésének, mindenféle kimentési lehetőség nélkül kizárhatóvá teszi.
- [10] 3.4. Az indítványozók szerint a támadott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdésében rögzített önazonosság szabad vállalásához és megőrzéséhez való jogát. Az indítványozók előadták, hogy azon túl, hogy örmény nemzetiségi önkormányzati képviselői megbízatást („szolgálatot”) vállaltak, a magyar-örményeket tömörítő szervezet jelöltjeiként szereztek mandátumot. Álláspontjuk szerint az OÖÖ jogellenes ülésezési és működési gyakorlata, és az indítványozók megbízatása megszűnését megállapító határozatok meghozata-

la az indítványozóknak az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdésében rögzített jogát korlátozta, ezt a korlátozást pedig a bíróság is jóváhagyta.

- [11] 3.5. Az indítványozók az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében rögzített passzív választójoguk sérelmét is állították. Előadásuk szerint az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontjának alkalmazása esetükben a megjelölt alapjogukat kiüresítette. Érvelésük szerint ha a támadott rendelkezés összeegyeztethető lenne az Alaptörvénnyel, akkor bármelyik képviselő megfosztható lenne a mandátumától azáltal, hogy nem kap meghívót az ülésekre. Ez szerintük alátámasztja a támadott rendelkezés megsemmisítésének szükségességét is.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az azonos jogszabályi rendelkezés, valamint az azonos tárgyú döntések alkotmányossági vizsgálatára irányuló, azonos tartalmú indokolással benyújtott alkotmányjogi panaszokat tárgyi összefüggésükre tekintettel az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel az Ügyrend 34. § (1)–(2) bekezdésében foglaltakra – egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény indítványokkal érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

[...]

(8) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„XXIX. cikk (1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználatához, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználatához, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.”

- [14] 2. Az Njtv. támadott rendelkezése:

„102. § (1) A nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik

[...]

h) ha a nemzetiségi önkormányzati képviselő annak az ülésnek az időpontjától számítva, amelyről első ízben távol maradt, egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület, közgyűlés ülésén”

III.

- [15] 1. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján – mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [16] Az indítványozók alkotmányjogi panaszait egyrészt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdése], másrészt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapították. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak mindkét panasztípus esetén vizsgálnia kellett a befogadási feltételek teljesülését.
- [17] 2. Az indítványozók a Fővárosi Törvényszék támadott végzéseit az Alaptörvény több rendelkezésével tartották ellentétesnek. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezés b) és e) pontjai alapján az indítványozónak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint indokolást kell előadnia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [18] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az indítványozók a bíróság végzéseit ellentétesnek tartották az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdésével, a XXIII. cikk (8) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint XXIX. cikk (1) bekezdésével. E rendelkezések közül azonban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését csupán megjelölték, azonban azzal összefüggésben indokolást egyáltalán nem adtak elő; míg a XV. cikk (1)–(3) bekezdésével, a XXIII. cikk (8) bekezdésével, valamint XXIX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott indokolásuk nem hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe a képviselői mandátumok *ipso iure* megszűnését megállapító OÖÖ határozatok felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárás során született bírósági végzésekkel. Az alkotmányjogi panaszok tartalmaznak ugyan érvelést arra vonatkozóan, hogy a fent megjelölt Alaptörvényben biztosított jogait megítélésük szerint miért sértik a bírói döntések, azonban ez az érvelés nincs összefüggésben a képviselői mandátum megszűnésével mint objektív körülménnyel. Az érdemi, közvetlen alkotmányossági összefüggés hiánya az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {lásd például: 3042/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [17]}. Mivel az indítványok ebben a vonatkozásban nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményeknek, ezért a kérelmek ebben a részükben érdemben nem bírálhatók el.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel a befogadhatóság további vizsgálatát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben folytatta le.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [21] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joguk sérelmét is állították, tekintettel arra, hogy az OÖÖ határozatok a jogorvoslatra vonatkozó tájékoztatást nem tartalmaztak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok e tekintetben az Abtv. 29. §-ban foglalt egyik feltételnek sem felelnek meg. A jogorvoslati tájékoztatás hiányosságai ellenére ugyanis az OÖÖ határozatok bírósági felülvizsgálatára sor került, a képviselői megbízatás megszűnését megállapító OÖÖ határozatokat a bíróság nemperes eljárás keretében érdemben vizsgálta.
- [22] 3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszokban az indítványozók az Njtv. 102. § (1) bekezdés h) pontjának alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXIII. cikk (1) és (8) bekezdésével összefüggésben állították.
- [23] A támadott rendelkezés a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnésének egy – kimentési lehetőség nélküli – esetét nevesíti. Eszerint a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik, ha annak az ülésnek az időpontjától számítva, amelyről első ízben távol maradt, egy éven át nem vesz részt a kép-

viselő-testület, közgyűlés ülésén. A nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízását maga a tényhelyzet szünteti meg, a jogalkotó kizárólag a feladat ellátatlanságát engedi figyelembe venni, kimentést nem enged.

- [24] Az indítványozók által az indítványokban megjelölt minden alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben előadott indokolás – tartalmát tekintve – ugyanazt hivatott alátámasztani: azt, hogy bizonyos körülmények fennállása esetén a jogszabálynak kimentési lehetőséget kellene biztosítania a jogalkalmazó számára a képviselői megbízás megszűnésének megállapításával kapcsolatban.
- [25] Ebből következően az Alkotmánybíróság – törekedve az indítványok tartalom szerinti elbírálása elvének megtartására is – azt vizsgálta, hogy sérti-e az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében deklarált közhivatal viseléséhez való jogot az, hogy a bíróság feladata a rendelkezés alkalmazásakor kizárólag az eltelt idő kiszámítása; illetőleg biztosít-e kellő garanciát a nemzetiségi képviselő számára az Njtv. kógens, kimentést nem engedő szabályozása.
- [26] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti kérelmeket az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésével összefüggésben, míg az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozó részükben – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [27] Az alkotmányjogi panaszok nem megalapozottak.
- [28] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszok alapján azt vizsgálta, hogy a támadott bírói döntések az indítványban foglaltak szerint sértik-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Erre tekintettel mindenekelőtt áttekintette a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kialakított, adott ügyben releváns gyakorlatát.
- [29] A 7/2013. (III. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatra hivatkozva – rámutatott arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételenek formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes bírósági eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül. A közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa. A közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 25/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [30] „Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}
- [31] 2. Ismertetett gyakorlatát figyelembe véve az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [32] 2.1. A támadott bírói végzéseket a Fővárosi Törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Knp.) 2. § (1) bekezdése és az Njtv. 106. § (6), (7) és (9) bekezdései alapján bírálta el nemperes eljárás során, amelyre a Knp. 4. §-a alapján a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

(a továbbiakban: Pp.) XX. fejezetének szabályai – valamint a Pp., a Knp. és a külön törvényben foglaltak – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel megfelelően irányadóak voltak.

- [33] Az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja szerint a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnik, ha a nemzetiségi önkormányzati képviselő annak az ülésnek az időpontjától számítva, amelyről első ízben távol maradt, egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület, közgyűlés ülésén. A (2) bekezdés a megbízatás megszűnésének erre az esetére is úgy rendelkezik, hogy a képviselő-testület, közgyűlés határozatban állapítja meg a képviselői megbízatás megszűnését. Határozatát a döntéshozatalt követő munkanapon megküldi az érintett képviselőnek, a választási bizottságnak és a fővárosi és megyei kormányhivatalnak. Az Njtv. 106. §-ának a nemperes eljárás idején hatályban volt (6)–(7) bekezdése alapján – figyelemmel a (9) bekezdésre – jogszabálysértésre hivatkozva a megbízatás megszűnését megállapító képviselő-testületi, közgyűlési határozat felülvizsgálatát lehet kérni a törvényszéktől a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül. A törvényszék a kérelemről – annak beérkezésétől számított harminc napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz, eljárása során pedig a polgármestert, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület, közgyűlés képviselőjét és a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A törvényszék döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak nincs helye.
- [34] 2.2. Az indítványozók álláspontja szerint azért sérült a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való joguk, mert az eljáró bíróság a támadott végzésekben nem vizsgálta, hogy a képviselői mandátum megszűnésének feltételei valóban fennálltak-e; nem került sor az érintettek személyes meghallgatására, ami az egész eljárás kiüresedéséhez vezetett. Sérelmezték, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy képviselői jogaik gyakorlásának és kötelezettségeik teljesítésének elmulasztására milyen okból került sor.
- [35] 2.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a támadott végzéseket hangsúlyozottan az Njtv. 102. § (1) és (2) bekezdései figyelembevételével hozta meg. A bírósági eljárás nemzetiségi önkormányzati képviselők megbízatásának megszűnését megállapító határozatok felülvizsgálatára irányult; annak az OÖÖ törvényes vagy jogellenes működése a bírósági eljárásnak nem volt tárgya, ebből következően nem vizsgálhatta az e körben előadott bizonyítékokat sem.
- [36] Az Alkotmánybíróság szerint a bírósági végzések kifejezett indokolást tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy az Njtv. érintett rendelkezései alapján kizárólag azt vizsgálhatták, hogy az egy éven át tartó távolmaradás, vagyis a testületi üléseken való részvételi kötelezettség elmulasztása, ami objektíven megítélhető ténykérdés, ténylegesen megvalósult-e; ez pedig az indítványozók által sem vitatottan tény. Ebből következően a bíróság megállapította, hogy az indítványozók esetében az egy éves mulasztás – általuk sem vitatottan – megvalósult, így a képviselői megbízatásuk a törvény erejénél fogva megszűnt. Az OÖÖ a felülvizsgált határozataiban csupán ezt a tényt állapította meg. A bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az OÖÖ indítványozók által állított működésbeli anomáliái nem alkalmasak az egy éves távolmaradás kimentésére. A bíróság kiemelte azt is, hogy a törvény szövegéből az következik, hogy az egy évi távollét olyan objektív tény, amely folytán igazolásnak nincs helye; továbbá az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alapján elvégzett jogszerűségi felülvizsgálat korlátaira figyelemmel a bíróság felülmérlegelésre és méltányosság gyakorlására nem jogosult.
- [37] 3. Az Alkotmánybíróság – figyelemmel a bírósági végzések indokolására, valamint az alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekre – megállapította, hogy az indítványozók tisztességes bírósági eljáráshoz való joga nem sérült, így az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszokat elutasította.

V.

- [38] 1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszokban megfogalmazottak szerint az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontja állított alaptörvény-ellenessége körében azt vizsgálta, hogy a támadott rendelkezés kimentést nem engedő szabálya a közhivatal viseléshez való jog alaptörvényi követelményeinek megfelelő-e.
- [39] A támadott rendelkezés értelmében a képviselői megbízatásból eredő kötelezettségek egy éven át tartó nemteljesítése esetén a megbízatás megszűnik. Az Alkotmánybíróság – a bíróság támadott döntéseivel összhangban a fentiek szerint – megállapította, hogy a támadott rendelkezés értelmében a képviselő-testületi, illetőleg közgyűlési határozat csak deklarálja a képviselői megbízatás megszűnését, nem a határozat konstituálja

azt; a megszűnésre a törvény erejénél fogva kerül sor. Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a támadott rendelkezés az anyagi igazság érvényre juttatását kizárja, az eset körülményeinek valódi vizsgálatát nem teszi lehetővé, és a megszűnés kizárólag formális módon állapítható meg; az egy évi távollét után igazolásnak nincs helye. Álláspontjuk szerint ez sérti az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdését: azt a képviselőt ugyanis, aki önhibáján kívül nem képes eleget tenni megbízatásából fakadó jogai gyakorlásának és kötelezettségei teljesítésének, mindenféle kimentési lehetőség nélkül kizárhatóvá teszi.

- [40] 2. Az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdése kimondja, hogy minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. A közhivatal viselés joga az Alkotmánybíróság gyakorlatában a közhatalom gyakorlásában való részvétel általános alapjogát garantálja. Az Alkotmánybíróság 3074/2013. (III. 14.) AB határozatában megállapította, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdése az Alkotmány 70. § (6) bekezdésével azonos módon határozza meg a közhivatal viseléshez való jogot; így az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70. § (6) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kialakított gyakorlatát irányadónak tekintette az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésébe foglalt alapjog értelmezésével kapcsolatban is {3074/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság értelmezésében közhivatal viseléséhez való jog alkotmányos védelmi körébe nemcsak valamely közhivatal elnyerése, hanem annak viselése is beletartozik; ugyanakkor a közhivatal viseléshez való jog alapján senkinek nincsen alanyi joga valamely közhivatal betöltésére, valamint a közhivatal viseléséhez való jogból folyó alkotmányos védelem nem jelenti a közhivatal viselőjének felmenthetetlenségét. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy „[a] közhivatal viseléséhez való jog védelme elsősorban arra terjed ki, hogy az állam a közhivatal betöltését nem kötheti olyan feltételhez, amely magyar állampolgárokat alkotmányos indok nélkül kizár a közhivatal elnyerésének lehetőségéből, valamely állampolgár, vagy állampolgárok egy csoportja számára lehetetlenné teszi közhivatal betöltését” [lásd: 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 77–78; legutóbb megerősítette: 3101/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [38]]. A fentieknek megfelelően a jogalkotót – az Alaptörvény keretei között – a közhivatal viseléséhez való jog szabályozása körében széleskörű mérlegelési jog illeti meg, ennek megfelelően a közhivatal betöltését feltételekhez kötheti, illetőleg ugyanígy meghatározhatja annak megszűnése eseteit is. Ugyanakkor az államnak a közhivatal viseléséhez való joggal összefüggő intézményvédelmi kötelezettsége körébe tartozik, hogy olyan garanciális szabályokat alkosson, „melyek biztosítékot nyújtanak arra, hogy a köz szolgálatában álló tisztviselőket törvényes indokok nélkül, önkényesen ne lehessen hivataluktól megfosztani” {3074/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [42] Mivel a támadott rendelkezés a nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása megszűnésének egyik, az indítványozók vélt alapjogsérelmét okozó esetéről rendelkezik, az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségességi-arányossági vizsgálatot kellett lefolytatnia. E rendelkezés értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [43] 3. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a támadott rendelkezés a közhivatal viseléshez való jogot a feltétlenül szükséges mértékben korlátozza-e. Ennek érdekében az alábbiakat vette figyelembe.
- [44] Az Alaptörvény XXIX. cikke határozza meg a nemzetiségek alapvető jogait. Az Alaptörvény rendelkezése szerint a Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. A korábban hatályban volt Alkotmányhoz képest az Alaptörvény új eleme, hogy biztosítja minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgár önazonosságának szabad vállalásához és megőrzéséhez való jogát. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való névhasználathoz, saját kultúrájuk, hagyományaik megismeréséhez és ápolásához, saját jelképek használatához, továbbá az anyanyelvű oktatáshoz. A nemzetiségeket – az Njtv. preambuluma által is hangsúlyozottan – a sajátos kultúrájuk, és anyanyelvi identitásuk, valamint tagjaik közösségükkel való összetartozás-tudata különbözteti meg a többségtől. Ugyanakkor a nemzetiséghez tartozás, a nemzetiségi identitás vállalása egyéni döntés függvénye: mindenki maga döntheti el, hogy azt kész-e vállalni, e tekintetben tehát az egyént illető öndefiníciós alapjog.
- [45] Az Alaptörvény – az indítványozók által egyébként nem hivatkozott – XXIX. cikk (2) bekezdése ugyanakkor a nemzetiségek kiemelt kollektív alapjogaként rögzíti, hogy a nemzetiségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre. Az Alaptörvény ezzel kifejezésre juttatja, hogy „az Alaptörvény XXIX. cikkének (2) bekez-

dése – a korábbiakhoz hasonlóan – kollektív természetű jogot tartalmaz, amelynek alanya a helyi önkormányzat létrehozását illetően az adott nemzetiségnek a településen élő része, míg az országos önkormányzat esetében az adott nemzetiség egésze” [lásd: 41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [47]]. Az Alkotmánybíróság szerint tehát a közéletben való részvételnek és a képviseletnek egyik formája, a nemzetiségi autonómia megnyilvánulása a helyi és országos önkormányzatok létrehozásának a joga. Az Alaptörvény azonban nem határozza meg a nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó részletes szabályokat, e szabályok megalkotásánál ezért a törvényhozó széleskörű döntési jogosultsággal rendelkezik, mely döntési szabadságnak a korlátait az Alaptörvény rendelkezései jelentik.

- [46] Az Alaptörvény rendelkezéseinek konkretizálásaként a nemzetiségek önkormányzáshoz való jogának a részletes szabályait az Njtv. tartalmazza. Az Njtv. rendelkezik – többek között – a nemzetiségi önkormányzatok szintjeiről (Njtv. 50. §), a nemzetiségi önkormányzati képviselők számáról (Njtv. 51–52. §); valamint az aktív és passzív választójog feltételeiről (Njtv. 53–54. §) stb.
- [47] A nemzetiségi önkormányzati jogok a nemzetiséghez tartozó választópolgárok közösségét illetik meg, akik ezeket a jogukat törvényben meghatározott módon, választott képviselőik útján gyakorolják. Az Njtv. 99. §-a szerint a nemzetiségi önkormányzati képviselő, mint a nemzetiségi önkormányzat testületének tagja, nemzetiségi ügyekben az adott nemzetiség érdekeit képviseli. Részt vesz a nemzetiségi önkormányzat testületi döntéseinek előkészítésében, a döntésben és a végrehajtás megszervezésében. A nemzetiségi önkormányzati képviselő megbízatása, jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek, illetve a megbízatás megszűnésével szűnnek meg [Njtv. 99. § (2) bekezdés]. Az Njtv. előírja továbbá többek között azt is, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselő köteles részt venni a testület munkájában [Njtv. 101. § (1) bekezdés *d*) pont].
- [48] A nemzetiségi önkormányzati képviselő a fentiek szerint tehát a tevékenységét az adott nemzetiség érdekében végzi. Ebből következően – ahogy arra egyébként a Fővárosi Törvényszék is rámutatott a támadott döntéseiben – a nemzetiségi önkormányzati képviselővel szemben alapvető követelmény, hogy megválasztóit lelkiismeretesen képviselje, kötelezettségeit maradéktalanul teljesítse. Ezért a képviselő alapvető kötelezettsége, hogy a képviselő-testületi, közgyűlési üléseken részt vegyen, mert csak ezáltal biztosított annak törvényes működése. Az Alkotmánybíróság szerint a nemzetiségi önkormányzati képviselőnek ez a tevékenysége nem csak joga, hanem kötelezettsége is. Ebből következően, ha e tevékenységének huzamos ideig nem tesz eleget, az általa képviselt nemzetiséget nem képviseli, érdekükben nem lép fel, tevékenységét, melyre vonatkozóan megválasztásakor egyébként esküt is tesz, nem látja el, az Alkotmánybíróság szerint olyan kötelezettségbeli mulasztásnak tekinthető, melyből következően szükséges a megbízatás megszűnésének *ipso iure* megállapítása. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy a fenti alkotmányos cél (a nemzetiség képviselése, mint kötelezettség) a közhivatal viseléshez való jog korlátozásának szükségességét igazolja.
- [49] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően rátért a korlátozás arányosságának a vizsgálatára. Az indítványozók azt kifogásolták, hogy az Njtv. támadott rendelkezése nem enged kimentést, vagyis a képviselői kötelezettségek egy éven át tartó elmulasztása esetén a törvény erejénél fogva megszűnik a képviselői megbízatás, annak okától függetlenül. Az Alkotmánybíróság a fentebb megfogalmazottak szerint a közhivatal viseléshez való jog korlátozásának szükségessége indokaként elfogadta azt az Alaptörvény XXIX. cikkéből levezethető alkotmányos célt, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselő tevékenysége nem öncél, hanem mindenkor a képviselt nemzetiség érdekében kell, hogy tevékenykedjen. A nemzetiségi önkormányzati képviselő, mint a nemzetiségi önkormányzat testületének tagja – az Njtv. által is hangsúlyozottan – nemzetiségi ügyekben az adott nemzetiség érdekeit képviseli. A jogalkotó tehát ehhez mérten állapította meg a megbízatás megszűnése egyik eseteként az egy éven át tartó távollét következményeképpen megszűnést. Vagyis, ha a nemzetiségi önkormányzati képviselő a testületi – adott esetben a közgyűlési – üléseken huzamosabb ideig, egy éven át nem vesz részt, megbízatása *ipso iure*, de az adott testület által megállapítottan, megszűnik.
- [50] Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy képviselői megbízatásukból eredő jogukat azért nem gyakorolták, illetve kötelezettségeiknek azért nem tettek eleget, mert az OÖÖ törvényellenes működése a képviselői munkájukat ellehetetlenítette.
- [51] Az Alkotmánybíróság a korlátozás arányosságának vizsgálata körében figyelembe vette a törvényességi felügyelet körében az Njtv. és más jogszabályi rendelkezések, így a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.), valamint a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet által biztosított eszközöket. A nemzetiségi önkormányzatok felett – a helyi önkormányzatokkal megegyezően – a megyei és fővárosi kormányhivatalok

látnak el törvényességi felügyeletet. Az országos nemzetiségi önkormányzat feletti törvényességi felügyelet a Kormány által kijelölt megyei, fővárosi kormányhivatal hatásköre. Az Njtv. 146. §-a akként rendelkezik, hogy ha a nemzetiségi önkormányzat az Njtv.-n alapuló feladat-ellátási kötelezettségét elmulasztja, a fővárosi és megyei kormányhivatal kezdeményezi a mulasztás bíróság által történő megállapítását, egyidejűleg kezdeményezi, hogy a bíróság határidő tűzésével kötelezze a nemzetiségi önkormányzatot a kötelező feladat ellátására. A fővárosi és megyei kormányhivatal – az elmaradt nemzetiségi önkormányzati döntés pótlása (aktuspótlás) kivételével – a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének rendjével egyező tartalommal és módon ellátja a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét. Az országos önkormányzat és szervei törvényességi felügyeletét a Kormány által kijelölt fővárosi és megyei kormányhivatal látja el.

- [52] A Möt. 134. §-a szerint ha a kormányhivatal jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni, és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedéséről vagy egyet nem értéséről a kormányhivatalt írásban tájékoztatni. A törvényességi felhívás eredménytelensége esetén a kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörben dönt. Utóbbi rendelkezésből az következik, hogy ha a képviselő-testület határidőig nem tesz eleget a törvényességi felhívásban foglaltaknak, abban az esetben a kormányhivatal köteles a törvényi keretek között – mérlegelési jogkörben – valamelyik felügyeleti eszközt alkalmazni, illetve alkalmazásukat addig folytatni, ameddig a törvényes állapot nem kerül helyreállításra.
- [53] Az Alkotmánybíróság szerint a nemzetiségi önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet megfelelő eszközt jelent a törvényes működés kikényszerítésére, valamint ezen felül az egy éves határidő nem tekinthető észszerűtlenül rövidnek, és lehetőséget biztosít arra, hogy a megbízatás megszűnéséhez vezető okot elhárítsa. Az Alkotmánybíróság – a bíróság támadott döntéseivel összhangban – megállapította, hogy az Njtv. 102. § (1) bekezdés *h*) pontjában foglalt esetben a megbízatást maga a tényhelyzet szünteti meg és nincs helye kimintésnek, a jogalkotó kizárólag a feladat tényleges ellátatlanságát engedi figyelembe venni. Az Alkotmánybíróság szerint az egy éven át tartó mulasztás kellően hosszú időtartamot jelent, így az ennek következtében bekövetkező megbízatás megszűnés nem jelenti a közhivatal viseléshez való jog aránytalan korlátozását.
- [54] 5. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozóknak az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében rögzített közhivatal viseléshez való joga nem sérült; és az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszokat is elutasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [55] Nem támogatom sem a rendelkező részi elutasítást a megtámadott bírói döntés vonatkozásában, sem az ezt alátámasztó indokolást. Az ügy konkrétságától felemelkedve ennek alkotmánybíróági relevanciáját annak a kérdésnek az eldöntése adja, hogy egy rendes bírósági döntés kiállja-e a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra alapozott megtámadás próbáját, ha az pusztán csak alkalmazott jogi rendelkezésbe fogalt feltételek formai ellenőrzését végzi el, és e feltételek megvalósulásának folyamatára vonatkozó illetve a keresetben pre-

zentált tényeket mint nem relevánsakat félretolja. A többségi határozat ezen az irányvonalon haladt előre, és ezt nem tudtam elfogadni. Az ezzel szembenálló döntési irányt a vitában így fogalmaztam meg: „Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét valósítja meg, ha a bíróság a döntése érdemét érintő körülményeket, melyeket a keresetek előterjesztettek, nem vonja be az értékelésébe, és pusztán csak szűken értékelve és formálisan alakítja ki döntését.” Egy ilyen érvelés alkotmánybírósági elfogadása esetén ugyan a jogalkotó hozhat a jövőben is egészen konkrét, és mérlegelést teljesen kizáró feltételrendszereket taxatív felsorolásban is, de a bíró a konkrét esetben e feltételek létrejöttére vonatkozó és a keresetben prezentált tényeket köteles megvizsgálni és értékelni.

- [56] E döntési irány elfogadása esetén a következő alkotmányos követelmény lefektetését láttam volna megfelelőnek az ügy lezárásához: „Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból eredő alkotmányos követelményként megállapítja, hogy ha egy jogszabályi rendelkezésben egy jog megszerzéséhez előírt feltételek valamelyikének teljesülését egy bírósági eljárásban szembenálló ellenérdekű fél tudatosan megakadályozta, akkor a bíró azt mint meglévőt köteles figyelembe venni az adott jog megítélésénél.”
- [57] Megítélésem szerint döntésünknek ezzel a *ratio decidendi*jével és az alkotmányos követelménnyel a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog a peres eljárásokban teljesebben érvényesülhetett volna, mint a most meghozott többségi határozat következményeként.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2106/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3238/2020. (VII. 1.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.34.299/2018/17. számú ítélete alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Győző Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.34.299/2018/17. számú ítélete, továbbá a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat képviselő-testületének 88/2018. (XI. 29.) számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az ügy alapja, hogy az indítványozó 2015. január 22-től kereskedelmi tevékenységet folytatott Budapest VIII. kerületében. Az üzlet éjszakai nyitvatartási engedéllyel is rendelkezett.
- [3] 2.1. Budapest Főváros VIII. kerület Jegyzője 05-13/11/2018. számú határozatával az indítványozó által üzemeltetett üzlet éjszakai nyitvatartási engedélyét visszavonta, és elrendelte az üzlet 22 óra és 6 óra közötti zárva tartását. A döntés alapjául Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének 28/2017. (VI. 15.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) szolgált, amelynek 3. § (1) bekezdése értelmében a kerületben működő üzletek és a vendéglátó terasszal rendelkező üzletek teraszai 22.00 és 6.00 óra között nem tarthatnak nyitva. A Rendelet 10. § (1) bekezdése szerint azonban a rendelet hatálybalépésekor már kereskedelmi hatósági nyilvántartásba vett üzletek változatlan nyitvatartási idővel működhetnek, amennyiben a lakókörnyezetbe tartozó valamennyi társasház és társasháznak nem minősülő épület többségi tulajdonosai a pihenéshez való jog sérelme miatt nem kezdeményezik a jegyzőnél a nyitvatartási rendnek a 3. § (1) bekezdés szerinti meghatározását.
- [4] A határozat indokolása szerint az eljárást a lakókörnyezetbe tartozó valamennyi társasház kezdeményezte, amelyek megindokolták, hogy a pihenéshez való joguk sérelmét milyen tapasztalatokra alapozzák (a határozat ezek közül többet is felsorol).
- [5] 2.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete másodfokú határozatával az elsőfokú döntést helyben hagyta. A határozat indokolása szerint nem sértett jogszabályt az eljárás megindulásáról történő értesítés és az iratokba való betekintés biztosításának elmaradása, mert a hatóság a döntését nyolc napon belül meghozta, és bizonyítási eljárást sem folytatott le.
- [6] Alaptalannak találta az érintett ingatlanokban fennálló önkormányzati tulajdonra tekintettel a hatóság kizárásának szükségességére való hivatkozást is, ugyanis önkormányzati hatáskör esetén nem vetődhet fel más hatóság kijelölése.
- [7] Kifejtette azt is, hogy az indítványozó által üzemeltetett üzlet miért nem minősül a Rendelet hatálya alá nem tartozó kulturális intézménynek, közösségi háznak. Arról is számot ad a határozat, hogy kizárólag az elsőfokú hatóságnál eljárást kezdeményező társasházak tartoznak a Rendelet szerinti lakókörnyezetbe. A másodfokú hatóság szerint a Rendelet többségi tulajdonosi kezdeményezésre vonatkozó rendelkezését az indítványozó tévesen értelmezte, az ugyanis csak a társasháznak nem minősülő épületekre vonatkozik. Kifejtette azt is, hogy az egyik társasház végleges bezárást célzó kezdeményezése is figyelembe vehető a 22 és 6 óra közötti

zárvatartás vizsgálata során, hiszen ez a társasház is csatlakozott a többi érintett társasház kezdeményezéséhez. Ezzel kapcsolatban azt is megállapította, hogy nincs arra vonatkozó előírás, hogy a társasházaknak külön-külön kellene kezdeményezniük a zárvatartás elrendelését. Végezetül azt is megállapította a képviselő-testület, hogy a társasházak kezdeményezésének megalapozottságát az elsőfokú hatóság a fellebbezés állításával szemben megvizsgálta, és annak megalapozottsága a másodfokú hatóság szerint is egyértelműen megállapítható.

- [8] 2.3. Az indítványozó keresete nyomán eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasította. Indokolása szerint egyetértett a másodfokú hatóság álláspontjával az értesítés elmaradásának jogszerűségével és a Rendelet többségi tulajdonos kezdeményezésére vonatkozó értelmezésével kapcsolatosan is. Emellett azt is kifejtette, hogy az egyik társasház jegyzőkönyvében foglaltak megfelelő bizonyítékul szolgáltak a megalapozottság tekintetében.
- [9] 2.4. Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amely azonban a felülvizsgálati kérelem befogadását végzésével megtagadta.
- [10] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében arra hivatkozott, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, a XII. cikk (1) bekezdésben foglalt vállalkozás szabadságához fűződő jogot, továbbá a B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelményét. Habár az indítványozó a panasz alapjául egyetlen helyen felhívta az Abtv. 26. § (1) bekezdését is, ezzel kapcsolatban kérelmet nem terjesztett elő és jogszabályi rendelkezést nem támad, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt – tartalma szerint – az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszként bírálta el.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az indítványozó kiemelte, hogy a hivatalból indított eljárásban az elsőfokú hatóság, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 76. §-át megszegve, nem értesítette megfelelően az elsőfokú döntés meghozatalát megelőzően arról, hogy az eljárás során rendelkezésre álló adatokat és bizonyítékokat megtekintheti, majd ezen jogszabálysértést a jogerős ítélet nem állapította meg. Szerinte az Ákr. vonatkozó rendelkezésének értelmezése valósította meg az Alaptörvényben biztosított jogának megsértését, ugyanis szerinte a 3311/2018. (X. 16.) AB határozat fényében egyértelmű, hogy a hivatalból indult eljárás esetén garanciális jelentősége van annak, hogy az ügyfél legkésőbb az elsőfokú döntés előtt lehetőséget kapjon a rendelkezésre álló bizonyítékok megismerésére. Ezt az sem orvosolja, hogy az ügyfél a másodfokú eljárásban már részt vehetett, mivel a másodfokú eljárás jellegénél fogva sem alkalmas az ilyen tárgyú elszenvedett jogsérelem orvoslására. Az az álláspontja, hogy az ügyfél iratmegismerési jogának a védekezés érdekében ki kell terjednie minden olyan adatra, amely a felelősségét megállapító döntés alapját képezheti, a hatóság rendelkezésére álló adatok pedig szükségszerűen ilyenek. Indokolatlannak tartja a különbségtételt az Ákr. 33. §-a szerinti iratbetekintési jog és a 76. § szerinti bizonyíték-megismerési jog terjedelme között. Az Ákr. 76. §-ának alkalmazása kapcsán szerinte nem lehet különbséget tenni aközött, hogy az eljárás hivatalbóli megindulását követően (bizonyítási eljárás során) beszerzett bizonyítékokra, vagy már az eljárás megindításakor rendelkezésre álló adatokra vonatkozik.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét abban látja az indítványozó, hogy az Ákr. 76. §-ának helytelen értelmezése szükségszerűen vezetett oda, hogy ezáltal csak a másodfokú eljárásban tudott nyilatkozni az iratokban foglalt adatokra vonatkozóan. Ezt szintén a 3311/2018. (X. 16.) AB határozat alapján állította.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben az indítványozó arra világított rá, hogy a bíróság az ítéletében olyan bizonyítékokra hivatkozott, amelyre sem az elsőfokú, sem a másodfokú közigazgatási határozat nem hivatkozott, és amelyre a másodfokú hatóság még a közigazgatási jogvita során sem támaszkodott. Azt állította, hogy a bíróság tulajdonképpen „hivatalból” vette figyelembe ezt a bizonyítékot, amiről tájékoztatni kellett volna a feleket. Úgy érvelt, hogy nem megengedhető, hogy a közigazgatási bíróság teljes egészében átvegye a közigazgatási szervtől a közigazgatási határozat indoklására vonatkozó kötelezettség teljesítését, továbbá erről az indítványozó csak az ítélet meghozatalát követően értesüljön (így kizárva az arra való reagálás lehetőségét is).
- [14] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó arra alapozta, hogy a Rendelet 10. § (1) bekezdésének az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság szerinti értelmezése miatt túl alacsonyra került a vállalkozás szabadsága korlátozásának mércéje. Hivatkozott arra, hogy az indítványozó az éjszakai nyitvatartás ideje alatt

szerzte bevételének jelentős részét, tehát az éjszakai zárvatartás elrendelése jelentős bevételtől fosztja meg. Szerinte a társasházak kezdeményezését csak akkor lehetett volna érvényesnek tekinteni, ha minden lakókörnyezeti társasház közgyűlési határozatát az összes tulajdoni hányadra vetített többség hozza meg. Mivel a közgyűlési határozatokat egy kivétellel csak a tulajdoni hányadokra vetített kisebbség hozta meg, így az az álláspontja, hogy nem lehetett volna a kezdeményezést érvényesnek tekinteni. Úgy tartja, hogy aránytalan a jogkorlátozás, ha egy – akár társasházanként egy fős – kisebbség védelme érdekében teszik lehetővé egy szerzett jogtól való megfosztást.

- [15] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság sérelmét egyrészt a szerzett jogok védelmének szükségességére, másrészt a bizalomvédelem megsértésére alapozta. Szerinte amennyiben a lakókörnyezeti társasházak kezdeményezése, és az ezekhez kapcsolódó (ugyancsak szubjektív) lakói panaszok elegendőek a szerzett jog elvonásához, úgy a szerzett jog nem kellően és arányosan védett (még akkor sem, ha a tulajdoni hányadok abszolút többsége teljesülne). Valójában ezeket az állításokat – álláspontja szerint – ellenőrizni kellett volna. Mivel a Rendelet nem határozza meg, hogy milyen körülményeket vizsgál a jegyző a megalapozottság tekintetében, így ez sérti a jogbiztonság elvét, mivel teljesen önkényes jogalkalmazáshoz vezethet. Ráadásul szerinte mindez abból a szempontból is ellentétes a jogbiztonsággal, illetve a bizalomvédelem elvével, hogy lehetetlenné teszi az önkéntes normakövetést, a jogalanyok számára megismerhetetlen, hogy milyen magatartást kell követniük a szerzett jogaik védelme érdekében.

II.

- [16] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [17] 2. Az Ákr. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„33. § [Az iratbetekintési jog] (1) Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba.”

„76. § [A bizonyítékok ismertetése az ügyféllel] Ha a hatóság az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, melynek során a hatóság nem biztosította, hogy az ügyfél minden bizonyítékot megismerjen, annak befejezését követően értesíti az ügyfelet, hogy – az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével – megismerhesse a bizonyítékokat, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.”

„104. § [Az eljárás megindítása] [...] (3) A hivatalbóli eljárás az első eljárás cselekmény elvégzésének napján kezdődik, megindításáról az ismert ügyfelet a hatóság értesíti. Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha
a) az eljárás megindítása után a hatóság nyolc napon belül dönt, vagy az eljárást megszünteti,
b) azt honvédelmi, nemzetbiztonsági, közbiztonsági okból törvény kizárja, vagy
c) az az eljárás sikerét meghíúsítaná.”

[18] 3. A Rendelet indítvánnyal érintett rendelkezései:

„2. § [...] 5. lakókörnyezet: az üzletet magába foglaló lakóépület tulajdonosai, azzal közvetlenül szomszédos lakóépületek tulajdonosai, és az üzletet magában foglaló épület környezetében, a zajforrástól számított 15 méter távolságon belül lévő épületek tulajdonosainak összessége.”

„3. § (1) Az üzletek és a vendéglátó terasszal rendelkező üzletek teraszai 22.00 és 6.00 óra között nem tarthatnak nyitva.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottakat nem kell alkalmazni tárgyév december 31-én 22.00 órától az azt követő év január 1-jén 06.00 óráig.”

„10. § (1) A rendelet hatálybalépésekor már kereskedelmi hatósági nyilvántartásba vett üzletek változatlan nyitva tartással működhetnek, amennyiben a 2. § 5. pontja szerinti lakókörnyezetbe tartozó valamennyi társasház és társasháznak nem minősülő épület többségi tulajdonosai a pihenéshez való jog sérelme miatt nem kezdeményezik a jegyzőnél a nyitvatartási rendnek a 3. § (1) bekezdés szerinti meghatározását.

(2) Az írásbeli kezdeményezéshez csatolni kell társasház esetén a kezdeményezéshez hozzájáruló közgyűlési határozatot, egyéb lakóépület esetében az ingatlan tulajdonosainak a többségi tulajdoni arány szerinti hozzájárulását igazoló okiratot.

(3) A kezdeményezés alapján a jegyző vizsgálja a kérelem megalapozottságát, és annak eredményeként dönt a 3. § (1) bekezdés szerinti nyitva tartás elrendeléséről.”

III.

- [19] 1. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [20] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [21] Az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére vonatkozó indítványi elemet leszámítva megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az indítványozó kifogása egyik kivételes esetet sem foglalja magában, így ez az indítványi elem a befogadhatóság tartalmi követelményének nem tesz eleget.
- [22] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető (Abtv. 27. §).
- [23] 2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].

- [24] 2.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a vállalkozáshoz való jog „egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, másként megfogalmazva a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga nem abszolutizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást.” {Lásd például 3089/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [12]; 3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [28]; 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [155]; legutóbb 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [35]} Ezen túlmenően „[a] vállalkozáshoz való jognak nem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a már működő vállalkozásokra vonatkozó jogi környezet módosíthatatlan lenne” {ld. például 3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [28]; 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [161]; legutóbb 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [35]}.
- [25] Fentieket figyelembe véve az, hogy a jelen ügyben a bíróság az indítványozóra nézve kedvezőtlen döntést hozott, nem hozható összefüggésbe a vállalkozáshoz való alapjog alkotmányos tartalmával. Az alkotmányjogi panaszból megállapíthatóan az indítványozó valójában azt vitatta, hogy a bíróság a konkrét ügyben a Rendelet rendelkezéseit miként értelmezte és kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozó általi jogértelmezést átvéve, a bíróság ítéletét kizárólag törvényességi indokok alapján semmisítse meg. Ezt erősíti meg az a körülmény is, hogy az indítványozó a Rendelet vonatkozó rendelkezéseit nem támadta. Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.
- [26] 2.2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint egyebekben az indítvány felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ugyanis csak érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy helytállóan hivatkozik-e az indítványozó a 3311/2018. (X. 16.) AB határozat jelen ügyben történő alkalmazhatóságára, és ezáltal a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességére.
- [27] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – az Ügyrend 31. § (6) bekezdésének alkalmazásával érdemben bírálta el.

IV.

- [28] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [29] 1. Az indítványozó szerint az ítélet azért sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, mert az elsőfokú hatóság az Ákr. 76. §-át megszegve nem értesítette megfelelően az elsőfokú döntés meghozatalát megelőzően arról, hogy az eljárás során rendelkezésre álló adatokat és bizonyítékokat megtekintheti, majd ezen jogszabálysértést a jogerős ítélet nem állapította meg.
- [30] 1.1. Ennek az indítványi elemnek az elbírálásakor az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy az eljárás során történt-e jogszabálysértés, és amennyiben igen, akkor az eléri-e az alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [31] Kétségtelen, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog biztosítása (részben az ügyféli jogokon keresztül) a közigazgatási hatósági eljárásjogban is kiemelt jelentőséggel bír. Az Alkotmánybíróság is megállapította – még a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) vonatkozásában –, hogy az eljárás megindításáról való értesítés a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog

egyik alapvető garanciája {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [33]}. „A bizonyítékok megismeréséhez való jog szintén a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog szerves részét képezi, mert az ügyfél a bizonyítékok megismerését követően tudja kialakítani a hivatalból indított, felelősséget megállapító hatósági eljárásokban a védekezését. A nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog érvényesülése feltételezi, hogy az ügyfél megismerhesse a hatóság bizonyítási eljárását, az annak keretében beszerzett bizonyítékokat, amelyekre a hatóság az ügyfelet érintő döntéseit alapozza.” {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [33]} Ennek megfelelően az Ákr. is tartalmaz olyan szabályokat, amelyek az ügyféli jogok gyakorlásához elengedhetetlenek. Ezen a téren az ügyfelek iratmegismerési joga a Ket.-hez hasonlóan kiemelt jelentőséggel bír.

- [32] 1.2. Az indítványozó maga is többször hivatkozott a fent idézett határozatra, erre támaszkodva állította, hogy sérült az tisztességes hatósági eljáráshoz való joga. Az Alkotmánybíróság azonban azt is hangsúlyozza, hogy az Ákr. 76. §-a a bizonyítékok ügyféllel való ismertetésének kötelezettségét csak arra az esetre írja elő, amennyiben a hatóság bizonyítási eljárást folytatott le. Ez összhangban van a fenti határozat megállapításával, ugyanis az Alkotmánybíróság – amellett, hogy a konkrét ügyben a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme miatt megsemmisítette a Kúria ítéletét – azt is kimondta, hogy „[f]ontos alkalmazási feltétel azonban, hogy a hatóság bizonyítást folytatott le” {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [33] A bizonyítási eljárás lefolytatása a közigazgatási hatósági eljárásban nem szükségszerű, arra csak akkor kerül sor, ha a döntéshozatalhoz a rendelkezésre álló bizonyítékok nem elegendőek. Az ennek kérdésében való döntés a hatóság felelőssége, hiszen az esetleges megalapozatlanság miatti kockázatot neki kell viselnie. Mindazonáltal bizonyos, hogy ténykérdés annak megállapítása, hogy az ügyben volt-e bizonyítási eljárás. A rendelkezésre álló iratok alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a jegyző bizonyítási eljárást nem folytatott le, így az Ákr. 76. §-a szerinti iratismertetési kötelezettsége sem állt fenn. Annak megítélése, hogy a jegyző bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül megalapozottan tudott-e döntést hozni, elsősorban törvényességi kérdés, és ilyen irányú indítványi elem hiányában egyébként sem lehet jelen eljárás tárgya. Úgyszintén nem tárgya jelen eljárásnak annak megítélése, hogy az Ákr. indokoltan tesz-e különbséget a bizonyítási eljárás lefolytatása alapján az iratismertetési kötelezettség tárgyában, ugyanis a vonatkozó törvényi rendelkezés vizsgálatára az indítványozó nem terjesztett elő kérelmet, az Alkotmánybíróság pedig – különös tekintettel arra, hogy az indítványozó kifejezetten a bírói jogértelmezést támadta – nem látta okát, hogy az Abtv. 28. §-a alapján áttérjen a jogszabály vizsgálatára.
- [34] 1.3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata eredményeként azt állapította meg, hogy jogszabály előírásával megegyező bírói jogalkalmazás nem vezethetett az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelméhez pusztán abból az okból, hogy az elsőfokú hatóság döntése alapján az ügyben bizonyításra nem került sor, mely megállapítást a másodfokú hatóság és a bíróság is osztott.
- [35] 2. A fenti megállapítással egyező okból, azzal megegyező következtetésre jutott az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével kapcsolatban is, ugyanis ennek a jognak a sérülését az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog megsértéséből adódó okszerű következménynek tartja, aminek alapja szerinte úgyszintén az Ákr. 76. §-ának megsértése.
- [36] 3. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben úgy érvelt az indítványozó, hogy a bíróság az ítéletében olyan bizonyítékra hivatkozott, amelyre sem az elsőfokú, sem a másodfokú közigazgatási határozat nem hivatkozik, így a bíróság tulajdonképpen „hivatalból” vett figyelembe egy bizonyítékot, amiről tájékoztatni kellett volna a feleket.
- [37] 3.1. Az indítványozó által felvetett jogkérdés megítélésének előkérdéseként elengedhetetlennek látta az Alkotmánybíróság annak tisztázását, hogy tényszerűen megvalósult-e az állított hivatalbóli bizonyításfelvétel, ugyanis ezt az indítványozó gyakorlatilag csak indokolás nélkül kijelentette, majd az alkotmányjogi érvelést erre az alá nem támasztott állításra alapozta.
- [38] Az indítványozó a bíróság ítéletének azt a részét sérelmezte, amelyben a bíróság az egyik társasház rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyvére támaszkodva azt mondta ki, hogy habár az elsőfokú hatóság a határozat indokolásában valóban nem tárta fel részletesen mérlegelése szempontjait, ugyanakkor ettől még a jegyzőkönyv tartalmazza a tulajdonosok felszólalásait. Ezek a bíróság szerint a kezdeményezést alátámasztják, megfelelő bizonyítékkul szolgálnak, így a részletesebb indokolás elmaradása nem hatott ki az ügy érdemére.

- [39] Tényszerűen megállapítható, hogy az elsőfokú hatóság határozatában a lakókörnyezetbe tartozó társasházak panaszait az indokolás összefoglalóan tartalmazza, a bíróság pedig az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mindössze arra utalt, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú hatóság az indokolás hiányosságai ellenére megalapozottan tudott dönten a kérelem felől. A bíróság nem a döntés ténybeli alapjait vizsgálta felül és egészítette ki, hanem csak azt bírálta el, hogy az elsőfokú hatóság megalapozottan hozott-e döntést a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, döntését pedig megfelelően indokolta-e. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy annak ellenére, hogy a bíróság ítéletének támadott része az elsőfokú hatóság indokolási kötelezettségének való teljesítése felől döntött, az indítványozó az indokolt döntéshez való jog sérelmére maga sem hivatkozott.
- [40] 3.2. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem igazolható az az indítványozói állítás, miszerint a bíróság hivatalból vett volna fel bizonyítást. Ebből következően az állított Alaptörvényben biztosított jog sérelméről is ennek tükrében kellett állást foglalnia az Alkotmánybíróságnak, amely megállapította, hogy e körben az indítványozó által állított okból nem sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése.
- [41] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvánnyal támadott ítélet nem eredményezte az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogának sérelmét. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.34.299/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [42] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz-eljárás befejezéséig függessze fel, az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság eljárása jelen határozat meghozatalával lezárult, az indítványozó ezen kérelméről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1073/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3239/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:167. §-a, 4:168. §-a, az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontja, valamint a Kúria Pfv.II.21.324/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:167. §-a, 4:168. §-a, az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. számú mellékletének 21. pontja, valamint a Kúria Pfv.II.21.324/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.630.639/2019/8. számú ítéletére, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.P.XI.30.758/2015/259. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per előzménye, hogy az indítványozó (az alapügy alperese) és volt felesége (az alapügy felperese, a továbbiakban: felperes) élettársi kapcsolatából két gyermek született, élettársi kapcsolatuk azonban 2016-ban megszűnt.
- [3] A Budai Központi Kerületi Bíróság a szülői felügyeleti jog rendezése és járulékaik iránt indított perben, 5.P.XI.30.758/2015/259. számú ítéletével a gyermekek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperest jogosította fel, részletesen szabályozva egyúttal az indítványozó és a gyermekek közötti folyamatos és időszakos kapcsolattartást, valamint rendelkezett az indítványozó tartásdíj-fizetési kötelezettségéről is.
- [4] A mindkét fél fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az 50.Pf.630.639/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság szűkítette az indítványozót megillető kapcsolattartás időtartamát, és egyúttal emelte a tartásdíj összegét is.
- [5] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, mivel az érdemben nem volt elbírálható a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (3) bekezdése c) pontja alapján.
- [6] 1.2. Ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben az indítvány Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti – a Ptk. 4:167. §-a, 4:168. §-a, valamint az IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontja alaptörvény-ellenességére vonatkozó – eleme tekintetében az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdésének (a nők és férfiak egyenjogúsága), XVI. cikk (2) bekezdésének (a szülők neveléshez való joga), XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztességes bírósági eljáráshoz való jog), valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének (jogorvoslathoz való jog) sérelmét látta megvalósulni. Az indítvány 27. § (1) bekezdése szerinti elemét az indítványozó a XV. cikk (1), (2), és (3) bekezdésének (törvény előtti egyenlőség, jogképesség, diszkrimináció tilalma, valamint a nők és férfiak egyenjogúsága), valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztességes bírósági eljáráshoz való jog) sérelmére alapította.
- [7] 1.3. A Kúria 2020. január 30-án megküldött átiratában tájékoztatta az Alkotmánybíróságot arról, hogy a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.630.639/2019/8. számú ítélete ellen az alapügy felperese is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

jesztett elő. A Kúria által megküldött Pfv.II.21.324/2019/6. számú végzés szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyalására 2020. május 26. napjára határnapot tűzött ki.

- [8] 1.4. Az Igazságügyi Minisztérium szakmai álláspontját az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján megküldte az Alkotmánybíróságnak.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalása értelmében „[a] felülvizsgálati vagy perújítási eljárás befejezése előtt előterjesztett alkotmányjogi panaszt az egyéb feltételek vizsgálata nélkül, egyesbírói eljárásban hozott végzéssel vissza kell utasítani, függetlenül attól, hogy a felülvizsgálati vagy perújítási eljárást az indítványozó vagy más kezdeményezte.” Az Alkotmánybíróság a Kúria átirata alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben a felülvizsgálati eljárás az alapügy felperesének felülvizsgálati kérelme alapján folyamatban van, ugyanakkor az ügyben egyesbírói eljárásnak már nincs helye, tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság elnöke az Ügyrend 16. § (4) bekezdés *f*) pontja alapján az előadó alkotmánybíróat kijelölte.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – a befogadás további feltételeinek vizsgálatát mellőzve, az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1953/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3240/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.412/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Pálvölgyi László ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.412/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az indítványozó terhére az elsőfokú adóhatóságként eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Adó- és Vámigazgatósága megismételt eljárásban, 2013. évre vonatkozóan, általános forgalmi adónemben adókülönbözetet állapított meg, ennek következményeként adóbírságot és késedelmi kamatot szabott ki, összességében közel 75 millió Ft értékben. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokú hatóságként eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága az elsőfokú határozatot helyben hagyta. Az indítványozó keresetet nyújtott be a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra a közigazgatási határozat felülvizsgálatát kérve; a bíróság 107.K.27.057/2019/11. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [4] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amit azonban a Kúria Kfv.I.35.412/2019/2. számú végzésével visszautasított. A Kúria azt állapította meg, hogy a kérelem nem felelt meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 100. § (2) bekezdésében és 118. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, mivel az indítványozó nem jelölt meg befogadási okot. Rámutatott arra, hogy a Kp. 3. § (3) bekezdése alapján a jogvita elbírálásához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló adatok és bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli. E körben a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kötelessége, hogy egyrészt megjelölje azon okot, mely alapján a jogorvoslati kérelem befogadható, másrészt feltárja azon körülményeket, melyek az általa megjelölt befogadási ok alátámasztására szolgálnak. Hangsúlyozta, hogy a Kúria a jogerős ítélettel kapcsolatosan megjelölt jogszabálysértéseket is kizárólag a megjelölt befogadási okkal összefüggésben vizsgálhatja, ezért a befogadási ok, valamint a jogszabálysértések megjelölésének kötelezettsége egymástól nem választható el. Amennyiben a fél ezen kötelezettségei közül valamelyiknek nem tesz eleget, úgy a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának érdemi elbírálására sem kerülhet sor, a Kúria ugyanis a befogadhatóság körében kizárólag a fél által megjelölt okból vizsgálódhat.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a Kúria végzésével szemben, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria döntése alaptörvény-ellenes, ellentétes az Alaptörvény 28. cikkével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, mivel a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a hivatkozott jogok alkotmányos tartalmával. Nézete szerint a végzés olyan kötelezettséget támasztott vele szemben, amely nem vezethető le a jogszabályokból és olyan jogi következményt alkalmazott, amelyre jogszabály nem jogosítja fel. Így az indítványozó elesett attól, hogy „jogát és jogos érdekét lényegesen érintő ügyében tisztességes eljárás keretében és tárgyaláson érdemben döntsének, elesett a sérelmes eljárási döntés jogorvoslattal való megtámadásának jogától is.” Az indítványozó – részletesen elemezve a Kp. egyes rendelkezéseket –

zéseit – arra hivatkozott, hogy a Kp. ezen rendelkezései alapján a felülvizsgálati kérelemben csak a jogszabály-sértést kell megjelölni, a befogadási okot nem. Álláspontja szerint a Kp. 118. § (1) bekezdésének rendelkezései nem a felülvizsgálati kérelem tartalmára adnak rendelkezést, hanem a kérelem befogadhatóságára vonatkozó mérlegelési alapokat határozzák meg a Kúria részére. Nézete szerint míg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 410. §-a kifejezetten rendelkezik az engedélyezés iránti kérelemtől és annak feltételeiről, addig a Kp.-ban ilyen szabály nem található. Ez tehát – fejt ki az indítványozó – a jogalkotónak azt a szándékát mutatja, hogy a közigazgatási eljárásnál nem kívánta a felülvizsgálati kérelem tartalmává tenni a befogadhatóság okainak megjelölését, ennek megfelelően nem is kötötte azok hiányát jogi következményekhez. Ezért a kérelmét nem lehetett volna visszautasítani, és érdemben meg kellett volna vizsgálni. Ha a Kúria nem fogadja be a felülvizsgálati kérelmet, akkor érdemben indokolt döntést kellett volna hoznia az elutasításról. Az indítványozó álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem nem volt hiányos és azért nem jutott el a tartalmi befogadási vizsgálat fázisába, mert a Kúria a hivatkozott jogszabályok alkalmazásakor azoknak az Alaptörvénnyel való összhangját megsértette. Nézete szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joga amiatt sérült, mert az egyébként biztosított rendkívüli jogorvoslati lehetőségtől, a jogsérelem orvoslásától olyan okból esett el, amely idegen a jogorvoslat funkciójától. E körben hivatkozott az Alkotmánybíróság 42/2004. (XI. 9.) AB határozatára.

- [7] Az indítványozó az indítvány-kiegészítésében hivatkozott az Abtv. 26. § (1) bekezdésére is, azonban az indítványból egyértelműen megállapítható, hogy az alaptörvény-ellenességet kizárólag a Kúria jogértelmezéséhez kapcsolódóan állította, a Kp. alkalmazott rendelkezéseinek alkotmányosságát nem vitatta.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és az ítélettel szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek részben felel csak meg, mivel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme vonatkozásában semmilyen indokolást, a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében pedig konkrét, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó az Alaptörvényben számára biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {ld. pl.: 3075/2020. (III. 9.) AB végzés, Indokolás [7]}.
- [10] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utal. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése azért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglaltakkal, mert a Kúria jogértelmezése a felülvizsgálati kérelem benyújtásának és befogadásának feltételül olyan követelményeket szab, melyeket a Kp. nem ír elő; az indítványozó emiatt nem tudott élni a jogszabály által biztosított jogorvoslati jogával. Az állított alapjogsérelmet lényegében tehát arra vezette vissza, hogy a Kúria jogértelmezése és jogalkalmazása eltér az indítványozó jogértelmezésétől. Az Alkotmánybíróság e körben utal arra a gyakorlatára, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [12] E körben tehát az vizsgálendő, hogy az indítványozó hivatkozott-e olyan alkotmányos összefüggésre, amely alapján a Kp. vitatott kúriai értelmezése – túlmutatva a törvényértelmezési kérdésen – alkotmányossági kérdést vet fel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni.” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]} Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen

a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {lásd pl.: 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]}. A jogorvoslathoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, ebből következően a felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]}. [Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a testület már az indítványozó által hivatkozott 42/2004. (XI. 9.) AB határozatában is ugyanerre a következtetésre jutott.]

[13] Tekintettel arra, hogy a korábbiakban kifejtettek alapján az indítvány nem vetett fel alkotmányos összefüggést, annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül. Ebből következően sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kétyele nem merül fel, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek.

[14] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének *b)* és *e)* pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1935/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3241/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.K.27.284/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselő nélkül eljárva, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: BKKMB) 43.K.27.284/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az alapügy tárgyában – az indítványozó szomszédos ingatlanján „gépkocsi beálló és kerti tároló” (a továbbiakban: épületegyüttes) építési engedély nélküli megépítése miatti megelőző végrehajtásra irányuló eljárás során – hozott hatósági döntés elrendelte „a kerti tároló” rész lebontását. Ezt a döntést – az indítványozó szomszédjának fellebbezése nyomán eljáró – másodfokú hatóság helyben hagyta. A BKKMB a másodfokú határozatot megsemmisítette, és a hatóságot új eljárás lefolytatására és új közigazgatási hatósági döntés meghozatalára utasította.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tárgya ezen bírósági döntés végrehajtásának kikényszerítése iránti per volt az alábbiak szerint.
- [5] 2.2. Az indítványozó pert indított a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatalával (a továbbiakban: alperes) szemben, a BKKMB ítélete teljesítésének kikényszerítésére.
- [6] Az indítványozó a teljesítés kikényszerítése iránti kereseti kérelmében megjelölte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 97. § (1) és (3) bekezdéseit, a 151. § (1) bekezdése a) pontját.
- [7] Kereseti kérelmében az állította, hogy az eljáró hatóságok részéről az új eljárásra vonatkozóan semmilyen intézkedést nem tapasztalt, és értesítést sem kapott. Ezért kérte azt, hogy a bíróság állapítsa meg az alperes mulasztását és jogsértését a megismételt eljárás tekintetében, valamint tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét, és hívja fel a hatóságot az új eljárás lefolytatására és költségeinek a megtérítésére. Az indítványozó kérelmében utalt arra, hogy szerinte a hatóság „elhallgatta” a jogsértő állapot tényét azért is, mert a jogerős ítélet az építetőköt nem hatalmazta fel arra, hogy még tovább építkezzenek és egy új fa tartóoszlopot is kialakítsanak.
- [8] A bíróság az alperest – az indítványozói kérelem megküldése mellett – felhívta nyilatkozata előterjesztésére.
- [9] Az alperes – a 2019. április 3. napján, valamint 15. napján tett – nyilatkozatában az új eljárásra kötelező ítélet teljesítésének kikényszerítésére irányuló eljárás megszüntetését kérte, valamint az indítványozó költségekben marasztalását. Állította, hogy az új eljárásra kötelező ítélet teljesítésének kikényszerítésére irányuló kérelem megalapozatlan, az eljárás ugyanis lefolytatásra került. Előadta, hogy időközben – 2019. február 14-én – helyszíni szemle került megtartásra, és a tárgyban hozott, 2019. március 3-án kelt PE-07/EP/00165-17/2019. számú határozata is rendelkezésre áll. Mindezekből következően a teljesítés kikényszerítésére irányuló kérelem megalapozatlan.

- [10] 2.3. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a BKKMB kizárólag azt vizsgálta, hogy a – jogerős, felülvizsgálati kérelemmel a felek részéről nem támadott – ítélet végrehajtása megtörtént-e.
- [11] Az iratanyagok alapján megállapította, hogy az elsőfokú ítéletet az alperes 2018. december 1-én töltötte le. Innen számítandó a megismételt eljárásra irányadó ügyintézési határidő. Az indítványozó álláspontját megalapozottnak találta abban a tekintetben, hogy az alperesre a Kp. 97. § (3) bekezdésében foglalt határidő irányadó.
- [12] Megjegyezte, hogy a jogerős ítéletet meghozó bíróság megvárta, míg az ítélettel szembeni felülvizsgálati határidő eltelik, azonban a felülvizsgálati határidő az alperest nem mentesítette az új eljárás határidőben és az előírt rendben történő lefolytatásának kötelezettsége alól. Megállapította, hogy az alperes kérhette volna az iratanyag visszaküldését a bíróságtól az eljárási határidőben történő új eljárás lefolytatása érdekében, azonban ezt nem tette meg. Kiemelte, hogy az iratanyagok tanúsága szerint az alperesnek nem egy „meghatározhatatlan célú és tartalmú eljárást kellett volna lefolytatnia”, pusztán ellenőriznie kellett volna azt, hogy a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelően a kötelezettek részéről a kötelezettségek teljesítése maradéktalanul megtörtént-e.
- [13] A bíróság megállapította, hogy az alperes „2018. december és 2019. január hónapjában érdemi eljárási cselekményt a megismételt eljárásban nem végzett”, így az ügyintézési határidő elmulasztása az alperes terhére egyértelműen megállapítható. (Rögzítette, hogy az alperes új eljárására vonatkozó eljárási kötelezettsége az ítélet alapján a döntés közlésével állt be, erre vonatkozó külön kérelem vagy építésrendészeti eljárás megindítására vonatkozó kérelem nélkül is.)
- [14] A bíróság szerint az indítványozó a jogszabályok téves értelmezésével azt próbálta elérni, hogy a szomszédos épületegyüttes teljes egészében lebontásra kerüljön. A további oszlop kialakítása vonatkozásában tett megjegyzése téves indítványozói előadás.
- [15] A bíróság szerint nem volt megállapítható a Kp. 151. § (4) bekezdése alapján az, hogy az alperes a bíróság felhívására teljesítette volna az ítéletben foglaltak szerinti eljárási kötelezettséget.
- [16] Ezzel kapcsolatosan a bíróság rámutatott arra, hogy a 2019. február 19-én kelt végzésében hívta fel az alperest nyilatkozattételre, amely végzést az alperes 2019. február 28-án vett át, a helyszíni szemlékre pedig már ezt megelőzően, 2019. február 14-én és 18-án sor került. A bíróság ugyanakkor a jegyzőkönyvre hivatkozva megállapította, hogy az építető eleget tett kötelezettségének.
- [17] Mindezek alapján – a támadott bírósági döntés indokolása szerint – bár az ügyintézési határidő sérelme megállapítható volt, mivel a jogerős ítéletben foglaltakat a hatóság – jegyzőkönyvben is dokumentálva – teljesítette, az indítványozói álláspont megalapozatlan. A bírósági döntés indokolása szerint sem az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga, sem az egyenlő bánásmód sérelme – a rendelkezésére álló adatok alapján – nem volt megállapítható.
- [18] A bíróság a fentiek okán az indítványozó keresetét a Kp. 88. §-a alapján elutasította. A hatóság figyelmét azonban a jövőre nézve felhívta a jogszabályokon alapuló eljárási kötelezettségei teljesítésére, tekintettel arra, hogy „nem tanúsíthat passzív, kiváráó magatartást, amely az ügyintézési határidő túllépését eredményezi”.
- [19] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát BKKMB 43.K.27.284/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, és megjelölve az Alaptörvény I. cikkét, II. cikkét, XV. cikk (1) bekezdését, valamint az XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét.
- [20] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva kifogásolta az alperes „részhajló magatartását”, amit – panasza szerint – ő hiába jelzett az illetékes járási hivatalvezetőnek, valamint a Pest Megyei Kormányhivatalnak mint felettes szervnek. Indokolásként egy másik építésrendészeti eljáráshoz kapcsolódó bírói döntés vonatkozásában, pontról pontra elemezve mutatta be az alperes ügyfelek közötti jogellenes különbségtételét. Az általa feltételezett hatósági elfogultság miatt 2019. április 16-án kelt nyilatkozatában azzal a kifejezett kérelemmel fordult a bírósághoz, hogy „hivatali visszaélés tárgyában kezdeményezze az ügyügyészség általi kivizsgálását”.
- [21] Állította az indítványozó, hogy „[e]z a diszkriminatív, az egyik állampolgárt a másik elé helyező hatósági magatartás nemcsak az egyenlő bánásmód alkotmányos elvét sérti, de emberi méltóság[át], az Alaptörvény II. cikkét is”. Úgy látta, hogy a jogsértő megkülönböztetés egyfajta megalázó, méltánytalan helyzetbe taszította, amely a „személyisége gyökerét, az önbecsülését” csorbítja. Állította, hogy az alperesi és a bírósági eljárás „objektformel” szemléletet bizonyít, ami „a személyiség lebontását, [...] tárgyiasítását okozza”.
- [22] Szintén az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmét látta abban, hogy a bíróság nem tett eleget annak a kérésének, hogy az ügyészség által kerüljön kivizsgálásra az alperesi „diszkriminatív és összehangolt magatartás”.

Úgy értékelte, hogy a hatósági „objektivitás” elengedhetetlen, így annak hiányában az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 22. §-a alapján új hatóság kijelöléséről kellett volna gondoskodni.

- [23] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy az újonnan épített tartóoszlop engedély nélkül készült, sérelmezte, hogy előlött a tény fölött az alperes a helyszíni szemlén „szemet hunyt”. A tisztességes eljáráshoz való jogával nem tartotta összeegyeztethetőnek „jogsértések illetén újratermelését és hivatalos legalizálását”. Okozati összefüggést látott az alperesi magatartás és aközött, hogy kérelmét a bíróság elutasította és a perköltséget rá terhelte.
- [24] A támadott döntés indokolási hiányosságát sérelmezte amiatt, hogy a bíróság azt állapította meg, hogy az indítványozónak sem a tisztességes eljáráshoz való joga, sem az egyenlő bánásmód nem sérült, viszont ahhoz külön indokolást nem fűzött.
- [25] Idézte a 7/2013. (III. 1.) AB határozat indokolásának [27] bekezdését. „Az Alkotmánybíróság [...] arra a következtetésre jutott, hogy annak alkotmányos igénye, hogy a közigazgatási határozatok bírói ellenőrzése során a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálását nyerjenek nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthető. [...] [A]z Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia.” Az indítványozó utalt az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság 36/1992. (VI. 10.) határozatára, miszerint az államnak kötelessége az alanyi alapjogok védelme mellett az egyes szervek működését úgy kiépíteni és fenntartani, hogy azok az alapjogokat – az alanyi igényektől függetlenül is – biztosítsák.
- [26] Az indítványozó szerint a támadott bírói ítélet elmulasztotta a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálását. Álláspontja szerint arról sem adott számot a bíróság, hogy milyen tények, vagy általa tett kijelentések alapján jutott arra az álláspontra, hogy szándéka az épületegyüttes teljes lebontására irányul. Iratellenesnek tartotta a bírói döntés ezen kijelentését, mert ő csak a helyi építési szabályzatnak (a továbbiakban: HÉSZ) megfelelő állapot elérését és az ő „jogos érdekeit sértő” állapot megszüntetését szorgalmazta. Értelmezése szerint a bíróság „pejoratív hangvételű kijelentése” eltorzítja a »jogsértő« és a »jogkereső« magatartás közti alapvető morális tartalmi különbséget”. Értelmezése szerint sérelmes, hogy a – 40 000 forintos – perköltséget és illetéket a bíróság nem a jogsértő alperesre, hanem rá, „jogkövető állampolgárra terhelte”.
- [27] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát „ellehetetlenül” látta azáltal, hogy „a közigazgatási rendes bírói ügyszak egyszintű, a bírói döntés kizárta a fellebbezési lehetőséget”, és így „Közigazgatási Felsőbíróság hiányában rendes jogorvoslattal” nem élhetett és ezáltal „ellehetetlenült számára a közigazgatási bírói ítélet szakmai kontrolljának eljárás jogi és anyagi jogi biztosítéka”. Sérelmezte, hogy a Kp. 99. § (1) bekezdése okán a korábban háromfokú rendszer kétfokúvá vált, így fórum hiányában a Kúria rendkívüli jogorvoslati eljárása az egyetlen rendelkezésére álló jogorvoslat.
- [28] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek tartotta, hogy a Kúria visszautasító döntése esetén „az állampolgár abba a helyzetbe kerül, hogy egy jogsértő elsőfokú ítélet ellen sem rendes, sem rendkívüli jogorvoslati lehetőséggel nem élhet”.
- [29] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [30] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az Alaptörvény I. és II. cikkét önálló alkotmányjogi érvelés nélkül jelölte meg. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény I. és II. cikkei vonatkozásában a kérelemmel szemben az Abtv. 52. § (1) bekezdés és az (1b) bekezdés e) pontja szerinti határozott

kérelem követelménye nem teljesül, az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a vonatkozásban nem vizsgálhatta.

- [31] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére történő hivatkozással nyújthat be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sértett alapjogként hivatkozik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére a II. cikkel (érintőleges) összefüggésben, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire. (Az indítványban említett I. cikk, azon túl, hogy ezzel kapcsolatban az indítványozó indokolást sem adott elő, nem tartalmaz konkrét, az indítványozóra vonatkoztatott Alaptörvényben biztosított jogot.)
- [32] 4.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában emberi méltósága feltételezett sérelmét az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állította, miszerint az alperes részrehajló magatartása az egyenlő bánásmód elvét sérti és személyisége lebontását, tárgyiasítását eredményezi. Az Alkotmánybíróság rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése azt az általános jogegyenlőségi szabályt juttatja kifejezésre, hogy „a személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes” {7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [56]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó ebben az értelemben alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését megjelölve, tartalmilag az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog részelemét, a hatóság pártatlanságát sérelmezte, és azt, hogy elfogultsági észrevételeinek az eljárás korábbi szakaszaiban nem tettek eleget. Ennek megítélése olyan törvényességi szakkérdés, amire az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján nem rendelkezik hatáskörrel, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalommal sem hozható összefüggésbe.
- [34] 4.4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az Abtv. 29. § és a 31. §-ában előírt tartalmi feltételeit. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [35] 4.5. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítványnyal kapcsolatban a következőket állapította meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem fogalmazott meg. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [36] 4.6. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító érvei a támadott bírói döntés feltételezett indokolásbeli hiányára vonatkoznak, miszerint az eljáró bíróság nem döntött az ő perbe vitt jogairól és kötelezettségeiről, mert nem indokolta meg, miért nem sérült az egyenlő bánásmódhoz és a tisztességes eljáráshoz való joga. Iratellenesnek tartotta a bírósági indokolást, miszerint az ő szándéka az épületegyüttes lebontására irányulna. Ebben a körben vitatta a bíróságnak a „jogsértő” és a „jogkereső” magatartás közti alapvető morális tartalmi különbségtételét. Okozati összefüggést látott az alperesi magatartás és aközött, hogy kérelmét a bíróság elutasította és a perköltséget rá terhelte. A támadott bírói döntés alapján megállapítható, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, és az is egyértelműen kitűnik, hogy az indítványozó érveit a bíróság számba vette, megvizsgálta, azokra indokolásában kitért.
- [37] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítéléssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]};

[...]. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [38] 4.7. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint jogorvoslathoz való joga sérelmét összességében abban látta, hogy a bíróság a számára kedvezőtlen bírósági döntésében az alkalmazandó polgári perrendtartási jogszabályokat az indítványozó felfogásától eltérően értelmezte és alkalmazta. Az alkotmányjogi panasz végső soron a vonatkozó jogorvoslati rendszer egészét tartja sérelmesnek, anélkül azonban, hogy annak felülvizsgálatát [az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján] az indítványozó kérte volna.
- [39] Az Alkotmánybíróság nem látta okát, hogy az ide vonatkozó jogi rendelkezéseket hivatalból, az Abtv. 28. § alkalmazásával vizsgálja. Ezzel kapcsolatban rámutat arra a többször idézett gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a jogorvoslati fórumrendszernek hány fokon kell biztosítania az érintett alapjog gyakorlását, ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95], lásd legutóbb: 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [19]}” {3213/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozó ügyében a jogorvoslathoz való jogát kétség kívül gyakorolta. Ezért a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelme a jelen ügyben nem volt megállapítható.
- [40] Mindezekből következően a bírói döntések alaptörvényességének kételye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem a (7) bekezdése vonatkozásában nem merült fel.
- [41] 5. A támadott döntés mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezhettek érdemi vizsgálat tárgyát.
- [42] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1266/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3242/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Pfv.IV.126/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Borbás Péter ügyvéd), az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Pécsi Ítéltábla Pfv.IV.126/2018/5. számú ítélete, valamint azzal összefüggésben a Győri Törvényszék P.20.079/2016/88. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (2)–(3) bekezdéseinek, IV. cikk (2) és (4) bekezdéseinek, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítvány benyújtásának alapjául szolgáló bírósági eljárás előzménye a rendelkezésre álló bírósági iratok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] A Győri Törvényszék a 2013. október 9. napján kelt ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki szemérem elleni erőszak kísérletében, ezért öt év nyolc hónap börtönbüntetésre és hat év közügyektől eltiltásra ítélte. A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2014. március 13. napján kelt határozatával a Győri Törvényszék ítéletét megváltoztatta, a felperes cselekményét szexuális erőszak büntette kísérletének minősítette, és hét év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, valamint hét év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A Kúria a 2016. február 11. napján kelt végzésével a felperes felülvizsgálati indítványát elbírálva az első- és másodfokú határozatot hatályában fenntartotta.
- [5] A szabadságvesztés büntetését a Szombathelyi Büntetés-végrehajtási Intézetben töltő indítványozó kártérítés megfizetése iránt keresetet terjesztett elő a Szombathelyi Törvényszéken a büntető ügyében másodfokon eljáró Győri Ítéltáblával szemben. A többször módosított keresetét arra alapította, hogy az ellene folyamatban volt büntetőeljárás során meghozott elsőfokú büntetőítélet megfelelő terjedelmű, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 348. § (1) bekezdése szerinti felülbírálatát az alperes mint másodfokú bíróság elmulasztotta, így különösen nem értékelte az elsőfokú eljárásban történt jogsértéseket, nem vizsgálta a törvényes büntetőfeljelentés meglétét és az irányadó tényállás ellentmondásait, a bizonyítékokat tévesen mérlegelte, a szakvélemények ellentmondásait pedig nem oldotta fel. A törvénysértő eljárás következménye a bűnösségét kimondó és vele szemben büntetést kiszabó ítélet, amely ilyen módon az őt ért kár megnyilvánulási formája. Az indítványozó szerint – az általa jogsértőnek tartott – eljárás folytán sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga, illetve az egyenlő bánásmód követelménye, továbbá az elítélés következtében vagyoni károkat szenvedett el. Mindezekre tekintettel a jogsértések megállapítását, valamint vagyoni illetve nem vagyoni kára megtérítését kérte.
- [6] A Szombathelyi Törvényszék a keresetlevelet áttette az alperes ítéltábla székhelye szerint illetékes Győri Törvényszékhez. Az indítványozó az áttételt elrendelő végzéssel szemben fellebbezést és elfogultsági kifogást terjesztett elő; a másodfokon eljáró bíróság az áttételt elrendelő döntést helyben hagyta. Az elfogultsági kifogást elbírálva a Kúria az eljárás lefolytatására első fokon a Győri Törvényszéket, másodfokon a Pécsi Ítéltáblát jelölte ki. Az indítványozó keresetét a Győri Törvényszék elutasította, a Pécsi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [7] Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, amelyben ezen döntések – valamint velük összefüggésben a korábbi büntető eljárásokban született bírósági döntések – alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság függesse fel a az ügyében született első- és másodfokú ítéletekben megállapított „bűnügyi költség fizetési kötele-

- zettség végrehajtását”. Az indítványozó az eredetileg az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn túl előterjesztett – e tekintetben igazolási kérelmet is tartalmazó – alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság főtákarának felhívására kiegészítette, illetve pontosította. Az indítvány, illetve annak kiegészítésében foglaltak alapján megállapítható, hogy az általa megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét az indítványozó a támadott ítélet kapcsán alapvetően két okra vezeti vissza.
- [8] Egyfelől vitatja az eljáró bíróságok azon – a vonatkozó polgári eljárási és anyagi jogszabályok értelmezése mellett kifejtett – jogi álláspontját, amely alapján a keresete elutasításra került. A bíróságok ugyanis azt állapították meg, hogy az indítványozó által előterjesztett kereset alapvetően és valójában arra irányul, hogy az eljáró (polgári) bíróságok a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 1–2. §-ra hivatkozással megállapítani kért sérelemdíj, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 75–76. §-ában foglalt személyhez fűződő jogok sérelmére hivatkozással megállapítani kért kártérítés kapcsán a büntető bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett – az indítványozó által a büntető eljárás során is hivatkozott és a bíróságok által el is bírált – jogsértéseket megállapítsák; ezáltal lényegében a korábbi (büntető) ítéleteket felülbírálva, a bizonyítékok eltérő értékelésével az indítványozó elítélésének jogellenességét megállapítsák. Erre azonban ez eljáró bíróságok egybevágó érvelése szerint kártérítési perben az eljáró bíróságnak nincsen lehetősége; a bírói gyakorlat „ugyanis következetes abban, hogy a kártérítési per bírósága nem bírálhatja felül azt a jogerős ítéletet, amelyre a felperes keresetét alapítja (Kúria Pfv.22.004/2011/6.). A kártérítési per nem új jogorvoslati fórum, nincs hatásköre a korábbi döntések tartalmának és a döntések meghozatala során lefolytatott eljárás szabályszerűségének felülbírálatára (BDT2006. 1496). Ebből következően az a kereset, amely a jogerős ítélet tartalmát jelöli meg a vagyoni, illetve a nem vagyoni károk okaként, eredményes nem lehet (BH1993. 32.).” (Lásd: Pécsi Ítéletábrta ítélete, 4. oldal)
- [9] Másfelől az indítványozó a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjának – az új perrendtartási szabályok között azonos tartalommal fenntartott – azon rendelkezésére hivatkozással, miszerint az ügy elintézésből ki van zárva az a bíró, akitől az ügy tárgyilagosa megítélésé egyéb okból nem várható (elfogultság), azt kifogásolta, hogy ügyében első fokon a Győri Törvényszék járt el. Véleménye szerint emiatt – tekintettel arra, hogy korábbi büntetőügyében az első fokú ítéletet a Győri Törvényszék, a másodfokú ítéletet pedig annak fellebbviteli bírósága, a polgári perben alperes Győri Ítéletábrta hozta – keresetének a régi Pp. említett rendelkezésében rögzített tárgyilagosa megítélésének követelménye, és ezáltal a pártatlan bírósághoz való alkotmányos joga eleve nem érvényesülhetett.
- [10] Mindezekre tekintettel az indítványozó szerint az általa kifogásolt bírósági eljárás(ok), illetve a támadott bírósági döntés következtében sérültek az Alaptörvénynek az indítványa kiegészítése szerint pontosított, általa megjelölt rendelkezései.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1)2 bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ugyan az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn túl került benyújtásra, azonban az indítványozó azzal kapcsolatban egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett, amelyet az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a IV/1131-4/2019. számú végzésben elfogadott. Az indítványozó érintettnek tekinthető és a támadott döntéssel szemben további (rendes) jogorvoslatra nincs lehetősége. Az indítvány – részben az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében – az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek is megfelel. Az indítványnak az Alaptörvény I. cikk (2)–(3) bekezdéseivel (azokra alkotmányjogi panaszt, mivel nem rögzítenek annak benyújtását megalapozó jogot az indítványozó számára, eredményesen alapítani nem lehet), IV. cikk (2) bekezdésével [az Alaptörvény ezen rendelkezésében biztosított jogot a polgári (kártérítési) perben meghozható döntés fogalmilag nem érintheti], valamint [alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában] a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel és a XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel kapcsolatos elemeit az Alkotmánybíróság a törvényi feltételek hiányában érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmány-

bíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.

- [14] Az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében foglaltak alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi érvelésének kiinduló pontja az volt, hogy korábbi elítélésére jogellenesen került sor. Ezzel kapcsolatban eredeti indítványában részletesen kifejtette azokat a szerinte megállapítható törvénysértéseket, illetve a feltárt és értékelt bizonyítékok tekintetében fennálló ellentmondásokat, amelyekre tekintettel véleménye szerint törvénytelen elítélésének a ténye egyértelműen megállapítható. Indítványában, illetve annak kiegészítésében megismételte azon – korábban már a büntető ügyének elbírálása, illetve a polgári per során is kifejtett – álláspontját, miszerint „a bizonyítottan hamis vád miatt lefolytatott koncepció büntetőeljárás” volt „minden egyes” – a jelen ügyben támadott döntéssel zárult eljáráson kívül más bíróságok előtt is folyamatban volt – „polgári peres eljárás pertárgya” is.
- [15] Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó fenti megállapítása a rendelkezésre álló iratokból nem volt alátámasztható. Önmagában az, hogy az indítványozó az általa felhozott – a büntető ítéletekben korábban már elbírált – érvek alapján az eljárással kapcsolatosan állított jogsértéseket mégis megállapíthatónak tartja, még nem teszi sem jogellenessé, sem alaptörvény-ellenessé az eljáró bíróságok jogszabályok értelmezésén és a bírói gyakorlat hivatkozásán alapuló azon jogi álláspontját, hogy erre az általa indított perben nem volt lehetőség; mivel ezen eljárásban csak a már megállapított jogellenesség jogkövetkezményeként válhat valaki az okozott vagyoni és nem vagyoni kára megtérítésére jogosulttá. Mindez egyúttal azt is jelenti, hogy az indítványozónak az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével kapcsolatos érvelésének érdemi elbírálására sem volt lehetőség, mivel ezen rendelkezésben rögzített kártérítési jog gyakorlásának alapvető feltétele a szabadság korlátozása alaptalanságának, vagy törvénytelenységének bíróság – de nem a kártérítési per bírósága – általi megállapítása. Az indítványozó kártérítési követelésének megítélése nem alkotmányossági, hanem szakjogi, törvényértelmezési kérdésnek tekinthető. Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán is emlékeztet azon töretlen gyakorlatára, miszerint alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja; ennek megfelelően a jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tényállás megállapítására, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére, valamint a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok ilyen irányú tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételten rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság hasonlóképpen foglalt állást az indítványozónak az eljáró bíróságok pártatlanságát megkérdőjelező érvelése tekintetében is. Az eljáró bíróságok kijelölésére a rendelkezésre álló iratok, valamint az indítványozó által előadottak alapján a jogszabályok szerint, az indítványozó érveit, kifogásait elbíráló bírósági döntések, végső soron a Kúria által ezzel összefüggésben meghozott határozat alapján került sor. Az, hogy az indítványozó a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában kizárási okként rögzített feltételt megvalósulni véli önmagában arra tekintettel, hogy az általa sérelmezett büntetőítéletet első fokon ugyanazon törvényszéken működő büntető bíróság hozta, amelynek polgári tanácsa az alperes székhelye alapján az általa előterjesztett kártérítési kereset elbírálására illetékességgel rendelkezik (illetve kijelölésre is került) – az eljáró bírók szubjektív elfoglaltsága megállapításának hiányában – a vonatkozó törvényi és alaptörvényi előírások alapján nem alapozzák meg az eljárás jogellenességének, illetve alaptörvény-ellenességének a megállapítását. Az eljáró bírók a bírói függetlenség garanciái mellett, kizárólag a törvények alapján kötelesek döntéseiket meghozni; a kizárási szabályok alapján pedig abban az esetben nem járhatnak el az ügyben, ha személyükben elfoglaltak. [Ezt egyébként a régi Pp. 16. § (2) bekezdése alapján fegyelmi és anyagi felelősség mellett haladéktalanul kötelesek is jelenteni a bíróság vezetőjének.] A rendelkezésre álló iratok alapján ilyen körülmény a jelen ügyben nem merült fel. Egyebekben pedig a régi Pp. előírási szerint (14–15. §) objektív okokból egy adott bíróság, vagy egyes bírók akkor nem járhatnak el az adott ügyben, ha az érintett bíróság elnöke, vagy a bíró az általános szabályok szerint az ügy elintézéséből a törvény erejénél fogva ki van zárva; ilyen ok fennálltára nézve adat az iratokból szintén nem merült fel. Mindezek mellett az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntést a Pécsi Ítéltábla hozta meg, amelynek tekintetében pedig az indítványozó által felhozott – a büntetőügyben való korábbi eljárással, illetve a hierarchikus kapcsolattal összefüggő – érvek sem merülhetnek fel.
- [17] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság szerint a támadott bírósági döntések a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló

alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezhették érdemi vizsgálat tárgyát. Ebből adódóan az Alkotmánybíróságnak az indítványozónak a bűnügyi költség megfizetésével kapcsolatos felfüggesztésre irányuló kérelme tárgyában sem kellett döntenie.

- [18] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1131/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3243/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.203/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Váczi Péter ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.I.10.203/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XXVIII. cikk (2) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2008 szeptemberétől állt munkáltatója alkalmazásában kormánytisztviselői jogviszonyban, végrehajtási referens munkakörben. Az indítványozó 2016 márciusában írásban értesítette munkáltatóját arról, hogy őt a nyomozó hatóság hivatali vesztegetés elfogadása büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt gyanúsítottként kihallgatta. A nyomozó hatóság a munkáltató megkeresésére 2016 szeptemberében ezt az információt átiratában megerősítette. Az indítványozó munkáltatója ezt követően az indítványozó kormányzati szolgálati jogviszonyát az intézkedés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések megjelölésével 2016 szeptemberében felmentéssel, azonnali hatállyal megszüntette. Az intézkedés indokolása szerint az indítványozó foglalkoztatását kizáró ok jutott a munkáltató tudomására, mivel a vonatkozó jogszabályok szerint nem létesíthető kormányzati szolgálati jogviszony azzal a személlyel, aki a felsorolt bűncselekmények valamelyike miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, és a kormánytisztviselőnek a kormányzati szolgálati jogviszony teljes időtartama alatt meg kell felelnie a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek.
- [3] Az indítványozó keresetében annak a megállapítását kérte, hogy a munkáltató azonnali hatályú felmentése jogellenes. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, és megállapította, hogy az indítványozóval szemben büntetőeljárás olyan bűncselekmény miatt indult, amely a vonatkozó törvényben nevesítve van, ezért az indítványozó nem felelt meg a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek. Az indítványozó foglalkoztatási jogviszonyára irányadó jogszabályi rendelkezést a munkáltató jogszerűen alkalmazta, a kormányzati szolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha foglalkoztatást kizáró ok jut a munkáltató tudomására. Az indítványozó egyenlő bánásmód követelményének sérelmére való hivatkozással összefüggésben a bíróság megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt, ún. „beöltözött” személyek nincsenek összehasonlítható helyzetben az indítványozóval, mivel a kormánytisztviselőkre más törvény előírásait kell alkalmazni, mint a pénzügyőrökre, és az utóbbiakra vonatkozó szabályok között nem szerepel az az ok, amelyre tekintettel jelen esetben az indítványozó jogviszonyát megszüntették. A bíróság ítéletének indokolásában kiemelte, hogy kizárólag azt értékelhette, hogy a munkáltató által megjelölt ok valós volt-e és az általa megjelölt jogszabályhelyet helyesen alkalmazta-e. Nyomatékosította a bírói fórum, hogy az indítványozóval összehasonlítható helyzetben a hasonló bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás hatálya alatt álló kormánytisztviselők vannak, és jogviszonyukat a munkáltató az indítványozó által sem vitatottan ugyanolyan módon szüntette meg, mint az indítványozóét. A bíróság összegzőképpen megerősítette, hogy a munkáltató az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg azzal, hogy a különböző jogviszonyban álló munkavállalóira a rájuk vonatkozó, különböző rendelkezéseket tartalmazó jogszabályokat alkalmazta.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, mivel a bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból helytálló következtetést vont le, indokolási kötelezettségének eleget tett, ezért az elsőfokú ítélet a jogszabályoknak megfelelt. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglaltakat a Kúria nem találta megalapozottnak, és a jogerős ítéletet a hatályában fenntartotta.

Ítéletében rámutatott arra, hogy az indítványozó jogviszonyára vonatkozó törvényi rendelkezés egyértelműen kimondta, hogy nem létesíthető kormányzati szolgálati jogviszony azzal, aki meghatározott bűncselekmények miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, ezen alkalmazási feltétel alól pedig felmentés sem adható, a kormánytisztviselőnek a kormányzati szolgálati jogviszony teljes időtartama alatt meg kell felelnie a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek. A vonatkozó törvény egy másik rendelkezése szerint pedig a jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha a foglalkoztatást kizáró ok jut a munkáltató tudomására. A Kúria álláspontja szerint az indítványozó jogviszonyát a munkáltató azonnali hatállyal az irányadó jogszabályoknak megfelelően szüntette meg. A Kúria értékelése szerint az eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki azt is, hogy az indítványozó által megjelölt személyek nem képeznek vele összehasonlítható csoportot, mivel az ő jogviszonyára más törvény más szabályait kell alkalmazni, mint a munkáltatónál alkalmazott vámosokra és pénzügyőrökre. A rájuk vonatkozó törvényben pedig nem szerepel az a felmentési ok, amely miatt az indítványozó jogviszonyát a munkáltatónak meg kellett szüntetnie. A Kúria e tekintetben ítéletében idéz az Alkotmánybíróság egy, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával foglalkozó döntéséből, amelyre hivatkozással megállapítja, hogy a „[f]enti okfejtésből következően a Kúria részéről alkotmányos aggály sem merült fel”.

- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelme indokolásában egyrészt az indítványozó azt sérelmezi, hogy az ügyében eljáró bíróságok jogszerűnek ítélték meg azt, hogy a munkáltató őt jogviszonyából azonnali hatállyal felmentette arra való hivatkozással, hogy vele szemben hivatali vesztegetés elfogadása miatt büntetőeljárás indult, ahelyett, hogy fegyelmi eljárást folytatott volna le, vagy jogviszonyát felfüggesztette volna, és mindez a Kúria álláspontja szerint nem volt jogszabálysértő. Az indítványozó nézete szerint a bírói döntések azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság véelmét, mert „[a] bíróságok és a Kúria által alkalmazott jogszabály és ezáltal a meghozott ítéletek ugyanis az Alaptörvénybe ütköző módon megelőlegezik azt, hogy az indítványozó a bűncselekmény elkövetésében bűnös, és mintegy előre szankcionálják azt hivatalvesztéssel, holott az indítványozóval szemben még csak nyomozás folyt, nem volt szó megalapozott vádról, vagy jogerős bűnösséget megállapító ítéletről”. Másrészt az indítványozó véleménye szerint jogviszonyának megszüntetése sérti az egyenlő bánásmód követelményét is, mivel a munkáltatónál a vele azonos munkakört betöltő, és ezáltal azonos munkát végző „egyenruhás” munkavállalók jogviszonyát hasonló tényállás mellett csupán felfüggesztik. Nézete szerint a Kúriának az a megállapítása, miszerint esetében nem történt hátrányos megkülönböztetés, téves, mivel ugyanazon munkáltatónál jogviszonyban állókról van szó, akik végrehajtási tevékenységet látnak el, ennél fogva azonos elbírálás alá kell, hogy essenek. Megítélése szerint a „Kúria ítélete jogszabálysértő, a tényállásból helytelen, okszerűtlen és logikátlan következtetéseket vont le, megsértve az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében deklarált egyenlő bánásmód követelményét”.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróságnak döntenie kellett az alkotmányjogi panasz befogadásáról.
- [7] 3.1. A panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó érintett, felperesként vett részt a bírósági eljárásban és a sérelmezett bírói döntést egyértelműen megjelölte [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], indítványa továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz az ítélet megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó alkotmányjogi panasa megjelöli azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be a bírósághoz. Az indítványozó panaszában az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pontjában meghatározottak szerint az Alaptörvény szerinte megsértett rendelkezéseit egyértelműen megjelölte. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így beadványa az Abtv. 27. §-ában ezzel összefüggésben megfogalmazott feltételnek is eleget tesz.
- [8] 3.2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

- [10] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv. 29. §-a szerinti feltételek egyikének sem felel meg; az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadhatóságát eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [12] Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [14] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan állapította-e meg az alkalmazandó jogot, helytállóan értékelte-e a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a megállapított tényállásból levont következtetés megalapozott-e. Ahogyan azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]; 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]; 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3123/2019. (V. 29.) AB végzés, Indokolás [22]; 3188/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [15] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a beadvány az abban kifejtett – az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében és XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított alapjogok sérelmére vonatkozó – érvek alapján valójában a bírósági eljárás törvényességi felülvizsgálatára irányul, a bíróságok döntéseiben foglalt tartalmát sérelmezi, ennek keretében kizárólag a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére, bizonyíték-értékelésére, azaz a bizonyítékokból levont következtetéseire, jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot és kritikát fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróság feladata ugyanakkor nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Mindezek vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok kimerítően reagáltak az indítványozó által előadott jogi érvekre és értelmezték az alkalmazandó jogforrásokat. Az eljáró bíróságok részletesen bemutatták, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján látták úgy, hogy az indítványozó által sérelmezett munkáltatói intézkedés az indítványozóra és a jogviszonyára vonatkozó jogszabályhelyek helytálló alkalmazása alapján megalapozott és jogszerű volt. Mindhárom bíróság arra a – részletes indokolással alátámasztott – következtetésre jutott, hogy az általuk megállapított tényállás mellett az ügyben alkalmazandó jogi normából kényszerítően – a munkáltatói mérlegelést kizáró módon – következett az indítványozó jogviszonyának azonnali hatállyal történő megszüntetése, jóllehet az indítványozó bűnösségét jogerős bírósági ítélet még nem állapította meg. A bíróságok behatóan vizsgálták az indítványozó által sérelmezett munkáltatói döntés és az egyenlő bánásmódhoz való jog kapcsolatát, és egybehangzó indokok alapján jutottak arra a következtetésre, hogy az intézkedés nem ütközik a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, amely álláspontjukat részletes érvekkel alá is támasztották.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően az indítványozónak azon állításával kapcsolatosan – miszerint az ügyben hozott bírói döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmének sérelmét a bíróságok által alkalmazott jogszabály is okozza – megjegyzi, hogy az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezett és lefolytatott eljárásokban az Alkotmánybíróság vizsgálata jogi norma Alaptörvénynek való megfelelőségére nem terjedhet ki.

- [17] A fentiek alapján a bírói döntésekkel kapcsolatosan az indítvány nem mutat rá olyan alkotmányjogilag értékelhető körülményre, ami a hivatkozott alapvető jogok bírói döntések által történt sérelmét valószínűsítene. Annak ténye, hogy az indítványozóra nézve a bírósági eljárások lefolytatását követően kedvezőtlen eredmény született, önmagában nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [18] 5. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva –, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/904/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3244/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 2017. december 31-ig hatályos 69. §-a, 70. § (1)–(3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére és alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) az előtte folyamatban lévő per felfüggesztése mellett, a 45.K.30.563/2019/25. számú végzésével egyedi normakontroll-eljárást kezdeményezett az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján.
- [2] 1. A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az alapügy felperese „kivett udvar és kollégium” megnevezésű ingatlant vásárolt 2015 decemberében. Az adásvételi szerződésben a felek a vételárat 410 500 000 Ft + általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) összegben határozták meg. A felperes az ügyletet az adóhatóságnak az illeték kiszabása végett bejelentette. A B400-as adatlapon az ingatlan forgalmi értékét – mint az illetékkiszabás alapjául szolgáló összeget – 521 335 000 Ft-ban tüntette fel, azaz az általános forgalmi adóval növelt árat adta meg. Az elsőfokú adóhatóság a felperes által bejelentett forgalmi értéket elfogadta a vagyonszerzési illeték alapjaként és ennek megfelelően bocsátotta ki a fizetési meghagyást, amely 20 853 400 Ft illetékfizetési kötelezettségről rendelkezett.
- [4] 1.2. A felperes fellebbezést terjesztett elő a fizetési meghagyás ellen, amelyben kifejtette, hogy álláspontja szerint az illetékkiszabás jogellenes volt, mert az illeték alapja nem az ingatlan bruttó, hanem nettó vételára. Figyelemmel arra, hogy az eladó választási jogával élve az ingatlan értékesítését áfakötelessé tette, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 142. § (1) bekezdés *e*) pontja értelmében az ingatlan értékesítése fordított adózás alá esik. A nettó vételárat az eladónak, az áfa összegét a költségvetésnek fizette meg az ügyletben vevőként eljáró felperes. Hivatkozott az EBH2013.K.10. számú elvi jelentőségű kúriai döntésre is.
- [5] A másodfokú adóhatóság a fizetési meghagyást helyben hagyta 2018 decemberében. Határozatában kifejtette, hogy az adásvételi szerződésben a felek a vételárat jelölték meg, beleértve az áfa összegét is, a bejelentés is ennek megfelelően történt a csatolt adatlapon. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 68–70. § rendelkezései értelmében az adóhatóságnak joga van arra, hogy a bejelentett forgalmi értéket elfogadja.
- [6] 1.3. A felperes keresetet terjesztett elő a másodfokú határozat ellen, amelyben előadta, hogy a felek figyelembe vették az adásvétel során, hogy az ingatlan értékesítését áfa fogja terhelni és ekként 410 500 000 Ft összegben állapodtak meg. Mivel a fordított adózással felmerült áfa összege az adóalanyok között csak „átmenő” tétel, az ingatlan értékesítését terhelő áfa összege nem befolyásolja az ingatlan forgalmi értékét és a kialakított vételárat. Az alperesi határozat jogszabálysértő módon a tévesen bejelentett értéket tekintette forgalmi értéknek.
- [7] A felperes keresetében hivatkozott továbbá arra, hogy a Kúria EBH2013.K.46. számú elvi döntése értelmében a forgalmi értéket megállapító vagyonszerzési illetéket kiszabó határozat nem mérlegelési jogkörben hozott döntés. Az előbbi kúriai határozatban az is kimondásra került, hogy illetékügyben az ingatlan forgalmi értékének meghatározása független attól, hogy a vagyonszerzéshez további közteherviselés kapcsolódik-e. Az idézett

ügyben a vagyonszerző fél szintén hibásan a bruttó vételárat jelentette be, pedig az ügy tárgyát képező ingatlan adásvétele fordított adózás alá esett. A bejelentett értéken utólag nem volt lehetősége módosítani. Döntésében a Kúria leszögezte, hogy „az adóhatóság az Itv. 70–71. §-ai alapján – jogszabályi lehetőség hiányában – nem határozhat meg az adójogszabályok bevonásával bruttó vagy nettó forgalmi értéket, áfa elemet tartalmazó forgalmi értéket, csak és kizárólag az Itv. 102. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott tartalmi szempontok szerinti forgalmi értéket”.

- [8] 2. A KMB az Alkotmánybírósághoz fordult. Kérése arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a támadott szabályok alaptörvény-ellenesek és ezért azokat semmisítse meg, továbbá rendelje el általános alkalmazási tilalmukat, valamint zárja ki adott ügyben való alkalmazásukat. A bírói indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, mint „alkalmazandó jogot” jelölte meg. Az alkalmazandó jog körébe sorolta továbbá az Itv. 3. § (3) bekezdését, és a sérelmezett normákat.
- [9] 2.1. A KMB általános jelleggel arra mutatott rá, hogy az adóhatóság értelmezése szerint az Itv. 69–70. §-át akként kell alkalmazni, hogy az adóhatóság jogosult megvizsgálni a B400-as adatlapon bejelentett értéket és ezt követően diszkrecionális jogkörben dönthet az illeték kiszabásáról. Ha a bejelentett érték magasabb, mint az adóhatóság adatbázisában szereplő érték, akkor az adóhatóság mérlegelési jogkörében, indokolás nélkül elfogadhatja az adott esetben tévesen bejelentett értéket. Ha az adóhatóság szerint a bejelentett érték alacsonyabb, mint az adatbázisban szereplő érték, akkor az adóhatóság részletes bizonyítást folytathat le, majd az így megállapított, magasabb forgalmi érték után szabhatja ki az illetéket.
- [10] 2.2. Ezeket követően a KMB azt adta elő, hogy „[a] fentiek szerint sérti a tisztességes eljárás és a fegyverek egyenlősége elvét az, hogy a fél (jelen esetben felperes) »saját kárára« tévedhet, magasabb összeget tüntethet fel, és ilyenkor az adóhatóság automatikusan elfogadja a bejelentett forgalmi értéket. Ellenkező esetben, ha alacsonyabb forgalmi értéket tüntet fel, az adóhatóság összehasonlító adatbázisa és más bizonyítékok értékelése alapján a magasabb (valós) forgalmi érték után szabhatja ki az illetéket.
A tisztességes eljárás követelményének megsértését jelenti, és annak jogsértő hatását fokozza, hogy a felperes az általa elkövetett tévesztést/téves feltüntetést (forgalmi értéknek a bruttó összeget tüntette fel) semmilyen módon nem tudja orvosolni a jogorvoslati eljárásokban [...].
A visszterhes vagyonaátruházási illeték azon jellege, hogy az adóhatóság által került megállapításra pedig teljességgel kiüresedik és valójában az egész illeték-megállapítási eljárás terhe az adózóra hárul anélkül, hogy az általa elkövetett adminisztratív hibát bármikor is orvosolhatná. Mivel a visszterhes vagyonaátruházási illetéket az adóhatóság állapítja meg, ezért az Itv. céljával ellentétes az az értelmezés, hogy az adóhatóság diszkrecionális körében elfogadhatja az adózó bejelentését, és ilyenkor az az álláspontja, hogy nem »adóhatósági illeték-megállapítás«-ra kerül sor, hanem az adózó bejelentésének elfogadására. [...]
Az adóhatóság fentiekben bemutatott illeték megállapítási gyakorlata a felek jogorvoslati jogának kiüresítését jelenti, amely alapvető alkotmányossági aggályokat vet fel.”
- [11] 2.3. A KMB indítványában arra is kitért, hogy a sérelmezett szabályok tartamilag nem esnek az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének alkalmazási hatálya alá, mert eljárási rendelkezésekről van szó. Végül előadta azt, hogy a támadott normák alaptörvény-ellenességét támasztja alá az is, amilyen tartalommal a törvényalkotó módosította az Itv. vonatkozó eljárási szabályait 2018. január 1-jével.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróságnak az érdemi vizsgálat lefolytatása előtt azt kellett eldöntenie, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv.-ben írt feltételeknek {lásd például: 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [15]–[24]; 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [12]; 3363/2019. (XII. 16.) AB végzés; 3094/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [13] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a KMB az eljárás felfüggesztése mellett végzéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, és az előtte folyamatban lévő perben még alkalmazandó jogszabályi rendelkezések Alaptörvénybe ütközését állította [vesd össze: Abtv. 25. § (1) bekezdés], valamint megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályokat [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Ezért nem volt akadálya

annak, hogy az Alkotmánybíróság olyan szabályokat vizsgáljon, amelyek 2018. január 1-jétől nem hatályosak (Itv. 70. §), illetve már más normaszöveggel hatályosak (Itv. 69. §).

- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a bírói indítványnak is teljesítenie kell a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeket [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés]. Az indokolás hiánya a kérelem érdemi elbírálásának akadályá {lásd például: 3229/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [10]; 3233/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [10]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia a kérelmezőnek {lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3138/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény B cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését nem mint sérülni vélt alaptörvényi rendelkezéseket, hanem csupán mint az „alkalmazandó jog” elemeit jelölte meg. Ez azonban önmagában nem teszi a kérelmet határozatlanná [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d* pont], ha abból tartalmilag egyértelműen, alkotmányjogilag is értékelhető módon megállapítható az eljárás megindításának indoka, az alapjogi sérelem lényege és az, hogy „a sérelmezett [...] jogszabályi rendelkezés [...] miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [...]” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b* és *e* pont].
- [16] Ezen felül az sem vezet automatikusan az indítvány visszautasításához, ha a bírói végzés olyan jogkövetkezmény alkalmazását is kéri, amelyre nincsen törvényes lehetőség az adott ügyben. A sérelmezett Itv. szabályok 2018. január 1. óta hatálytalanok. Hatályban volt jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére nincsen módja az Alkotmánybíróságnak, jölehet az alaptörvény-ellenességet kimondhatja és adekvát jogkövetkezményt – mint például egyedi vagy általános alkalmazási tilalmat – fűzhet hozzá. A bírói indítvány egyértelműen kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását és a két típusú alkalmazási tilalom elrendelését, ezzel kimerítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f* pontját.
- [17] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói indítvány a B cikk (1) bekezdésével kapcsolatban indokolást egyáltalán nem tartalmaz. E cikk sérelme körében tehát az indokolás hiányzik, ami az érdemi elbírálás akadályát képezi.
- [18] 3.4. A két megjelölt alapjog közül először a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] sérelmével összefüggésbe hozható indítványi elemeket vizsgálta az Alkotmánybíróság.
- [19] A támadott szabályhalmaz [Itv. 69. §, 70. § (1)–(3) bekezdés] az illeték alapjául szolgáló érték bejelentéséről és megállapításáról szól. A sérelmezett szabályok tehát nem azt határozzák meg, hogy mi a vagyónáruházási illeték alapja. Egyrészt az illetékalappal kapcsolatos jogkérdés – mint a fizetési kötelezettséghez kapcsolódó tényállási elemek egyike – a hatásköri korlát hatálya alatt áll, aminek következtében az Alkotmánybíróság nem is vizsgálhatná a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog szempontjából {vesd össze: Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [39]}. Másrészt önmagában véve nem is alkotmányossági kérdés (vesd össze: 522/D/1992. AB határozat, ABH 2001, 755, 758–760). Harmadrészt az törvényértelmezést igényel, hogy ha az eladó áfakötelessé teszi az ügyletet, ami a vevő áfaalanyisága esetén a fordított adózáshoz vezet, és ezáltal a vevő válik köteleissé áfát fizetni, ám egyúttal gyakorolhatja is áfalevonási jogát, akkor az Itv. 102. § (1) bekezdés *e* pontjában szabályozott forgalmi értéknek a nettó vagy a bruttó összeg feleltethető meg. E tekintetben az indítvány által is felhívott kúriai döntések kellő iránymutatással szolgálnak, még akkor is, ha a KMB jogi álláspontja eltérő arról, hogy az Itv. szerinti forgalmi értékbe (az árba) mi tartozik bele és mi nem.
- [20] Az Itv. támadott rendelkezései közül a 70. § (1) bekezdése úgy szól, hogy „[h]a a [...] bejelentett érték az állami adóhatóság megítélése szerint a forgalmi értéktől eltér, a forgalmi értéket az állami adóhatóság állapítja meg”. A visszterhes vagyónáruházási illetéket az adóhatóság fizetési meghagyásnak nevezett hatósági határozatban kiszabja. Ez nem mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül az indítványban is citáltak szerint (lásd: Kúria EBH2013.K.46.). A szóban forgó illeték jogszerű módon történő kiszabása tehát az adóhatóság feladat- és hatáskörébe tartozik, amivel kapcsolatban diszkrecionális vagy mérlegelési jogkör éppen úgy nem illeti meg a forgalmi értéknél magasabb bejelentett érték esetében sem, mint a fordított esetben.
- [21] Következésképpen: a bírói indítvány adós marad annak az alkotmányjogilag értékelhető indokolásával, hogy az illeték alapjául szolgáló érték bejelentését és megállapítását rendező hatályban volt szabályhalmaz miatt

sértette volna a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjogot. Az indítvány alapján az sem azonosítható be egyértelműen, hogy a támadott szabályok azért lennének aggályosak, mert azok az alapjogilag egységként értékelt és védett minőségét vagy valamelyik részjogosítványát sértik az alkalmazandó jogként megjelölt alapjognak {vesd össze: 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [37]–[39]}.

- [22] 3.5. A jogorvoslathoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [23] A KMB indítványának vonatkozó része tartalmilag azt adta elő, hogy az adóhatóság illeték megállapítási gyakorlata a felek jogorvoslati jogának kiüresítését jelenti. Ehhez képest pertörténeti tényként rögzítendő, hogy a felperesként eljáró adózó a fellebbezés alapján hozott másodfokú adóhatósági határozattal szemben nyújtotta be a keresetlevelet a KMB-hez. Ezzel nemcsak a jogorvoslati jogát gyakorolta, hanem a KMB-hez fordult hatékony bírói jogvédelemért {az Alkotmánybíróság kapcsolódó gyakorlatát lásd például: 17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [41]–[47]; 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [24] A sérelmezett szabályokat a KMB adta meg. Az indítvány nem mutatott rá ezekben olyan normatartalomra, illetve nem vezetett le ezekből olyat, amely gátolná a KMB-t abban, hogy képes legyen a felperes által előadott sérelem tényleges orvoslására, amennyiben az meggyőződése szerint fennáll az előtte folyamatban lévő ügyben {a jogorvoslathoz való jog tartalmáról lásd például: 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [16]–[19]; 3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [25]–[26]}. A KMB hatáskörébe tartozó, törvényértelmezéssel szükségképpen együtt járó feladat, hogy a közigazgatási bíróság a hatósági gyakorlatot a törvények (az Itv.) alá rendelje formai és tartalmi szempontból is. Az indítvány szóban forgó eleme tehát nem teremtette meg a támadott normák tartalma és a jogorvoslathoz való jog állítólagos sérelme közti kapcsolatot, amely az érdemi alkotmányossági vizsgálat alapját képezhette volna.
- [25] 3.6. A fentiek tükrében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez nem kapcsolódik indokolás, továbbá nincs alkotmányjogilag értékelhető módon indokolva, hogy a támadott törvényi rendelkezések miként sértenék a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] és a jogorvoslathoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], ezért az indítvány nem felel meg a határozott kérelem követelményei közül az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában lefektetett feltételeknek.
- [26] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – a bírói kezdeményezést az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja, valamint 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/664/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3245/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerületi Önkormányzat képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 27/2017. (XII. 18.) számú önkormányzati rendelete 32. § (3) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője útján (dr. Ruttkai Tamás ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratok alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó közterület-használati megállapodást kötött 2008-ban Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerületi Önkormányzattal (a továbbiakban: önkormányzat), amelyet a felek egyszer (2009-ben) módosítottak. A megállapodás értelmében az önkormányzat évenként egyszer esedékes díj ellenében 50 évre az indítványozó használatába adta a Budapest V. kerület Deák Ferenc utca azon részét, amely a Bécsi utca és a Deák Ferenc tér közé esik. Az indítványozó a közterületet vendéglátóipari terasz, divatbemutató, promóciós és egyéb exkluzív rendezvények, valamint filmforgatás céljára használhatja. A megállapodás előzménye az volt, hogy az indítványozó újította meg a Deák Ferenc utcát és alakította ki annak egyik különleges részét. Mivel az indítványozó jelentős mértékben hozzájárult a Deák Ferenc utca előbbi részének díszburkolattal való ellátásához, a felek megállapodtak abban is, hogy az önkormányzat közterület-használati engedélyt más részére – a megállapodásban foglalt kivételekkel – nem ad.
- [4] 1.2. Az önkormányzat szerződésszegésre hivatkozva 2016-ban felmondta a megállapodást. Az indítványozó keresete alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 10.G.302.115/2017/8. számú ítéletében megállapította, hogy a felmondás jogellenes volt, és a megállapodás továbbra is fennáll. A Fővárosi Törvényszék a 4. Gf.75.596/2018/9-II. számú másodfokú ítéletében hatályában fenntartotta az elsőfokú döntést. A jogerős ítélet felülvizsgálata folyamatban van a Kúria előtt Pfv.V.20.901/2019. számon.
- [5] 1.3. Az önkormányzat képviselő-testülete megalkotta a településkép védelméről szóló 27/2017. (XII. 18.) számú önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör.), amely 2018. január 1-jén lépett hatályba. Szabályait a hatálybalépést követően indult ügyekben kell alkalmazni (lásd: Ör. 40. §). Az Ör. úgy rendelkezik, hogy az önkormányzat teljes közigazgatási területe kerületi területi védelem alatt áll [lásd: Ör. 7. § (1) bekezdés]. Védett területen alkalmi árusítóhelyet csak korlátozottan lehet kihelyezni. Az Ör. 32. § (3) bekezdés második mondata ugyanis úgy szól, hogy „[a]z alkalmi árusítóhelyek egyenként legfeljebb 3,0 m² alapterületűek lehetnek, melyeket csak az alábbiakban meghatározott utcaszakaszokon és tereken, csoportos elhelyezés esetén egységes terv – beleértve az elektromos csatlakozás terveit – alapján lehet elhelyezni, a közterületek használatát külön szabályozó jogszabályok figyelembevételével

 - a) Belgrád alsórakpart (Lánchíd és az Erzsébet híd között),
 - b) Deák tér,
 - c) Deák Ferenc utca (a Vörösmarty tér és a Bécsi utca között),
 - d) Duna utca (Veres Pálné utca és a Váci utca között),
 - e) Duna korzó teljes hossza (Petőfi tér és Eötvös tér között),

- f) Erzsébet tér (burkolt felületeken),
- g) József nádor tér,
- h) Podmaniczky tér,
- i) Szabadság tér,
- j) Szent István tér (kizárólag kulturális vagy egyéb rendezvény időtartamára),
- k) Széchenyi tér (Lánchíd pesti hídfő),
- l) Türr István utca (Váci utca és az Aranykéz utca között),
- m) Vigadó tér,
- n) Vörösmarty tér,
- o) Zrínyi utca.”

- [6] 1.4. 2020. március 15-én hatályba lépett az önkormányzat képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 5/2020. (I. 30.) rendelete (a továbbiakban: Ör2.), amely egyidejűleg hatályon kívül helyezte az Ör-t. Az Ör2. 21. § (3) bekezdés b) pontja megegyezik az Ör. 32. § (3) bekezdés c) pontjával, és ezeknek a bekezdésekben a tartalma egyebekben is nagy tartalmi hasonlóságot mutat.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján. Azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az Ör. 32. § (3) bekezdés második mondata, amely az indítvány benyújtásakor még hatályban volt, sérti az Alaptörvényt, és ezért azt visszamenőleges hatállyal semmisítse meg és „alkalmazhatatlanságát megállapítani szíveskedjen”. A sérelmezett szabályban szereplő felsorolás ugyanis kizárja azt az utcaszakaszt (a Deák Ferenc utcának a Bécsi utca és a Deák Ferenc tér közti részét), amelyet a közterület-használati megállapodás alapján az indítványozó jogosult lenne használni.
- [8] Beadványában előadta azt is, hogy a közterület-használati megállapodás felmondásán túlmenően pavilonjai önkormányzat által elrendelt bontásával, illetve elhelyezésének megtiltásával és a megállapodás őszi-téli időszakra való mikénti alkalmazásával kapcsolatban bírósági eljárások vannak folyamatban. Az Alkotmánybíróság megkereső végzésben felhívta az indítványozót, hogy indítványa irattartalmát egészítse ki. Az indítványozó ennek határidőben eleget téve küldte meg az Alkotmánybíróságnak az előbb említett bírósági eljárási iratokat.
- [9] Az alkotmányjogi panasz az alaptörvény-ellenességet a következőkkel indokolta.
- [10] 2.1. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogot. A vásárok, rendezvények meghatározott helyszínen való tartására jogosultságot szerzett az indítványozó az önkormányzattól, annak részletes tartalmát és feltételeit pedig a felek magánjogi szerződéssel rendezték. Ebbe a polgári jogviszonyba az önkormányzat közhatalmával úgy avatkozott be, hogy egy jogalkotási aktussal elvont egy közterület-használati jogot. Ha a közterület-használat vonatkozásában az önkormányzat akár magánjogi jognyilatkozatot tesz, akár közigazgatási aktust hoz, mindkét esetben adott a sérelmet szenvedett fél számára a jogorvoslati lehetőség. Az önkormányzat azonban olyan eszközzel szüntette meg az indítványozó hosszabb idő óta fennálló közterület-használati jogosultságát, amellyel szemben az indítványozónak semmiféle jogorvoslati lehetősége sincsen, ezért az önkormányzati rendelet támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [11] 2.2. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozónak az együttműködési megállapodás értelmében, önkormányzati engedély alapján jogosultsága keletkezett a meghatározott helyszínen történő rendezvények tartására vonatkozóan, amely rendszeres jövedelmet biztosító tevékenységként alkotmányjogi tulajdonvédelem alá esik. Az önkormányzat egy közhatalmi aktussal ettől a rendszeres jövedelemszerző tevékenységre való jogosultságtól önkényesen fosztotta meg az indítványozót anélkül, hogy ezzel kapcsolatban bármilyen kompenzációt nyújtott volna, így megsértette az indítványozó tulajdonhoz való jogát, mert a jelen esetben a közhatalmi beavatkozás mögött közérdek nem áll.
- [12] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy a tulajdonhoz való jog sérelme tekintetében az Abtv. 32. § (2) bekezdésében foglaltak szerint hivatalból vizsgálja a támadott jogszabályi rendelkezésnek az Emberi Jogok Európai Egyezményébe való ütközését is.

- [13] 2.3. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését és az M) cikk (1)–(2) bekezdését. Az önkormányzat az Ör. támadott szabályával az indítványozót vállalkozási tevékenységének egy meghatározó részétől, valamint bevételszerzéstől fosztotta meg. A gazdasági verseny szabadságát súlyosan sérti az önkormányzat rendelete azzal, hogy közhatalmi aktussal megváltoztat egy szerződéses jogviszonyt. Az önkormányzat jelen esetben mindenfajta indok nélkül rendeletalkotási jogával avatkozott be a mellérendeltségi pozíciót feltételező polgári jogi jogviszonyokba, és módosította önkényesen a szerződés tartalmát. Különösen visszás helyzetet teremtett azzal, hogy ezt olyan jogviszony keretében tette, amelyeknek egyébként maga is alanya. Habár az Alaptörvény M) cikkéből semmilyen konkrét alkotmányjogi parancs nem következik, az elvi jelentőségű megfogalmazásnak az a hatása, hogy erősíti a vállalkozáshoz való jognak a tartalmát.
- [14] 2.4. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is. A jogbiztonság, azon belül a szerzett jogok védelmének elve és a bizalomvédelem sérült azáltal, hogy az önkormányzat, mint jogalkotó a jogszerűen szerzett tevékenységre való jogosultságot közhatalmi aktussal elvonta. Az indítványozó előadta, hogy alappal bízhatott a jogviszony kiszámíthatóságában, tekintettel arra, hogy a jogosultság fejében ellenszolgáltatást teljesített, és régóta kialakult szokásként gyakorolta jogosultságát az adott helyszínen. Minderre tekintettel alappal számíthatott arra, hogy ez a jogviszony egyik napról a másikra nem fog megváltozni, főleg nem a jogszabályi környezet változása miatt. Különösen visszás a helyzet, mert a jogszabályi környezetet a konkrét jogviszony alanyaként eljáró fél változtatta meg annak érdekében, hogy az indítványozó tevékenységét ellehetetlenítse.
- [15] 2.5. Az indítványozó megjelölte még az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését és a XXIV. cikk (1) bekezdését is mint sérültni vélt szabályokat, ám ezekkel kapcsolatban indokolást nem adott elő.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [17] 3.1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy ebben az ügyben helye van-e az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának. Ez a bekezdés úgy szól, hogy „az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha
a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és
b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.”
- [18] Az Alkotmánybíróság emlékeztet következetes gyakorlatára: az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló indítvány befogadhatóságának feltétele az, „hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]}. „A panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}.
- [19] 3.2. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyre vetítette az előző pontban felidézett gyakorlatát. A fentebb ismertetett pertörténetben az indítványozó közterület-használati megállapodása továbbra is fennáll, és ezt a jogi tény egy bírósági ítélet jogereje biztosítja. Az indítványozó és az önkormányzat közti közterület-használati jogviszonyból származó jogviták a magyar bírósági rendszerbe csatornázódtak be, azoknak egy része pedig még jelenleg is folyamatban van. Nem állapítható meg, hogy maga a támadott rendelkezés sértette volna az indítványozó használati jogosultságát, következésképpen a sérelme közvetlenségének törvényi feltétele [Abt. 26. § (2) bekezdés a) pont] nem teljesült. Az indítványozó által hivatkozott bírósági eljárások, amelyekben az indítványozó félként vett, illetve vesz részt, a közvetettségre mutatnak rá.

- [20] 3.3. Az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz visszautasítása nem fosztja meg az indítványozót attól a lehetőségtől, hogy a még folyamatban lévő bírósági eljárásban indítványozza, hogy az eljáró bíróság forduljon az Alkotmánybírósághoz, továbbá attól sem zárja el, hogy az indítványozó számára esetlegesen kedvezőtlen tartalmú felülvizsgálati döntést 60 napon belül alkotmányjogi panasszal támadja akár az Abtv. 26. § (1) bekezdése, akár a 27. §-a alapján. A hatékony alapjogvédelem lehetősége tehát továbbra is az indítványozó rendelkezésére áll.
- [21] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva – az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította a rendelkező részben írtak szerint.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1092/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3246/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 5.Bv.1066/2018/11. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék 3.Bpkf.1109/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A saját ügyében személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 28. napján, 2000. október 17. napja és 2016. december 31. napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél.
- [3] Kérelmét az indítványozó a jogszabályban előírt élettér hiányára és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre alapította.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezését a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék alaptalannak találta és az elsőfokú döntést a 3.Bpkf.1109/2019/2. számú végzésével helyben hagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt ugyan benyújtotta, de azt a kártalanítási kérelem benyújtásánál későbbi időpontban, 2017. június 29-én.
- [6] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtása az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés], így legkésőbb azzal együtt panaszt is be kell nyújtani a fogvatartottnak, amelyre azonban a megvizsgált iratok alapján tehát később került sor.
- [7] A másodfokú bíróság azt is kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. §-ban foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2017. január 1. napja után is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, és az, hogy az elítélt a kérelmezett időszak végét 2016. december 31-ében jelölte meg, nem mentesíti ezen törvényi rendelkezés alól.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 5.Bv.1066/2018/11. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.1109/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény a III. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [9] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a Magyar Állam annak ellenére, hogy ez kötelessége, mégsem biztosított számára utólagos kompenzációt a fogvatartása végrehajtása

során elszenvedett és azzal együtt járó sérelmeiért, ezzel megsértve az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát.

- [10] Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás, valamint jogorvoslathoz való jogával kapcsolatban előadta, hogy a támadott bírósági döntések azokat teljes mértékben kiüresítették önkényes jogértelmezésük folytán. A bíróságok figyelmen kívül hagyták a kártalanítási eljárás és a panasz intézményének bevezetésének célját, valamint tévesen értelmezték a Bv. tv. 436. §-ban foglalt átmeneti rendelkezéseket mind rendszertani, mind nyelvtani szempontból azzal, hogy kötelező előfeltételnek értelmezték a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtását az ügyben. Az indítványozó álláspontja alapján ez rá nem vonatkozik, ugyanis a törvény ezen kötelezettséget 2017. január 1-jével léptette hatályba, a kártalanítási kérelmében megjelölt időszak vége viszont 2016. december 31. napja. Mindezek ennek ellenére, elmondása alapján a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt a kártalanítási kérelemmel együtt benyújtotta, amely tényt azonban a Büntetés-végrehajtási Intézet nem megfelelően rögzített, így az eljáró bíróságok nem is vették figyelembe az eljárás során, ugyanis azt elkésettnek minősítették a kérelemhez képest. Erre tekintettel tehát sérült a hatékony bírói jogvédelemhez való joga is, amely szintén a tisztességes eljárás garanciális körébe tartozik.
- [11] A szerinte okszerűtlen és Alaptörvénybe ütköző (*contra constitutionem*) értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult gyakorlatával. Téves volt a törvényértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem rendszertani úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [12] Ezekben esetekben az eljáró bíróságok a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg az azt benyújtók számára a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz megléte nélkül is. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint 2000. október 17-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben kellett volna vizsgálni.
- [13] E körben hivatkozott arra is, hogy – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján – a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő a tisztességes bírósági eljárás követelményeinek teljesüléséhez, hanem a hatékony bírói jogvédelem követelménye azt jelenti, hogy a bíróság a perbe vitt jogokról érdemben dönthessen.
- [14] Ezen érveinek alátámasztásaként az indítványozó több korábbi alkotmánybírósági határozatra és azok indoklására hivatkozott.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [18] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmére is. A XXIV. cikk (1) és (2) bekezdése a hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, valamint a hatóságok jogellenes károkozás megtérítését is, így a panasszal támadott bírósági végzések és ezen alaptörvényi rendelkezések között nincs összefüggés. A panasznak ez az eleme így nem bírálható el érdemben.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.

- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő {lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fentiekben túl az indítványozó alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékokat a bíróságtól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [24] Megállapítható ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog vonatkozásában is kizárólag a bíróság szerinte téves törvényértelmezését és a bizonyítékok mérlegelését vitatta.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasz a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [26] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1618/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3247/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 14.Bv.3517/2018/11. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.541/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként 2018. július 26-án panaszt, majd 2018. augusztus 1-jén kártalanítási kérelmet nyújtott be alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, 2017. augusztus 12-től a kérelem benyújtásáig terjedő időszak tekintetében a Váci Fegyház és Börtön parancsnokánál.
- [3] Kérelmében többek között hivatkozott a túlzásfóltságra, a mellékhelységek nem megfelelő elkülönítésére, valamint szellőztetésére.
- [4] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelemnek részben helyt adott és a kérelmezett időszakból, az érdemben elbírált 2018. április 26-tól 2018. augusztus 1-ig terjedő 98 naphól 89 napra 111 250 Ft kártalanítást állapított meg, egyebekben a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-ban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt az indítványozó csak egy alkalommal, 2018. július 26. napján terjesztette elő, ezért a vizsgált időszak ezen időponttól visszamenőleg 3 hónapra vizsgálható, ugyanis a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmezése alapján hosszabb időn át fennálló alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt 3 havonta újra be kell nyújtani. Ennek elmaradása csak akkor nem róható az elítélt terhére, amennyiben azt rajta kívülálló okok miatt nem tudta érvényesíteni, ilyenre pedig az elítélt nem hivatkozott.
- [5] 1.2. Az elsőfokú végzés ellen a jogi képviselő jelentett be fellebbezést, amelyben kifejtette, hogy a bíróság tévesen értelmezte a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdését, amiből véleménye szerint nem következik a panasz 3 havonkénti benyújtási kötelezettsége. Mindezekre figyelemmel a bíróságnak az egész kérelmezett időszak tekintetében kellett volna vizsgálnia a kártalanítási kérelmet, így indítványozta elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására való kötelezését. A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék az 5.Bpkf.541/2019/2. számú végzésével a fellebbezést nem találta megalapozottnak, az elsőfokú döntést helyben hagyta, hivatkozva annak helyes indokaira. A másodfokú bíróság megerősítette az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy folyamatos alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmében a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtására a fogvatartott 3 havonta köteles. Kiemelte a bíróság, ez annak érdekében szükséges, hogy kártalanítási igényét érvényesíteni tudja az elítélt, ugyanis a panasz célja a megelőzés, az alapvető elhelyezési körülmények időszerű megváltoztatása, aminek eredményeképpen biztosítható a fogvatartottnak, hogy a büntetését ne a kifogásolt körülményei között töltsa a továbbiakban.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 14.Bv.3517/2018/11. számú elsőfokú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.541/2019/2. számú végzése alaptörvény-el-

lenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikket, II. cikket, valamint a III. cikk (1) bekezdését.

- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy az eljáró bíróságok téves jogértelmezése folytán figyelmen kívül hagyták a Bv. tv. célját, amelynek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia a törvény rendelkezéseinek megfelelően és az annak preambulumban foglalt célokra tekintettel.
- [8] Mindezek ellenére az eljáró bíróságok utólagosan kialakult, és a korábbi jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlata miatt érdemi vizsgálat nélkül elutasították a kérelmét a 2017. augusztus 12-től 2018. április 25-ig terjedő, nem megfelelő fogvatartási körülmények között töltött időszak vonatkozásában, elzárva az indítványozót a kártalanítás lehetőségétől, megsértve ezzel az Alaptörvény I. cikkében foglalt alapjogok állami általi védelmének követelményét és a II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogát is.
- [9] Az indítványozó előadta, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése csupán negatív kötelezést tartalmaz; azt szabályozza, hogy amennyiben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények hosszabb ideig fennállnak, akkor nem kell 3 hónapon belül újabb panaszt benyújtani, az eljáró bíróság azonban ezt úgy értelmezte – véleménye szerint helytelenül –, hogy 3 hónap elteltével újabb Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kell benyújtani a felelős szerv vezetőjéhez, amely tehát ellehetetleníti a hasonló helyzetben lévő elítélteket. Kiemelte, hogy a Budapest Környéki Törvényszék más tanácsa „helyesen” értelmezi a jogszabályt és annak megfelelő döntéseket hoz. Álláspontja szerint a bíróságon belüli „kettős” jogértelmezési gyakorlat miatt nem érvényesült az Alaptörvény 28. cikke, amely előírja, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni és alkalmazni, valamint sérült az E) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság követelménye, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelménye.
- [10] Érveinek alátámasztásaként a 9/1992. (I. 30.) AB határozat, a 11/1992. (III. 5.) AB határozat, valamint a 23/2018. (XII. 28.) AB határozat indokolására és a Budapest Környéki Törvényszék egy korábbi, hasonló ügyben született döntésére hivatkozott.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri a megsemmisítését. Ugyanakkor a főttkári hiánypótlási felhívásra kiegészített alkotmányjogi panasz sem tartalmaz releváns alkotmányjogi szempontú indokolást arra nézve, hogy a megjelölt alapjogokat miért és mennyiben sértik meg a támadott végzések, az csak a bírói jogértelmezést bírálja és a számára kedvezőtlen döntéseket sérelmezi, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelménynek.
- [14] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1577/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3248/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.38.233/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Halmos Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria 2019. november 12-én meghozott Kfv.III.38.233/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, valamint a másodfokú, végleges határozat végrehajtásának felfüggesztését kérte. Álláspontja szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2), XV. cikk (1) és (2), illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó gazdasági társasággal, illetve egy további személlyel szemben a perbeli alperes másodfokú közigazgatási hatóság az alapeljárásban, majd pedig a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság hatályon kívül helyező döntését követő megismételt eljárásban is közigazgatási bírságot szabott ki. A döntéssel szemben az indítványozó ismételt bírósághoz fordult, amely a keresetet elutasította. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta.
- [3] Az indítványozó szerint sérült a törvény előtti egyenlőség követelménye és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, illetve egyéb helyzet szerinti diszkrimináció valósult meg, mivel a Kúria szerint a joggyakorlat egységének biztosítása nem indokolta a felülvizsgálati kérelem befogadását, holott végzésében maga ismerte el, hogy az elsőfokú bíróság eltért az egységes joggyakorlattól, így az indítványozó hasonló helyzetben lévő jogalanyokhoz képest hátrányt szenvedett, melynek indokát a Kúria nem adta. Álláspontja szerint továbbá az, hogy a kis- és középvállalkozások számára a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 12/A. §-a pozitív diszkriminációt biztosít a szankciók alkalmazhatósága tekintetében, így azzal, hogy a bíróság nem tekintette jelentősnek ezen címzett kört (ahova az indítványozó is tartozik) és bírságügyeket, szintén sérti a törvény előtti egyenlőség követelményét, így már emiatt is be kellett volna fogadnia a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet. Az indítványban hivatkozottak szerint mindenkit megillet az a jog, hogy befogadja a Kúria a jogszabálysértőnek vélt ítéletet támadó felülvizsgálati kérelmet, ha a joggyakorlat egységének biztosítása a gyakorlatban így biztosítható. A befogadási feltételek mellőzésével a Kúria megsértette az R) cikk (2) bekezdését is, mely kimondja, hogy a jogszabályok mindenkire kötelezőek.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [5] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. E követelménynek az alkotmányjogi panasz nem felel meg, az alábbiak szerint.
- [6] Az indítványozó alapvetően az ítélkezési gyakorlat egysége biztosításának követelményét fogalmazta meg alapvető jogként indítványában, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség követelményéből, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból levezetve, melynek

figyelmen kívül hagyásával a Kúria alapjogsértést követett el. Azzal továbbá, hogy nem bírálta el a felülvizsgálati kérelmét, holott annak feltételei adottak voltak, egyéb helyzet szerinti diszkriminációt valósított meg az indítványozó és más jogalanyok között.

- [7] A jogalkalmazás egységessége és kiszámíthatósága a törvény előtti egyenlőség követelményével és a tisztességes eljáráshoz való joggal is szoros kapcsolatot mutat, részét képezi továbbá a jogbiztonság követelményének is. Abból a követelményből fakad, amely szerint a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Amennyiben a bíróságok azonos tényállású ügyben, változatlan jogi környezet mellett eltérő tartalmú ítéleteket hoznak, sérül a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás [ld. 3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [27]]. A törvény előtti egyenlőség sérelme ezzel az összefüggésben akkor valósulhat meg, ha akár a jogszabályok, akár a jogalkalmazó szervek a jogalanyok egy köre számára biztosít valamely eljárési eszközt a jogalkalmazás egységessége követelményének felhívására, míg a velük összehasonlítható helyzetben lévő más személyek számára nem, e megkülönböztetés pedig önkényes, vagyis nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka [az alkalmazandó tesztre ld. 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]; 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [80]]. Hasonlóképpen, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és annak részjogosítványaként a bírói jogvédelem követelményének sérelme is felmerülhet, ha a bíróság a perbe vitt jogokról nem dönt érdemben, holott eljárásának feltételei fennállnak.
- [8] Jelen ügyben ugyanakkor a Kúria végzése egyrészt egyértelműen kimondja, hogy a nem látott a joggyakorlatot egységesítő vagy továbbfejlesztő jellegű, értelmezésre szoruló vitatott jogkérdést, az indítványozó által hivatkozott jogegységi határozattal ellentétes jogszabály-alkalmazást, a jogerős ítélet összhangban van a Kúria vonatkozó gyakorlatával (Kfv.VI.37.376/2018/6.), és nem talált a jogerős ítélettől eltérő, ellentétes tartalmú értelmezést tartalmazó döntést sem. A döntés tehát indokát adja annak, hogy nem merült fel a joggyakorlattól való eltérés, ekként az egységes, kiszámítható jogalkalmazás sérelme. A felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége mint befogadási indok vonatkozásában pedig kifejtette, hogy konkrét ügy, az érintettek számára tekintettel nem érint széles társadalmi rétegeket vagy jogalanyok egy körül nem határolható csoportját, vagyis az indítványozó hivatkozásával ellentétben nem általánosságban a kis- és középvállalkozások fennmaradásához fűződő érdeket nem tekintette jelentősnek, hanem a befogadási feltételt a konkrét ügyben felmerült konkrét problémára vonatkoztatta. Mindezek alapján az indítvány nem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem pedig olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [9] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma az alapjogok tekintetében és egyúttal védett tulajdonság alapján tett különbségtételt tiltja, az indítványozó azonban nem hivatkozott arra, hogy mely olyan védett, vagyis megváltoztathatatlan, vagy csak jelentős nehézségek árán megváltoztatható tulajdonsága miatt érte diszkrimináció, illetve hogy vállalkozásának jellege miatt minősül ilyennek. Ilyen tartalmú indokolás hiányában pedig a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Mindezekon túl, az R) cikk (2) bekezdésében foglaltak nem minősülnek olyan, Alaptörvényben biztosított jogoknak, melyre alkotmányjogi panasz alapítható. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a követelménynek ne kellene érvényesülnie minden helyzetben, pusztán azt, hogy önálló vizsgálatát nem folytathatja le indítvány alapján az Alkotmánybíróság.
- [10] 3. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/168/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3249/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.243/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Dr. Nanyista László Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Nanyista László) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria 2019. szeptember 19-én meghozott Kfv.I.35.243/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1. Az alapul fekvő ügyben az indítványozó adóhatósági határozat felülvizsgálatát kezdeményezte. Az alapeljárás tárgya egy határon átnyúló, több nemzeti jog és az EU jog alkalmazását megkövetelő komplex társasági jogi és adásvételi tranzakcióval kapcsolatos adójogi jogvita volt, miszerint az indítványozó luxemburgi illetőségű leányvállalatától *interim dividend* megnevezéssel kapott kifizetés miként minősül az indítványozó magyar jog szerinti adókötelezettsége szempontjából: osztaléknak (ez esetben mentes a társasági adó megfizetése alól), vagy osztalékelőlegnek (ekkor társasági adót kell fizetni).
- [3] Az adóhatóság az *interim dividend* kifizetést osztalékelőlegnek minősítette és 5 270 062 000 Ft adóhiánynak minősülő társasági adó különbözetet állapított meg az indítványozó terhére, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Az adóhatóság határozatának egyes pontjait a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság – az indítványozó keresetének helyt adva – jogerős ítéletével hatályon kívül helyezte. Az adóhatóság a közigazgatási per alpereseként felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelynek nyomán a Kúria az indítványban támadott végzésében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [4] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott végzése érdeminek minősül, mivel véglegesen eldöntötte, hogy a perbeli *interim dividend* kifizetés a magyar jog szerint nem végleges – lényegében osztalékelőlegnek minősül –, így az bevételként nem számolható el a magyar számviteli szabályok szerint. Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozóan adott kúriai iránymutatásban a Kúria a jogvita egyik fő kérdésében ezzel kényszerítően meghatározta az elsőfokú bíróság lehetséges döntésének tartalmát, ezzel elvonva az indítványozótól a jogorvoslathoz való, Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogot és a bírósághoz forduláshoz való jogot. Sérült a jogorvoslathoz való jog azáltal is, hogy a Kúria olyan kérdésben is döntést hozott (a 2011/95/EU irányelv, Anya-leányvállalati irányelv alkalmazhatósága), amire a felülvizsgálati kérelem nem terjedt ki. A Kúria ezzel elvonta az elsőfokú bíróság hatáskörét is, az ugyanis nem döntött az Anya-leányvállalati irányelv alkalmazhatóságáról korábban, mivel megállapítása szerint arra nem volt szükség. A jogorvoslathoz való jog elvonását jelenti, hogy a Kúria novumokat tartalmazó döntésével szemben nincs lehetőség fellebbezéssel sem élni.
- [5] Az indítványozó sérelmezi továbbá a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő, Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított jogának megsértését is, mivel a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati eljárás keretein, amikor befogadta a jogszabálysértésre nem hivatkozó, hanem a bizonyítékok mérlegelésére alapított felülvizsgálati kérelmet, mely valójában egy bújtatott fellebbezés volt. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésével anélkül jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, hogy sem iratellenességet, sem pedig kirívóan okszerűtlen, vagy logikátlan bizonyítékmérlegelést nem állapított meg, vagyis jogszerűtlenül törte át a jogerőt.

- [6] Végül az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése nem felel meg a tisztességes bírósági eljárás részjogosultságát képező indokoláshoz való jogból fakadó követelményeknek sem, mivel nem reagált az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglalt indítványokra és érvekre, melyben az indítványozó az adóhatóság felülvizsgálati kérelmének elbírálhatatlansága mellett érvelt, illetve nem indokolta érdemben, hogy az indítványozó érvelésével ellentétesen miért osztalékelőlegnek minősíti a kifizetést. Utóbbival összefüggésben álláspontja szerint a Kúria indokolása a „semmitmondás diadala”. Az indítványozó álláspontja szerint kifogásai 90%-ára semmilyen választ sem kapott.
- [7] Az indítványozó mindezekén túl utalt a 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban foglaltakra annak alátámasztására, hogy miért nem az új eljárás lezárultát követően fordul az Alkotmánybírósághoz, álláspontja szerint az új eljárásban már nincs lehetőség az alaptörvény-ellenesség orvoslására.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [9] 3.1. Az indítványban foglaltak vizsgálatát megelőzően az Alkotmánybíróságnak elsőként arról kellett döntenie, hogy a Kúria új eljárásra utasító végzése képezheti-e vizsgálata tárgyát. Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében ugyanis alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye a Kúria hatályon kívül helyező és új eljárása utasító határozatával szemben, mivel az eljárás még folyamatban van. Ahogyan azonban arra az indítványozó is utalt, az Alkotmánybíróság 23/2018. (XII. 28.) AB határozatában kimondta, hogy „kivételesen nem támasztható az indítványozóval szemben az az elvárás, hogy csak az új eljárást követő rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése után nyújthassa be alkotmányjogi panaszát, mert az alkotmányjogi panaszában kifejtett alaptörvény-ellenes sérelem tekintetében az eljárás lényegében már lezárult, továbbá a Kúria iránymutatásának megfelelően lebonyolított új eljárásban már kizárt az alaptörvény-ellenesség orvoslása” (Indokolás [16]). Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványban foglaltak a jogorvoslatihoz való joggal és a tisztességes bírósági eljárás-hoz való joggal összefüggésben is felvetik olyan alapjogsérelem lehetőségét, amelyet az új eljárás nem tudna orvosolni, ezért indokolt az indítvány ezen elemeinek vizsgálata.
- [10] 3.2. Az Alkotmánybíróság egy friss döntésében egyértelműen kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya. Döntését az Alkotmánybíróság arra alapította, hogy az anyagi igazság érvényre juttatása szempontjából a bírósági eljárásban is kulcsfontosságú, hogy lehetőség nyíljon az egymással ellentétes álláspontok (állítások, vélemények) ütköztetésére, mely olyan érték, amely a tisztességes bírósági tárgyalás (eljárás) során általánosságban is érvényesülést kíván. „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmas kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” Az eljárási szabálysértések esetében az Alkotmánybíróság egyrészt figyelembe veszi, hogy az megváltoztatja-e az ügy kimenetelét, másrészt azt is, hogy a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül; a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban a felek jogainak érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét [3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [46], [49]].
- [11] Az idézett döntésben foglaltak jelen ügyben is relevanciával bírnak: amennyiben a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelmen, vagy eleve úgy folytatta le a felülvizsgálati eljárást, hogy annak feltételei nem álltak fenn, az a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmét jelenti.

- [12] 3.3. A felülvizsgálati kérelmet áttekintve megállapítható, hogy a felülvizsgálatot kezdeményező alperes adóhatóság okszerűtlenségre és logikátlan bizonyítékértékelésre is hivatkozott (különösen az 5-6. oldalakon) azzal összefüggésben, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásból helytelen következtetésre jutott, vagyis nem helytálló az indítványozó azon érvelése, hogy nem volt helye felülvizsgálati eljárás lefolytatásának.
- [13] Az, hogy ennek eredményeképpen, a bizonyítékok felülmérlegelésével jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, szintén nem vet fel Alaptörvény-ellenességet. A 3085/2013. (III. 27.) AB végzésében az Alkotmánybíróság elismerte ugyanis a Kúria törvényi jogát arra, hogy jogszabálysértést állapítson meg „a felülvizsgált ítéletben megállapított tényállással összefüggésben, ha az nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmazó következtetésen alapszik” (Indokolás [16]). Másrészt az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azt, hogy a Kúria a felülvizsgálat során milyen tényállást vesz alapul, vagyis milyen tényekre alapozza az ítéletét, az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálja, az ugyanis nincs összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat. Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [14] Nem merül fel az sem, hogy a Kúria az ügy érdemére kiható olyan kérdésben döntött volna, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya, hiszen mind a luxemburgi jog, mind az Anya-leányvállalati irányelv alkalmazhatósága, illetve értelemszerűen az *interim dividend* adójogi minősítése a megelőző bírósági eljárás tárgyát képezte. Az irányelv vonatkozásában mindezen nem változtat az, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött arról, hogy az *interim dividend* kifizetés annak hatálya alá tartozik-e, mivel a keresetet enélkül is megalapozottnak ítélte. A felülvizsgálati kérelem pedig hosszasan érvelt amellett, hogy az elsőfokú bíróság ítélete miért volt jogsértő. Az indítvány tehát nem támasztotta alá azt a kifogását, hogy a Kúria túlterjeszkedett volna a felülvizsgálati kérelmen.
- [15] 3.4. Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az indítványozó kifogásolta, hogy a Kúria nem reagált az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmében foglalt indítványokra és érvekre, illetve nem indokolta érdemben, hogy az indítványozó érvelésével ellentétesen miért osztalékelőlegnek minősíti a kifizetést.
- [16] Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Mindebből, „az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a bírósággal szemben az a minimális elvárás mindenképpen következik, hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}
- [17] Jelen ügyben annak van meghatározó jelentősége, hogy az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, ami járulékos jellegű, vagyis azt, hogy a Kúriának milyen terjedelemben kell vizsgálnia, a felülvizsgálati kérelem határozza meg, a Kúria annak keretei között vizsgálja felül a jogerős határozatot. A járulékos jellegből következően az ellenkérelem tárgyában nem kell külön döntést hozni, ebből fakadóan nem is kell indokolnia a bíróságnak, miért nem értett egyet az abban foglaltakkal. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságát a Kúria hivatalból vizsgálja, befogadás esetén azt külön nem kell indokolnia.
- [18] Az, hogy a Kúria az indítványozó álláspontja szerint kellő mélységben nem indokolta, hogy az *interim dividend* miért minősül osztalékelőlegnek, mindaddig, amíg ezzel összefüggésben tartalmaz indokolást a döntés, önmagában az indokolási kötelezettséggel összefüggésben nem vizsgálható. Az indokolási kötelezettségből ugyanis az ügy lényegi részére vonatkozó indokolás ténye fakad, ennek a követelménynek a Kúria eleget tett.
- [19] 3.5. Az indítványozó a jogorvoslatihoz való jog sérelmét azért látta megállapíthatónak, mert álláspontja szerint a Kúria véglegesen eldöntötte az *interim dividend* adójogi megítélését, mely köti az elsőfokú bíróságot, továbbá az Anya-leányvállalati irányelv alkalmazhatósága körében elsőként döntött.

- [20] A jogorvoslat általában kettős jelentéstartalommal érvényesül: egyrészt igényérvényesítési lehetőséget, másrészt felülbírálathoz való jogot jelent. A felülbírálathoz való joggal kapcsolatban az Alaptörvény úgy fogalmaz, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti”. Ez az alapjog tehát az első döntéshez képest – amelyet eleve feltételez a megfogalmazás, függetlenül attól, hogy az milyen formában jelenik meg – egy második döntéshez való jogot fogalmaz meg {6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [94]}. Mindezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság elsőként azt emeli ki, hogy a felülvizsgálati eljárás célja a felülvizsgált ítélettel kapcsolatos jogszabálysértés tárgyában való döntés. Ennek fennállása esetén a Kúria vagy maga orvosolja a jogsértést, vagy pedig új eljárás lefolytatására utasítja a jogszabálysértő döntést hozó bíróságot. Jelen esetben a Kúria, funkciójának megfelelően, anyagi jogszabálysértés fennállását állapította meg az *interim dividend* minősítését illetően, azonban nem maga orvosolta a sérelmet, hanem új eljárás lefolytatását rendelte el, vagyis nem döntötte el az ügyet. Ez alapvetően kizárja a jogorvoslathoz való jog sérelmét, a megismételt eljárásban a bíróságnak ugyanis lehetősége van a tények ismételt vizsgálatára, új tények, adatok megállapítására, illetve, ugyan a Kúria iránymutatásának keretei között, de az ügy érdemi vizsgálatára. Értelemszerűen a felek is újra kifejthetik álláspontjukat, vagyis a Kúria végzése érdemben nem döntötte el az ügyet. Szükséges továbbá kiemelni azt is, hogy önmagában az, hogy a Kúria döntéséből egy meghatározott anyagi jogi jogértelmezés szükségessége következik, nem jelenti a jogorvoslati jog érintettségét, ez az érintettség csak akkor állhatna fenn, ha olyan kérdésben döntött volna a Kúria, amely a megelőző eljárásokban nem képezte az ügy tárgyát, az *interim dividend* megítélése ugyanakkor nem tartozik e körbe. Hasonlóképpen nem tartozik-e körbe az Anya-leányvállalati irányelv alkalmazásának kérdése sem: ahogyan arra az Alkotmánybíróság a fentiekben már utalt, az irányelv alkalmazása az ügy tárgyát képezte.
- [21] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. E követelménynek a fentiekben megfogalmazottak szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg, ezért az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/98/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3250/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bpkf.10048/2019/2. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó országgyűlési képviselők (dr. Szél Bernadett, dr. Hadházy Ákos Ányos, Varju László) jogi képviselő útján (dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.BPKf.10048/2019/2. számú végzése – az annak alapjául szolgáló, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság 10.B.594/2019/3. számú végzésére kiterjedő – alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozók mint feljelentők feljelentést tettek a Központi Nyomozó Főügyészségen ismeretlen tettesek ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 310. §-ába ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt.
- [3] A feljelentést a Központi Nyomozó Főügyészség az 1.Nyom.671/2018/6-I. sorszámú – 2019. január 21. napján kelt – határozatával 381. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította, mivel megállapította, hogy a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény.
- [4] A határozat ellen az indítványozó jogi képviselője panaszt terjesztett elő, amelyet a Legfőbb Ügyészség a KSB.74/2019/13-23-I. számú – 2019. február 19. napján kelt – határozatával elutasított.
- [5] Az indítványozók 2019. április 16. napján pótmagánvádlóként vádindítványt nyújtottak be megnevezett vádlottak ellen a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő fegyveresen, csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt.
- [6] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 10.B.594/2019/3. számú – 2019. május 31. napján kelt – végzésével a vádindítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 794. § (1) bekezdés c) pontja alapján – figyelemmel a Be. 787. § (3) bekezdés c) és d) pontjára – elutasította. Végzése indokolásában megállapította, hogy a hivatalos személy elleni erőszak bünteténél a jogalkotó és a joggyakorlat különválasztja a hivatalos eljárás védelmét és a sértettet ért közvetlen sérelmek védelmét. Az utóbbi tekintetében a közvetlen jogsérelem követelményének értelmezése során az Alkotmánybíróság 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatából (a továbbiakban: Abh.) és a 90/2011. BK véleményből (a továbbiakban: BKv.) indult ki, amely szerint a konkrét ügy és a konkrét törvényi tényállás alapján vizsgálendő, hogy pótmagánvádnak helye van-e. Megállapította, hogy az Alkotmánybíróság a hamis vád bünteténél azt a plusz feltételt (a büntetőeljárás megindulását) értékelte közvetlennek, a sértett érdekét közvetlenül veszélyeztetőnek, amely megnyitotta a pótmagánvadás előterjesztésének lehetőségét. Rögzítette, hogy önmagában az a körülmény, hogy egy bűncselekménynek passzív alanya van még nem alapozza meg feltétel nélkül a pótmagánvadás előterjesztésének lehetőségét. A konkrét tényállással összefüggésben megállapította, hogy a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének elkövetése egyéb körülmény (testi sérülés) hiányában nem sérti olyan közvetlen mértékben a sértett jogát vagy jogos érdekét, amely megalapozná a pótmagánvádlói fellépést. A konkrét ügyben az elsőfokú bíróság szerint a sértettek nem hivatkoztak arra, hogy testi sérülést szenvedtek. Végül az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a hivatalos személy elleni erőszak azon esetében, ahol az eljárás védelme a cél, kizárólag az ügyészi vádmonopólium érvényesülhet, mivel a Be. kizárja a sértetti fellépés lehetőségét pótmagánvadás eljárásban az állam vagy közhatalmat gyakorló szerv tekintetében.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 2019. október 8. napján kelt, 29.Bpkf.10048/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta. Indokolásában

megállapította, hogy az elsőfokú bíróság – a bírói gyakorlatra és az Abh.-ra, valamint a pótmagánvád funkciójára, miszerint az a sértett általi büntetőigény érvényesítésének korrekciós eszköze figyelemmel – indokoltan jutott arra a következtetésre, hogy bár az országgyűlési képviselők sértettjei a Btk. 310. §-a szerinti közvádra üldözendő bűncselekménynek, de az adott bűncselekmény alapvetően az állami, társadalmi rend zavartalan működését veszélyezteti és a természetes személyek tekintetében a jogsérelem csak közvetett jellegű. Ezért a másodfokú bíróság egyetértett a vádindítványnak – a Be. 794. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel – a Be. 787. § (3) bekezdés c) pontja alapján történő elutasításával.

- [8] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tisztességes eljáráshoz és bírósághoz fordulás jogát. Hivatkoztak továbbá az Alaptörvény 4. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is.
- [9] Az indítványozók álláspontja szerint a pótmagánvádlói minőségből fakadó sajátos eljárási pozíciótól történő, jogalap nélküli megfosztás a bírósághoz forduláshoz és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk sérelmét jelenti. Tekintettel arra, hogy nem tudták érvényesíteni bírósági eljárásban a szólás- és véleménynyilvánítási szabadságukat, továbbá országgyűlési képviselői minőségükből fakadó információszerzéshez és véleménynyilvánításhoz való jogukat, ezek az Alaptörvény által garantált jogaik is sérültek. Az indítványozók előadták, hogy az országgyűlési képviselők nem tekinthetők hagyományos értelemben vett hivatalos személyeknek, mivel az ő esetükben a magánérdek és a közérdek keveréke által vezérelt feladatellátás is megjelenik a jogszerű eljárásuk során. Álláspontjuk szerint a közvetlen érdeksérelmet a tág értelemben vett képviseleti tevékenység ellehetetlenítése is meg kell, hogy alapozza, mivel az Alaptörvény biztosítja a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát és az országgyűlési képviselői jogállásból származó sajátos jogosultságokat.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [11] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény 4. cikk (1) bekezdésének és IX. cikkének a megsértését pusztán közvetetten állította, azokra vonatkozóan önálló indokolását nem adott elő, az Alaptörvény XXIV. cikk sérelmét pedig egyáltalán nem indokolta [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-aa befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]].
- [14] A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy sérti-e a bírósághoz fordulás jogát és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, ha a hivatalos személy elleni erőszak sértettje csak a bíróság által meghatározott feltételek mellett léphet fel pótmagánvádlóként.
- [16] Az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban megvizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban olyan jogosultságot keletkeztet-e a sértett, vagyis a lehetséges pótmagánvádló oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának a védelmi körébe esik. Az Alkotmánybíróság az ügy érdemi vizsgálata során megállapította, hogy „[a] jogalkotó döntése értelmében [...] a bírósághoz fordulás joga valamennyi olyan sértettet megillet, akik, illetve amelyek esetében ezen feltételek teljesülnek és kizáró okok sem állnak fenn. A sértetti

minőségnek, az egyéb feltételek teljesülésének és a kizáró körülményeknek a vizsgálata az egyedi ügyekben eljáró bíróságok feladata.” (Indokolás [45]) Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy „[k]örültekintően kell vizsgálni az egyes esetekben azt, hogy a sértetti igény alapja csupán egyszerű károsulti, vagyoni jogi érdek, avagy a büntetőjogi érdekekhez szorosan kötődő, abban gyökerező olyan jog- vagy jogos érdekbeli sérelem, illetve veszélyeztetettség, amely az adott (természetes vagy jogi személy) sértettre konkretizált és közvetlen.” (Indokolás [50])

- [17] Az Alkotmánybíróság a 3030/2020. (II. 24.) AB határozatban megállapította: „Pótmagánvádlóként fellépése nem az Alaptörvényen, hanem a büntető anyagi- és eljárási törvényeken alapul, ezért az Alaptörvényre hivatkozva senki nem tarthat igényt arra, hogy pótmagánvádlóként felléphessen. Vonatkozik ez természetes személyekre, jogi személyekre egyaránt. Az állami közhatalmat gyakorló intézményeket pedig az Alaptörvény zárja ki a lehetséges pótmagánvádlók köréből.” (Indokolás [32])
- [18] Az alkotmányjogi panaszban megjelölt kérdést tehát az Alkotmánybíróság korábbi döntésében már alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte.
- [19] Mindebből következik, hogy a jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte, erre tekintettel a konkrét ügyben az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [20] 3.2. Az indítványozók álláspontja szerint a bírói döntés arra alapozva fosztotta meg őket attól a lehetőségtől, hogy az Alaptörvényben foglalt jogaikkal éljenek, illetve az azokon esett sérelmet orvosolni tudják, hogy kizárólag akkor léphetnek fel pótmagánvádlóként, ha testi sérelmet is elszenvedtek a bűncselekmény következtében, ezért az alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra is, hogy a jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata (*iura novit curia*) {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a 3211/2019. (VII. 16.) AB végzésben az Abtv. 29. § szerinti befogadási feltételek vizsgálata során megállapította: „Az Alkotmánybíróság azokban az ügyekben, amelyekben a pótmagánvádlói fellépésre való jogosultság bíróságok általi értékelését vizsgálja felül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel való összhang tekintetében, annak tulajdonít jelentőséget, hogy az eljáró bíróságok eleget tettek-e az említett Bkv.-ban kifejtett vizsgálati szempontoknak a konkrét ügy egyedi körülményeire figyelemmel {lásd: 3146/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [46]; 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [67]}” (Indokolás [15]).
- [23] A konkrét esetben az eljáró bíróságok döntésüket részletesen megindokolva jutottak arra a következtetésre, hogy a Be. 787. § (3) bekezdés c) pontja alapján a vádindítvány elutasításának van helye, mert a bűncselekmény a sértettek jogát vagy jogos érdekét közvetlenül nem sértette vagy veszélyeztette. Az eljáró bíróságok döntésüket a Bkv.-ban foglalt iránymutatásokra és az Abh.-ra alapították. Az indítványozók alkotmányjogi panaszindítványukban ezen bírósági jogértelmezés helyességét kérdőjelezték meg, és ezzel azt kívánták elérni, hogy a rendes bíróság döntését az Alkotmánybíróság felülmérlegelje, és annak eredményeként az indítványozó számára kedvező döntés hozzon. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában foglaltak a Be. 787. § (3) bekezdés c) pontjának értelmezésével összefüggésben nem vetnek fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [24] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/20/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3251/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

határozat kérelemre történő kijavításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa határozat kérelemre történő kijavítása tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a 2020. április 28-án kelt, 3134/2020. (V. 15.) AB határozat indokolása [47] bekezdésének 3. mondatát és [52] bekezdésének 1. mondatát az alábbiak szerint kijavítja.

A kijavított mondatok helyes szövege a következő:

„[47] [...] Az elítélt továbbá az alapítéletekkel elbírált cselekményeket a Btk. hatálybalépése, azaz 2013. július 1-je előtt követte el.”

„[52] Az indítványozó összbüntetési indítványa alapján eljáró bíróságok ugyanis a kifogásolt végzések tanúsága szerint nem folytatták le a Btk. 2. §-a értelmében annak a vizsgálatát, hogy a bűncselekményt az elkövetése vagy az elbírálása idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni, holott az indítványozó által elkövetett és az alapítéletek alapjául szolgáló valamennyi bűncselekmény elkövetési ideje 2013. július 1. előtti.”

I n d o k o l á s

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 3134/2020. (V. 15.) AB határozat indokolásának a rendelkező részben megjelölt szövegrészeiben – a határozat indokolásának további részeiből is megállapíthatóan – nyilvánvaló elírás történt. Ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 63. § (1) bekezdése és az Ügyrend 62. § (1) bekezdése alapján, a helyes szöveg feltüntetésével a határozat indokolását kijavította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1721/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3252/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.Bpkf.168/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Veszprémi Törvényszék 2.Bpkf.168/2019/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. október 17-én kelt beadványában feljelentést tett a Veszprémi Nyomozó Ügyészségen ismeretlen tettes ellen. A feljelentés szerint az indítványozó 2017 nyarán ingatlanárverésen vásárolt egy lakóingatlant, és ezen ingatlan ivóvízellátásáért felelős cég a közfeladati ellátási kötelezettsége körében közvetlenül veszélyeztette az ingatlan biztonságos ivóvíz ellátást.
- [3] A Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség a B.3829/2017/1-1. számú – 2017. október 24-én kelt – határozatában a közfeladati helyzettel visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt tett feljelentést elutasította, mivel megállapította, hogy hiányzik a bűncselekmény gyanúja.
- [4] Az indítványozó a feljelentést elutasító határozat ellen panaszt jelentett be, amelyet a Veszprém Megyei Főügyészség az Nf.389/2018/2-I. számú – 2018. június 19-én kelt – határozatával részben mint alaptalant, részben mint nem jogosulttól származót elutasított. Egyúttal a Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség határozatát annyiban megváltoztatta, hogy a feljelentést egy rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 306. § a) pontjába ütköző közfeladati helyzettel visszaélés büntette, valamint egy rendbeli, a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt utasította el bűncselekmény hiányában. A főügyészség megállapította, hogy a panaszjog az indítványozót mint feljelentőt kizárólag a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége tekintetében illeti meg, és felhívta az indítványozó figyelmét, hogy kizárólag a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt léphet fel pótmagánvádlóként.
- [5] Az indítványozó vádindítványt nyújtott be a Veszprémi Járásbíróságra, amelyben a R. F. vádlottat egy rendbeli, a Btk. 306. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett közfeladati helyzettel visszaélés büntetével, egy rendbeli, a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan elkövetett foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségével, valamint egy rendbeli, a Btk. 195. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetével vádolta.
- [6] A Veszprémi Járásbíróság a 11.B.1339/2018/3. számú végzésében megállapította illetékessége hiányát, és az ügyet áttette az Ajkai Járásbíróságra (a továbbiakban: elsőfokú bíróság).
- [7] Az elsőfokú bíróság az 5.B.359/2018/2. számú – 2019. január 11-én kelt – végzésével az R. F. vádlottal szemben az indítványozó által foglalkoztatás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége és más bűncselekmények miatt benyújtott vádindítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 794. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján elutasította. Az elsőfokú bíróság utalt a Be. 788. § (1) bekezdésére, amelynek értelmében a pótmagánvádas eljárásban a sértett jogi képviselése kötelező. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a vádindítványhoz csatolt meghatalmazásból, amelyet az indítványozó a saját ügyvédi irodájának adott, nem derül ki, hogy ki látja el a jogi képviselést, és hiányzik a jogi képviselő aláírása is.
- [8] A Veszprémi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 2.Bpkf.168/2019/8. számú – 2019. május 4-én kelt – végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 794. § (1) bekezdés b) és c) pontjaiban foglalt okokból a törvénynek megfelelően utasította el a pótmagán-

vádlóként fellépő sértett vádindítványát. Indokolásában utalt arra, hogy mivel a jelen ügy a Be. hatálybalépésekor még nem volt folyamatban, ezért nem alkalmazható a Be. 876. § (5) bekezdése, amely szerint a Be. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásban a pótmagánvádló eljárhat jogi képviselő nélkül is, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgálóval rendelkezik.

- [9] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének és 13. cikkének a sérelmére is.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítése körében kérte továbbá azt is, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján állapítsa meg a „Be. rendelkezéseiben rögzített kötelező jogi képviselő megvalósulásának módozatait a kötelező jogi képviselő céljával, a pótmagánvádlói jogosítvány tényleges érvényesüléséhez való jog alkotmányos garanciarendszerével együttesen”.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértését pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés, illetve jogszabály és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [14] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek is csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó vonatkozásában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Q) cikke és T) cikke.
- [15] 2.3. Az Abtv. 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének f) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítése körében a támadott bírói döntés megsemmisítése mellett kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság a Be. érintett rendelkezései vonatkozásában állapítson meg alkotmányos követelményt.
- [16] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése az alkotmányos követelmény megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy ezen jogkövetkezmény alkalmazására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség. Az indítványozó ezért ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [17] 2.4. Nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek az EJEE 6. cikkének és 13. cikkének a sérelmére történő hivatkozás sem, figyelemmel arra is, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban csupán az ítéletek Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata kérhető. A bírói döntések nemzetközi egyezménybe ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján nincs hatásköre {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [125]}.

- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]].
- [19] A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] A jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének az állított sérelmén keresztül azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a Be.-nek az ügyben alkalmazott rendelkezéseit [különösen: Be. 794. § (1) bekezdés, 876. § (5) bekezdés]. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a téves jogalkalmazásuk folytán nem indították meg a vádindítványa alapján a büntetőeljárást.
- [21] Az Alkotmánybíróság már előjáróban kiemeli, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [23] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmével összefüggésben kifejtette, hogy álláspontja szerint hátrányos az a megkülönböztetés, amely különbséget tesz a jogi szakvizsgálóval rendelkezők jogi csoportján belül. Utalt arra is, hogy 2018. július 1-je előtt „a pótmagánvádlói fellépés biztosított, a jogi szakvizsgálóval rendelkező pótmagánvádló eljárása kétségbe nem volt vonható”.
- [24] Az indítványozó érvelésére figyelemmel az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a hatályos szabályozás alaptörvény-ellenességére nem hivatkozott, kizárólag az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az eljáró bíróságok pedig döntésükben rámutattak arra, hogy a 2018. július 1-jén hatályba lépett hatályos Be. nem tartalmazza a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 56. § (4) bekezdésének azt a rendelkezését, amely szerint, ha a természetes személy sértett pótmagánvádló jogi szakvizsgálóval rendelkezik, nem kötelező az ügyvédi képviselése. A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a Be. 876. § (5) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés alkalmazásának a jelen ügyben nincs helye, mert az indítványozó a Be. hatálybalépését követően nyújtotta be a vádindítványt.
- [25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok jogértelmezésével, a hátrányos megkülönböztetés sérelmének lehetőségét nem alapozza meg [lásd például: 3095/2016. (V. 12.) AB végzés, Indokolás [11]–[12]]. Az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezést kizárólag akkor vizsgálhatja, ha a jogértelmezésnek van alapjogi (Alaptörvényben biztosított jogi) vonatkozása.
- [26] Az indítvány ezért az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [27] 3.2. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok téves döntésük folytán nem teljesítették igazságszolgáltatási tevékenységüket, és ezért megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló bírósághoz fordulás jogát.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott következetes gyakorlata szerint tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben sem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt tények,

- bizonyítékok és szakjogi érvek megalapozottak-e {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [29] A jelen ügyben az eljáró bíróságok egyezően állapították meg, hogy az indítványozó által csatolt meghatalmazást jogi képviselő nem írta alá, és a meghatalmazás alapján nem állapítható meg, hogy az indítványozó jogi képviselét ki látja el. Erre tekintettel az indítványozó nem tett eleget a Be. 794. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt törvényi feltételnek.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.
- [31] 3.3. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog állított sérelme körében előadta, hogy a pótmagánvádas eljárásban előírt kötelező jogi képviselőhöz kapcsolódó, a jelen ügyben kifogásolt bírósági döntésben kifejtett jogértelmezés közvetlenül befolyásolja (akadályozza) a jogorvoslathoz való jog hatékony és tényleges érvényesülését.
- [32] Az indítványozó érvelésére figyelemmel az Alkotmánybíróság ismételten rámutat, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a hatályos szabályozás alaptörvény-ellenességére nem hivatkozott, kizárólag az eljáró bíróságok döntését támadta.
- [33] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül is lényegében a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta, de az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéséhez nem kapcsolt relevánsnak tekinthető és érdemi vizsgálatra alkalmas alkotmányjogi érvelést. Az indítvány azt célozza, hogy az eljáró bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket az Alkotmánybíróság vizsgálja felül, és a bíróságok álláspontjától eltérően értékelje {3172/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [34] Az alkotmányjogi panaszban a jogorvoslathoz való jog sérelmeként előadott kifogások ezért nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést alapozna meg.
- [35] 4. A fentiek szerint tehát az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában írt törvényi feltételeknek, a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*), *e*) és *f*) pontjába foglalt követelményeinek, valamint az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Ezért az indítványt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *f*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1371/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3253/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.603/2018/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) „26. § (2) bekezdése” alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Kúria Bfv.I.603/2018/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Kecskeméti Törvényszék 1.B.213/2014/213. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Bf.II.788/2016/19. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését, és egyúttal az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján indítványozta a támadott bírói döntések végrehajtásának a felfüggesztését is.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban az indítványozó IX. rendű vádlottként vett részt.
- [3] A Kecskeméti Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 1.B.213/2014/213. számú – 2016. január 26-án kelt – ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés bűntettében [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. § (1) és (4) bekezdés *a*) pont] és két rendbeli, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért őt – halmazati büntetésül – ötszáz napi tétel, napi tételenként 1 000 Ft, összesen 500 000 forint pénzbüntetésre ítélte, melybe a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításával 51 000 Ft-ot megfizettetnek tekintett, míg a fennmaradó 449 000 Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. Kötelezte továbbá – más terhelttársaival egyetemlegesen –, illetve részben önállóan kártérítés és eljárási illeték megfizetésére.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozót ötrendbeli, a Btk. 345. §-a szerinti folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette.
- [5] A Szegedi Ítéltábla (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a Bf.II.788/2016/19. számú ítéletével az elsőfokú határozatot az indítványozó tekintetében megváltoztatta: az indítványozó közbizalom elleni bűncselekményeit négyrendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősítette, a vele szemben kiszabott büntetést egy év hat hónap szabadságvesztésre súlyosította, melynek végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg, és annak végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. Beszámította az indítványozó által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett arról, hogy az indítványozó a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.
- [6] A másodfokú bíróság az indítványozót három rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége [Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 276. §] miatt emelt vád alól tekintette felmentettnek. Módosította továbbá az indítványozó által egyetemlegesen, valamint önállóan fizetendő kártérítés, eljárási illeték és bűnügyi költség összegét.
- [7] Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az indítványozó vonatkozásában helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó a jogerős döntés ellen a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés *b*) pontjára hivatkozással felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.
- [9] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a 2018. július 1-jén hatályba lépett büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján vizsgálta. Rámutatott, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen meghatározott okok alapján van lehetőség, ezen belül az (1) bekezdés *a*)–*c*) pontja szerinti büntető anyagi jogi szabálysértések, avagy a (2) bekezdés *a*)–*e*) pontja szerinti eljárási szabálysértések esetén. A Kúria – utalva az egységesen követett bírói gyakorlatra – rámutatott arra is, hogy

a felülvizsgálat során a jogerős határozat tényállásának megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható (BH2004.102.), mint ahogy nem képezheti felülvizsgálat tárgyát az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és súlyosító körülményeket miként vették figyelembe (BH2005.337.). A Kúria utalt arra is, hogy annak vizsgálata sem lehet felülvizsgálat tárgya, hogy megnyílt-e a harmadfokú eljárás lehetősége. Ehhez mérten a Kúria megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati indítványában részben a jogerős ítéletben megállapított tényállás megalapozottságát és a bizonyítékok értékelését támadta, részben pedig az enyhítő és a súlyosító körülmények mérlegelését vitatta. Utalt arra is, hogy az indítványozó tévesen hivatkozott arra is, hogy vonatkozásában megnyílt volna a harmadfokú eljárás lehetősége. Erre tekintettel a Kúria az indítványt – mint törvényben kizártat – a Be. 656. § (2) bekezdés a) pontja alapján elutasította.

- [10] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése és a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkén keresztül a törvényes és pártatlan bíróhoz való jogot, valamint a jogorvoslathoz való jogot. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére is.
- [11] Az indítványozó utalt arra is, hogy az alkotmányjogi panaszát a jogerős ítélet kézhezvételét követő törvényes határidőn belül – 2017. december 19-én – már benyújtotta, azonban akkor azt a választ kapta, hogy „alkotmányjogi panasz indítványommal – a Kúriához a másodfokú ítélet kézhezvételét követően benyújtott felülvizsgálati kérelmem elbírálásáig – az Alkotmánybíróság nem tud érdemben foglalkozni”.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [13] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [14] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal arra, hogy az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja alapján a határozott kérelem feltétele, hogy az indítványozó megjelölje azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az Abtv. 26. § (2) bekezdését jelölte meg, az Alkotmánybíróság ugyanakkor – annak tartalma alapján – az Abtv. 27. §-a alapján vizsgálta az indítvány befogadhatóságát, tekintettel arra, hogy az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontját is megjelölte, illetve az indítvány tartalma alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz a megjelölt bírói döntések alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [15] Az Alkotmánybíróság a határozott kérelem további feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelmét [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [16] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek is csak részben tesz eleget, ugyanis a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén [3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15], [25]] – lehet alapítani. Az indítványozó ugyanakkor nem ebben az összefüggésben állította a jogbiztonság sérelmét.
- [17] 3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például 3090/2014. (IV. 1.) AB

végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]}.

- [18] 3.1. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati indítványt – mint törvényben kizártat – elutasító végzését eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható.
- [19] A jelen ügyben ugyanakkor az indítványozó a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességére önállóan nem hivatkozott, hanem az eljárás egészét kifogásolta. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanakkor „[a]z, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria érdemi elbírálást nem tartalmazó végzésének alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg” {3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]; 3214/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [8]}. A felülvizsgálati indítványt jogszabályban foglalt kizáró ok alapján elutasító kúriai döntés érdemi alkotmánybírósági vizsgálatára az Abtv. 27. § szerinti eljárásban akkor van lehetőség, „ha az indítványozó kifejezetten az elutasító döntés alapjául szolgáló kizáró oknak a bíróság általi – Alaptörvényben biztosított jogát sértő – értelmezését kifogásolja” {3368/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati indítványt elutasító kúriai döntés vonatkozásában kifejezett alaptörvény-ellenességre nem hivatkozott, ezen bírói döntés alaptörvény-ellenességét az első- és másodfokú eljárást érintő alkotmányossági kifogásokkal összefüggésben állította. Erre tekintettel – az Alkotmánybíróság fentiekben hivatkozott gyakorlata alapján – a Kúria döntésének érdemi vizsgálatának nem volt helye.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett vizsgálnia, hogy a kúriai döntésen keresztül a megelőző eljárás egésze, illetve a jogerős ítélet állított alaptörvény-ellenessége felülvizsgálható-e.
- [22] 3.2. Az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján „[h]a a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel visszautasította, majd a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntést hozott a hiánypótlás vagy kiegészítés elmaradása, vagy a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatt, vagy azért, mert a felülvizsgálat kizárt, akkor a Kúria ezen döntését az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy 27. §-a alapján megtámadó – és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül benyújtott – alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, nem lehet elkésettnek tekinteni e határozat vonatkozásában.”
- [23] Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében tehát a Kúria elutasító (nem érdemi) döntésén keresztül a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés is felülvizsgálható, a korábbi – határidőben benyújtott – alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően (lásd: 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről, a továbbiakban: Tü. állásfoglalás).
- [24] Az adott esetben kétségtelenül megállapítható, hogy az indítványozó korábban a jogerős ítélet ellen alkotmányjogi panaszt benyújtott. Az Alkotmánybíróság ezt a panaszt IV/2266/2017. szám alatt nyilvántartásba vette. Ebben az eljárásban az Alkotmánybíróság tájékoztatta az indítványozót, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek nem felel meg, mivel a 2017. november 28-án benyújtott felülvizsgálati indítványa folytán a felülvizsgálati eljárás folyamatban van, így az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására nincs lehetőség”.
- [25] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította azt is, hogy a IV/2266/2017. számú eljárásban az indítványozó a jogerős ítélet elleni alkotmányjogi panaszát – közvetlenül az Alkotmánybíróságnak címezve – 2017. december 20-án adta postára, és azt az Alkotmánybíróságon 2017. december 21-én iktatták. Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint az indítványozó részére a jogerős ítéletet 2017. október 18-án kézbesítették. Erre tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó a jogerős ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében megállapított 60 napos törvényes határidőn túl – a 63. napon – nyújtotta be.
- [26] Az Ügyrend 32. § (4) bekezdésének hivatkozott rendelkezése, és a Tü. állásfoglalásban foglalt értelmezése értelmében a jogerős ítélet a korábban határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz keretei között vizsgálható. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a jogerős ítéletet elleni alkotmányjogi panaszát a törvényes határidőn túl

nyújtotta be, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati indítványt elutasító döntésén keresztül a jelen eljárásban a jogerős ítélet alaptörvény-ellenességét nem vizsgálhatta.

- [27] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja és 32. § (4) bekezdése alapján, visszautasította.
- [28] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az indítványozónak a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelme [Abtv. 61. § (1) bekezdés] tárgyában.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1791/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3254/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 815. § (1) bekezdése és a Kúria Bfv. III.967/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Litresits András ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontjaira, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. és 27. §-ára hivatkozva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte egyrészt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 815. § (1) bekezdése, másrészt a Kúria Bfv. III.967/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezés és bírósági határozat alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértése miatt tartotta megállapíthatónak.
- [2] Kifejtette az indítványozó, hogy a kifogásolt végzésben a Kúria az indítványozó pótmagánvádlóként előterjesztett felülvizsgálati indítványát a Be. 815. § (1) bekezdése alapján elutasította. A Be. 815. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a pótmagánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő. Az indítványozó szerint a Be. egyéb rendelkezései – különösen a Be. 788. § (1) bekezdése és 802. §-a – alapján aggályos, hogy a törvény megfosztja a pótmagánvádlót a jogorvoslat ezen formájától. Az indítványozó álláspontja az, hogy a Be. támadott szabálya szükségtelen és aránytalan különbségtételen alapul. Nem adható ugyanis észszerű magyarázat arra, hogy a minden esetben jogi képviselővel eljáró és főszabály szerint az ügyész jogosítványait gyakorló pótmagánvádló a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére miért nem jogosult. Az indítványozó ezért úgy vélte, hogy a Be. 815. § (1) bekezdése ellentétben áll az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéséből fakadó követelményekkel, mivel olyan megkülönböztetést rögzít, amely kizárólag a pótmagánvádlói minőség – mint egyéb helyzet – szerinti különbségtételen alapul.
- [3] Az indítványozó mint pótmagánvádló részvételével folyt eljárásban – a Be. 815. § (1) bekezdése alkalmazása következtében – továbbá a bíróság kifogásolt végzése is az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésén alapuló, egyéb helyzet szerinti különbségtételt valósított meg. Ezen felül az indítványozó szerint azzal a következménnyel járt, hogy az eljárásban nem gyakorolhatta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogait.
- [4] Alkotmányjogi panaszát az indítványozó utóbb kiegészítette. Kifejtette, hogy a pótmagánvádlót érintő megkülönböztetést az Alaptörvény 29. cikkével is ellentétesnek tekinti. Ezen felül rámutatott, hogy a részvételével zajlott büntetőeljárásban a bíróságnak – amennyiben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből fakadó követelményeknek megfelelő eljárást tanúsított volna – fel kellett volna ismernie a Be. 815. § (1) bekezdés alaptörvény-ellenességét, és bírói kezdeményezéssel az Alkotmánybírósághoz kellett volna fordulnia.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [6] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [7] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [8] Az Alkotmánybíróság szerint ezen törvényi követelmények megfelelő, alkotmányjogilag értékelhető indokolást az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek

a sérelmét állító indítványi elemekkel összefüggésben – sem az Abtv. 26. §-ára alapított, sem pedig az Abtv. 27. §-ára alapított kifogásai keretében – egyáltalán nem adott elő. Az indítvány ezen hiányossága az adott indítványi elemek vonatkozásában akadályát képezte az érdemi vizsgálatnak.

- [9] Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemmel kapcsolatos érvelés is alkalmatlan arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának kiindulópontjául szolgáljon. Kifejtette ugyan az indítványozó azon álláspontját, hogy a Be. 815. § (1) bekezdése kizárólag a pótmagánvádlói minőség – mint egyéb helyzet – szerinti különbségtételen alapul, amely szerinte szükségtelen és aránytalan, továbbá nem adható észszerű magyarázat arra, hogy a jogalkotó miért nem jogosította fel a pótmagánvádlót felülvizsgálati indítvány előterjesztésére. Nem fejtette ki ugyanakkor az indítványozó, hogy a pótmagánvádlót az eljárás mely egyéb alanyaival tartja egy csoportba tartozónak, más alanyokkal összevetve a különbség miért csak a pótmagánvádlói minőségből fakad, és ebből következően azt sem, hogy a különbségtételt miért tekinti észszerűtlennek, egyúttal az Alaptörvény XV. cikkével ellentétesnek. Ezért az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére alapított kifogásai sem tartalmaznak alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés és bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [10] 3. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 66. § (3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1923/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3255/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Egrei Törvényszék 1.Pkf.50.347/2019/2. számú végzése, valamint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 214. § (1) bekezdése „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való eltiltásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé az Egrei Törvényszék 1.Pkf.50.347/2019/2. számú végzése, valamint az Egrei Járásbíróság 1001-Vh.1160/217/44. számú és 50. sorszám alatt kijavított végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panasza kiegészítésében indítványát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértésének kifogásolására korlátozta.
- [2] Az indítványozó által támadott bírósági végzések alapjául szolgáló ügyben az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott és kijavított végzésével az adós végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 56. § (1) bekezdése a) pontjában foglalt törvényi feltételek hiányában elutasította, mert az indítványozó adós tulajdoni hányadára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, önálló zálogjoggal biztosított követelés tekintetében az önálló zálogjog jogosultja jogcímmel rendelkezett. A másodfokon eljáró Egrei Törvényszék 1.Pkf.50.347/2019/2. számú végzésével az Egrei Járásbíróság 1001-Vh.1160/217/44. számú és 50. sorszám alatt kijavított végzését helyben hagyta.
- [3] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezte, hogy álláspontja szerint a bíróságok nem vizsgálták a Vht. 18. § (3) bekezdése és 114/A. § (10) bekezdése szerint a zálogjogosult igényérvényesítési jogosultságát, eljárási jogképességét és cselekvőképességét, valamint e tárgyban elmulasztottak jogorvoslattal támadható döntést hozni, illetve nem szüntették meg a végrehajtási eljárást.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok ezen eljárásukkal megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát.
- [5] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-ának alkalmazásával állapítsa meg, hogy a Vht. 214. § (1) bekezdése „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való eltiltásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze alaptörvény-ellenes, és e szövegrészt semmisítse meg.
- [6] Ezen túlmenően az indítványozó mulasztás megállapítását indítványozta, mert álláspontja szerint a Vht. szabályozási rendszere nem felel meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti normavilágosság és kiszámíthatóság elvének, valamint nem felel meg a jogorvoslathoz való jog követelményeinek.
- [7] Az indítványozó továbbá alkotmányos követelményként kérte megállapítani a bírói döntések nyilvánosság számára történő közzétételét, a felülvizsgálat jogintézményének, valamint az alkotmánybíróság eljárás lefolytatásának biztosítását.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az Abtv. 27. §-a a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal

- fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [11] Az indítványozó az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át jelölte meg.
- [12] Az indítványozó a Vht. 214. § (1) bekezdése „olyan” és „amellyel a bíróság külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való eltiltásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről döntött” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint e jogszabályhellyel összefüggésben indítványozott mulasztás megállapítását indítvány-kiegészítésében az Abtv. 28. §-ának alkalmazhatóságára hivatkozással kérte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ezen kérelme az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz. Ugyanakkor a Vht. 214. § (1) bekezdését az eljáró bíróságok nem alkalmazták az indítványozó ügyében, így módon nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltétel. Az indítványozó mindazonáltal a Vht. 214. § (1) bekezdése megjelölt szövegrészevel kapcsolatos kifogásait a bírói döntésekkel szemben előadott kifogásaival indokolta, így az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érveit az Abtv. 27. §-ára alapított panaszaként bírálja el.
- [13] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogalkotói mulasztást egyéb hatáskörei gyakorlása során hivatalból állapítja meg, ezt az indítványozó nem kérheti.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit jelölte meg.
- [15] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vonatkozásában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését érintően nem látott lehetőséget a befogadásra. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozása esetén nem értelmezhető az Alaptörvényben biztosított jog sérelme, ezért e tekintetben érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására indokolás előterjesztése esetében sem lenne lehetőség {3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek oka, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában a visszaható hatályú jogalkotás, illetve a felkészülési idő hiányára való hivatkozás kivételével alkotmányjogi panasz benyújtására nincs lehetőség {3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [17] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint az *f)* pont szerint kifejezett kérelmet kell előterjeszteni a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [18] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti indokolást.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg.
- [22] Az indítványozó által állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó által támadott – az indítványozó végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét elutasító és azt helybenhagyó – bírósági döntések megállapításainak tartalmi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, és nem e végzések alaptörvény-ellenességének alátámasztására irányulnak.
- [23] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a másodfokú bíróság támadott végzésében részletesen megindokolta, hogy „[a] jelen esetben nem a végrehajtást kéri, hanem az adós kérte a végrehajtás megszüntetését, így a Vht. 55. § (1) bekezdés a) pontját alkalmazni nem lehetett. A Vht. 56. § (1) bekezdés alapján a végrehajtás megszüntetésére pedig azért nem kerülhetett sor, mert a végrehajtandó határozatot jogerős határozat nem helyezte hatályon kívül, illetőleg nem változtatta meg.” Ezen túlmenően a másodfokú bíróság az indítványozónak a zálogjogosult igényérvényesítési jogosultságával kapcsolatos fellebbezési érveivel egyrészt azért nem foglalkozott, mert a másodfokú eljárásban a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó – a jelen eljárásban irányadó – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 247. § (1) bekezdése alapján a kérelmet megváltoztatni nem lehet, másrészt megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem a jelen ügyben előterjesztett fellebbezéssel támadott végzésében, hanem egy korábbi, a másodfokú bíróság által helybenhagyott, így jogerős végzésével állapította meg a jelzálogjogosult kielégítési jogának megnyíltát és a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódását. Következésképpen az indítványozó által utóbb előterjesztett végrehajtás megszüntetése iránti kérelem a zálogjogosult végrehajtási eljárásba bekapcsolódása tárgyában nem eredményezhet újabb jogorvoslatot.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag a saját és az eljáró bíróságok álláspontjának eltéréseiből, értelmezésének különbözőségéből vezette le.
- [25] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság szerint a másodfokú bíróság végzésében az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedett, a döntését alátámasztó érveiről számot adott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}
- [27] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás során az indítványozó élhetett – és élt is – a jogorvoslathoz való jogával, ettől a bírói végzések által nem volt elzárva, így a bírói döntések alaptörvényességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelme okán sem merül fel.
- [28] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [29] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmét arra tekintettel nem bírálta el, mert az elsőfokú bíróság a végrehajtást már korábban felfüggesztette.
- [30] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1969/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3256/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 6.Pkf.21.157/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte az 51014/Ü/89/2019/12. számú és az 51014/Ü/89/2019/19. számú közjegyzői végzés, valamint a Kecskeméti Törvényszék 6.Pkf.21.157/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt végzések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) és T) cikkével, 15. cikk (4) bekezdésével, 18. cikk (3) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] Az indítvány és a rendelkezésre álló közjegyzői és bírósági végzések alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó mint végrehajtást kérő az adóssal szemben – jogi képviselője útján – végrehajtási záradék kiállítását kérte 2019 januárjában a közjegyzőtől egy korábban (2007. augusztus 23-án) közjegyzői okiratban rögzített pénzkövetelés és járulékai tekintetében.
- [4] Az indítványozó jogi képviselője az elektronikus ügyintézésről és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXII. törvényre (a továbbiakban: Eüitv.) hivatkozva elektronikus úton (Hivatali Kapun) keresztül terjesztette elő a kérelmet.
- [5] A közjegyző 51014/Ü/89/2019/2. számú végzésével a kérelmet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés j) pontja, és az Eüitv. 8. § (2) bekezdése alapján visszautasította, arra hivatkozva, hogy az adott ügytípusban nincs helye elektronikus ügyintézésnek, a kérelem csak (papír alapú) nyomtatványon terjeszthető elő.
- [6] A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék 6.Pkf.20.341/2019/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte a közjegyző végzését, a közjegyzőt új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A törvényszék döntését azzal indokolta, hogy a közjegyző – mint elektronikus ügyintézés biztosító szerv – a hatáskörébe tartozó végrehajtási ügyekben köteles biztosítani, hogy a felek az ügyintézési cselekményeiket elektronikus úton végezzék, nyilatkozataikat elektronikus úton megtegyék. Elektronikus ügyintézésnek csak az Eüitv. 8. § (2)–(6) bekezdésében meghatározott esetekben nincs helye. A törvényszék összevetve az Eüitv., a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.), a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) és a közjegyzői ügyviteli szabályzatról szóló 37/2003. (X. 29.) IM rendelet [a továbbiakban: régi Kűsz., amelyet 2020. január 1. napjával hatályon kívül helyezett a 29/2019. (XII. 20.) IM rendelet] rendelkezéseit, megállapította, hogy a közjegyző az Eüitv., illetve az elektronikus ügyintézés részletes szabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet szabályainak megsértésével utasította vissza az elektronikusan előterjesztett kérelmet. A bíróság rögzítette, hogy a végrehajtást kérőnek nem kell előterjesztenie a kérelmével együtt olyan papír alapú okiratot, amely a közjegyző rendelkezésére áll, és amelyről a közjegyző elektronikus úton hiteles kiadmányt vagy hiteles másolatot készíthet.
- [7] A megismételt eljárásban a közjegyző 51014/Ü/89/2019/12. számú végzésével a Pp. 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján ismételten visszautasította az indítványozó kérelmét, mert az indítványozó jogi képviselője a végrehajtás alapjául szolgáló közjegyzői okirat 2 darab hiteles kiadmányát és annak 2 darab nem hiteles másolatát nem csatolta, annak kiállítását nem kérte, és díját nem fizette meg.
- [8] A Vht. 10. § b) pontja szerint végrehajtható okirat az olyan okirat, amelyet a bíróság vagy a közjegyző végrehajtási záradékkal látott el. A közjegyző álláspontja szerint ebből következően az okiratot látják el záradékkal, nem pedig a záradékhoz rendelnek okiratot. A végzés indokolásában hivatkozott továbbá a Kjt. 111. §-ára is,

amely szerint csak az eredeti közjegyzői okirat, annak hiteles kiadmánya és hiteles másolata minősül közokiratnak, sem azok másolata, se a hiteles kiadmányról készített hiteles másolat nem alkalmas arra, hogy a közjegyző végrehajtási záradékkal lássa el, hiszen az így nem minősülne okiratnak. Ha az indítványozó, mint végrehajtást kérő, nem rendelkezett kellő példányszámban a záradékkal ellátni kért okirat hiteles kiadmányával, illetve hiteles másolatával, akkor az azok kiadását külön kellett volna kérnie a Kjtv. 148. §-a alapján.

- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 6.Pkf.21.157/2019/2. számú végzésével a közjegyző végzését helyben hagyta. A törvényszék megállapította, hogy a közjegyző végzésében már nem azt kifogásolta, hogy az indítványozó kérelmét nem papír alapú nyomtatványon terjesztette elő, hanem azt, hogy a kérelméhez nem mellékelte a végrehajtás alapjául szolgáló közjegyzői okirat hiteles kiadmányát, illetőleg nem hiteles másolatát, és azt sem kérte, hogy azokat a közjegyző maga készítse el.
- [10] A bíróság álláspontja szerint a papír alapú ügyintézés esetén is mellékelnie kell a végrehajtást kérőnek a fenti iratokat, illetve kérnie kell azok kiállítását a közjegyzőtől. A törvényszék szerint a végrehajtást kérő nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe amiatt, mert kérelmét elektronikus úton terjesztette elő.
- [11] 2. Az indítványozó az eljárás során hozott összes közjegyzői és törvényszéki végzés alaptörvény-ellenességnek a megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint a közjegyző nem jelölte meg azt a jogszabályi rendelkezést, amely kifejezetten tiltja az elektronikus dokumentum záradékolását; nem indokolta, hogy miért nincs helye elektronikus kapcsolattartásának; nem jelölte meg azt a törvényhelyet sem, amely meghatározza az elektronikusan benyújtandó kérelem példányszámát (az indítványozó szerint nem mellesleg elektronikus kapcsolattartásánál értelmezhetetlen a példányszám); továbbá nem jelölte meg, hogy mely nyomtatványon terjeszthető elő a kérelem. Mindezek alapján a közjegyzői döntés önkényes és sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkét, a 93/13 EGK Irányelv 7. cikk (1) bekezdését és 10. cikk (1) bekezdését, mivel nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó állítása szerint – az önkényes mérlegelés okán – sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljáráshoz való joga is.
- [13] A Kecskeméti Törvényszék 6.Pkf.21.157/2019/2. számú végzésével összefüggésben az indítványozó elsősorban azt kifogásolta, hogy a bíróság a régi Kűsz. szabályait helyezte előtérbe az Eüitv. rovására, ezzel megsértve a jogforrási hierarchiát. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a törvényszék nem indokolta meg, hogy a kötelező elektronikus kapcsolattartás ellenére „mely törvényhely” alapján lehet arra a következtetésre jutni, hogy az adós részére papír alapon kell megküldeni a végrehajtási záradékot és mellékleteit. A bíróság azt sem magyarázta meg, hogy a közjegyző mit „kívánt kezdeni” a papír alapú dokumentumokkal, mivel számára kötelező az elektronikus kapcsolattartás. Továbbá, azt sem tisztázta a bíróság az indítványozó szerint, hogy miért nem minősül hitelesnek a közjegyző őrzésében lévő okirat. Az indítványozó úgy vélte, hogy mindezek alapján a közjegyzői és a törvényszéki végzések sértik az „önkényes mérlegelés tilalmát”, így az indokolt bírói döntéshez, a jogorvoslathoz és a jogbiztonsághoz való jogot (a jogforrási hierarchia megsértése révén). A tisztességes eljárás sérelmét azzal indokolta az indítványozó, hogy az eljárás tisztességtelensége vezetett a kérelem visszautasítására.
- [14] Tulajdonjogának megsértését is állította az indítványozó, mivel annak ellenére nem érvényesíthette tulajdonjogi igényét, hogy rendelkezésére állt a tartozást igazoló közjegyzői okirat. A fentiekén túl az indítvány az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdését is hivatkozta, azonban annak sérelmét nem állítja.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. §-a (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza. A törvény szövegéből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [24]–[25]}.

- [17] A tárgyi ügyben azt állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdekében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság végezetül megjegyzi, hogy az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy a végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelmét – akár az alkotmányjogi panasz előterjesztése mellett – a közjegyző és a törvényszék által vázolt módon ismételt előterjessze.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság tekintettel arra, hogy a támadott határozatok nem tekinthetők az ügy érdekében hozott, illetve bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1945/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ELNÖKÉNEK 4/2020. (VI. 18.) ELNÖKI UTASÍTÁSA

a koronavírusos járvánnyal összefüggő elnöki utasítások hatályon kívül helyezéséről, valamint a további megelőzéssel és a testületek működésével kapcsolatos átmeneti intézkedésekről

Tekintettel arra, hogy a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok alapján a veszélyhelyzet a mai napon megszűnt, a koronavírusos járvánnyal összefüggő elnöki utasításokkal, valamint a további megelőzéssel és átmeneti intézkedésekkel kapcsolatban a mai naptól az alábbiakat rendelem el.

1. A koronavírus terjedésének csökkenésére és a veszélyhelyzet megszüntetésére tekintettel a koronavírusos megbetegedések megelőzésével kapcsolatos további intézkedésekről szóló XXV-1/579-2/2020. (2020. március 18.) számú elnöki utasítás (eljárás a havi illetmény/bér/megbízási díj kifizetéséhez szükséges aláírásokkal kapcsolatban), a koronavírusos megbetegedések megelőzésével kapcsolatos intézkedésekről szóló XXV-1/579-4/2020. (2020. április 17.) számú elnöki utasítás, valamint az Alkotmánybíróság veszélyhelyzetben történő folyamatos működésével kapcsolatos szervezeti, működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési intézkedésekről szóló 3/2020. (III. 31.) elnöki utasítás a mai napon hatályukat veszítik.

2. Az Alkotmánybíróság épületében, ha több személy tartózkodik egy légtérben, a megelőzés érdekében továbbra is javasolt a szájmaszk viselete, és az egymástól lehetőleg két méteres távolság megtartása. Abban az esetben, ha az egy légtérben tartózkodó személyek közül azt bárki kéri, a többiek számára kötelező a szájmaszk viselete. Az Alkotmánybíróság épületében továbbra is javasolt a gyakori kézmosás és a kézfertőtlenítő használata.

3. A szervezeti egység vezetői – indokolt esetben, a foglalkoztatott kérelmére – a Szervezeti és Működési Szabályzatnak megfelelően engedélyezhetik, hogy az érintett foglalkoztatottak egyes feladataikat részlegesen az Alkotmánybíróság épületén kívül (például otthon) végezzék.

4. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 48/A. §-a alapján elrendelem, hogy az Alkotmánybíróság teljes ülése és a tanácsok ülése 2020. július 31-ig olyan elektronikus kommunikációs eszköz igénybevételevel tartják üléseiket, amely az ülésen részt vevők azonosítását és közöttük a kölcsönös és korlátozásmentes kommunikációt biztosítja (a továbbiakban: videókonferencia). A videókonferencia során hozott döntések esetében azt kell vélelmezni, hogy az elnökön, illetve a tanácsvezetőn kívül a döntéshozatalban részt vevő valamennyi alkotmánybíró akadályoztatva van az aláírásban, ezért helyettük a döntést a teljes ülésen hozott döntések esetében az elnök, a tanácsban hozott döntések esetében a tanácsvezető írja alá. A videókonferencia biztonságos informatikai feltételeinek biztosítása a főtitkár feladata.

Budapest, 2020. június 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,

Alkotmánybírósági ügyszám: XXV/1068/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062-9273